

1. Despre capitalism

Azi, oricine te poate defăima - mă refer la un șef; tu, ca orice om conștiincios, odată integrat într-un sistem - bun, rău, cum e - te străduiești să-ți faci datoria. E firesc, mai ales că de acolo câștigi bruma de valori ce-ți asigură existența. Ei, însă, datorită puterii aproape nemăsurate ce o au asupra angajaților, mai ales că văd totul în mișcare - efort aproape nemăsurat pentru câștigul lor (din partea ta) - te văd o piesă - să nu ieși din ritm.

Apoi, și educația; toate necizelările, instinctele barbare ale firii lor vor ieși la suprafață. Aplicându-le, te vor răni. Tu, decent, pe lângă bunăcuviința înăscută, ai și pecetea prezentului - căci societatea e sensibilă, în ultimă instanță; câți n-au fost iertați *in extremis*, de la găinari la miniștri, fiindu-le - judecătorilor - milă de ei, dar la ei de noi - nu. Porți, așadar, pecetea bunei cuviințe, n-ai vrea să faci rău. Pe lângă asta, poate, te-ai obișnuit și cu părțile bune ale sistemului, n-ai pleca brusc, în altă parte. Dar nici să rabzi la nesfârșit nu ești obligat.

*

Când văd clădiri sparte, ruinate, în părăsire, mă gândesc cu groază la ce-am ajuns. Bâjbâim prin întuneric. Două case de cultură care ar trebui renovate urgent. Apoi mai multe clădiri mari, vechi, unde s-ar putea face cu ușurință Centre de creație. Al picturii, al muzicii, al chimiei, al fizicii, etc. Adică oamenii să vină acolo - cei talentați - să aibă documentația necesară - și să vedem „ce iese”. Adică după atâta acumulare de cunoștințe, cât poți să crezi tu - și cum.

Dar nu cred că a auzit capitalismul de așa ceva - dincolo de opulența imediată a unora, cu putere de decizie - și de neglijența, la fel de criminală, a majorității gloatei de rând, ancorată, cel mult, în mici pasiuni și-n speranța deșartă. Până când va fi sfârșit de o Revoluție (sistemul): cea a dreptății.

*

Cât de repede sar și intelectualii - cât sunt de obedienți - în a preaslăvi puterea patronilor. Dar nimeni nu face un reportaj după aprofundate studii, cercetări - să se vadă cât a pierdut societatea din `90 încoace. Ar putea fi întocmit astfel un raport: câte locuri de muncă închise, câte clădiri distruse, câte sinucideri, câți cerșetori, în urma acestui fapt, adică implementarea capitalismului barbar. O clădire cu dezmoșteniți ai sorții, care trăiesc acolo unde a fost Combinatul metalurgic Phönix - combinat închis politic, de capitalism - împreună cu cei de acolo, săracii, suflete umane și ei, ar trebui filmat, să facă înconjurul lumii, că „reprezintă” binefacerile capitalismului barbar, inuman, blestemată fie pe veci Convenția Democrată, cu cât aplomb și-a lăudat - înainte de alegerile din `96, pe vremuri, deci - mârșava societate a patronilor, ce urma să vină.

Doru I. Pop, Ferneziu, 9 septembrie 2018

2. Despre timp

Există o privire subiectivă asupra timpului - care se numește psihologică, acordându-se timpului statut de timp social, istoric, etc.

Dincolo de asta, eu spun: dacă n-ar fi Materia, cu procesele de desfășurare din cadrul ei, prin succesiuni de clipe, secvențe, fapte, acțiuni - n-am ști ce-i timpul.

Derulare, așadar, de evenimente în timp, într-o ordine fixă și logică - care n-ar putea fi schimbată, în primul rând, deoarece multe stări, fapte decurg una din alta: trebuie să te naști, prima dată, ca să fii mire, sau o casă - ca s-o poți arunca-n aer, trebuie, mai întâi, s-o clădească cineva. În al doilea rând, nu cunoaștem natura timpului - de ce se scurge, trece într-o singură direcție - așa că nu putem interveni, nu-l putem pipăi, nu-l putem transforma, jonglând cu el, cum facem cu materia. Vom spune, asemeni filozofului: nu putem face din el un instrument docil de măsură, cum e spațiul.¹ Poate cândva, în viitor.

Pe lângă asta, să existe oameni, ființe inteligente, care să vadă, să perceapă, să înregistreze aceste derulări de clipe, fapte, etc. Obiectiv, nu subiectiv, cum ni se pare uneori că ar trece timpul, în funcție de stările noastre sufletești.

Astfel, într-un Univers gol, fără materie, ar exista un Timp total, încremenit, care ar fi pretutindeni, ar umple totul, care nici n-ar admite scurgere, ar fi veșnic. Deși, dacă există dintotdeauna, peste tot și, implicit, continuu, ar trebui să admită și *durata* - deși n-ar fi cine să-l înregistreze: a existat ieri, există azi, va exista mâine.²

Doru I. Pop, Ferneziu, 10 septembrie 2018

---

¹C. Rădulescu-Motru - Timp și destin, 1997, pag. VIII.

²Timp specific oricărei Realități. Ib. pag. VII

3. Despre Timp (continuare)

Același C. Rădulescu-Motru face distincție între timpul trăit de un individ, de un popor, chiar - numit destin¹ - pentru fiecare om e unic, reprezentând trăiri proprii. Este mai complex decât timpul abstract, pe care omul a încercat să-l măsoare, să-l determine în mod uniform, prin unități egale de timp - folosindu-se de mecanică. De fapt, acesta - timpul industrializat, stabilit prin succesiune egală de mișcări mecanice², nici n-ar exista: acolo unde nu există viață, nu există trecut, prezent, viitor, ci o existență continuă în prezent.

Timpul trăit - destinul - este real, plus că, deși uneori este trăit subiectiv - altfel percepi o trăire la tinerețe, altfel la bătrânețe - altfel una bună, altfel la necaz³ - totuși este complex, mult mai complex decât timpul „mecanic” - cel „industrializat” - deoarece conține și stările sufletești care se petrec în viața sufletească - a timpului - destin (n.m.) - toate venind înspre un anumit punct deodată, trăindu-le, individual, simultan, ceea ce n-ar fi posibil la timpul abstract, mecanic, linear al lui Kant, de exemplu.

Acum, iată comentariile mele la toate acestea:

În primul rând, timpul-destin e cu adevărat subiectiv - unele evenimente - marcate de specificul, de coloritul lor - percepute prin filtrul capacităților sufletești - adică psihice - pot părea lungi sau scurte, apăsătoare sau superficiale. Chiar perioade mai lungi de timp.

---

¹pag. 5, 6, 12

² pag. 4

³pag.5

Asta nu înseamnă că - indiferent cum ni s-a părut nouă și cât - scurgerea, intervalul de timp trecut între două evenimente - indiferent de noi, deci - n-ar fi fost același.

Pe de altă parte, tempo-ul - în sensul de durată - al fiecărui individ e unic - aici e adevărat. Mă obseda ideea de durată a *timpului biologic individual*, în sensul că nici o perioadă de viață - sau aproape nici una - nu-i egală cu cealaltă - mai ales când e vorba de indivizi care au trăit perioade de timp *total diferite* ca durată. E o diferență enormă între unul care a murit la 2, 10, 20 de ani și, mai ales, unul care, cincizeci de ani mai târziu, continuă să trăiască. De ce pentru unul timpul a fost atât de scurt, de ce după, de exemplu, 20 de ani *n-a mai existat timp, pur și simplu* - decât gol, neant - iar pentru altul, da? Sau unde-i timpul cu evenimentele din el, dacă n-ar fi murit, oricum a fost accidentul?

În ceea ce privește simultaneitatea unor stări, elemente, trăiri sufletești, „care vin toate deodată spre individ, spre eul său” - acestea sunt, desigur, posibile - dar nu exprimă cauza și efectul, în același timp, ci, pur și simplu lucruri, stări, rezultate ale unor cauze, activități diferite, mai ales - care se petrec simultan. Oricum, chiar dacă vin spre noi în același timp - posibil sau nu să le percepem instantaneu - nu sunt rezultatul aceluiași lucru. Sunt două sau mai multe chestiuni diferite. Așadar, nu e vorba de o simultaneitate de lucruri - nu se poate percepe cauza și efectul deodată, ci - pur și simplu, e vorba tot de un timp linear, succesiune de timpuri, de clipe, de unități de măsură ale timpului existând. Exact ca-n hulițul timp stabilit prin unități mecanice, perfecte, egale, fără să se țină seama de uzură. ¹

---

¹ pag. 13

Ca să fiu mai explicit voi da un exemplu din lumea lucrurilor practice. Suntem pe o câmpie. Cineva puțin mai încolo, aruncă în aer un bloc. În altă parte - să zicem în partea opusă - la câțiva kilometri - altcineva detonează o încărcătură nucleară. Le vom percepe pe toate - oricâte ar fi ele, evenimente ale aceluiași timp - ale unui interval, a unei clipe - dar nu evenimentele a două clipe succesive, percepute simultan. Adică în momentul în care vedem explozia, să vedem și mașina care sosește cu încărcătura sau, mai mult, macaraua care ridică blocul, în primul caz. Așadar, repet, e vorba de o succesiune de timpi, oricâte evenimente ar avea loc în unitatea de timp - toate paralele, nu gen cauză-efect, care n-ar putea fi percepute logic din punct de vedere al faptului că unul - cauza - îl determină pe celălalt, în primul rând și apoi, chiar dacă n-ar avea această interdeterminare, aparțin de doi timpi diferiți.

În rest, sunt de acord cu autorul: unde nu există materie, viață, nu există trecut, prezent, curgerea ireversibilă a timpului - nici n-ar fi cine să le înregistreze, să le perceapă, în primul rând. Cu toate că - acel veșnic prezent tot ar trebui - existând veșnic - să aibă un timp anterior, unul prezent și unul viitor - al existenței infinite.

Doru I. Pop, Ferneziu, 23 septembrie 2018

4. Istoria

Voi face un scurt comentariu la „Lucian Boia - Un joc fără reguli - despre imprevizibilitatea istoriei” - Humanitas 2016.

Dar iată o parte din rezumatul ideilor sale:

Istoria e scrisă în funcție de interesele unui grup sau altul. Avem o anumită imagine. Oricât ar fi de adevărată - deoarece a trecut Istoria reală - acea descriere nu va fi decât o reprezentare, la fel cum un tablou ar descrie un obiect - doar o copie aproximativă și nimic altceva.¹

Apoi documentele, izvoarele, toate oferă doar o anumită prezentare; după aceea politic, câte nuanțe, tot atâtea descrieri istorice.²

În ceea ce privește evenimentele, personalitățile care au determinat istoria - unele curente le minimizează³ rolul - punând accent pe condițiile geografice, economice. Desigur, zic eu, o personalitate declanșează un act, un atac armat - dar ce te faci dacă ai doar săbii de lemn - aici tehnologicul⁴, economicul își va spune cuvântul. Fiecare are rolul său - câte puțin din fiecare⁵ - plus că, până la urmă nu toate acțiunile, conotațiile dintre ele au fost determinate – doar unele – la fel ca niște cărări bătătorite, pe care le tot folosești.

---

¹ pag. 34.

² pag. 14, 15 și urm.

³ Autorului însă, i-ar fi greu să-și imagineze Al Doilea Război Mondial fără Hitler sau fără Stalin, așa zice eu.

⁴ pag. 14, 15 și urm.

⁵ pag. 35

În ceea ce privește sistemele sociale – autorul consideră comunismul prea perfect⁶, prea previzibil, determinându-se chiar și viitorul – pe baza unor reguli, la fel ca-n fizică. Mai degrabă, concluzionează el, istoria nu poate fi prevăzută, nu este supusă unor reguli, legi, apare tot timpul altceva.

Înseamnă, concluzionez eu fericit, că și capitalismul – pe baza acestor impreviziuni⁷ – se va sfârși, la urma urmei.

Doru I. Pop, 22 septembrie 2018, Baia Mare

---

⁶pag.34

⁷ pag. 30

5. Despre forțele din Univers, explozii, mișcare, viteze, particule

Ce-s mișcarea, forța în sens pur, esențial? Ni se tot spune de particule de forță, responsabile pentru atracție, respingere: mezoni, fotoni, gluoni – plus cele ale forței slabe: W^- , W^+ , etc... De acord cu asta, dar ce-i forța în sine, *indiferent de ce particulă ar face-o*, adică *putința de a te deplasa* sau a deplasa (pe) altceva – o anumită cantitate de materie.

Dacă nu există repere – că ai fost, sau un anumit obiect, la un moment dat, t , aici, apoi în alt loc, în t_1 – deci din A în B – nici n-ai ști asta, că a avut loc – te-ai deplasat sau ai fost mișcat de altcineva sau ceva – dar, pe baza principiului de mai sus, că există forță și mișcare – au avut loc aceste deplasări, schimbări de poziție. Dar ce-i, de fapt, *mișcarea* – *ce o determină, deci și ce-i*, în sens mai restrâns *forța* – capacitatea de a deplasa ceva – adică la fel, din ce-i constituită – nu material, ci energetic, oarecum, căci spun asta gândindu-mă la faptul că, deocamdată, e clar, convențional: particulele, oricare ar fi ele, de o anumită dimensiune, masă (greutate) – se deplasează – dar spun asta, pun întrebarea gândindu-mă c-ar putea exista o materie *care să nu se miște* – să nu posede atunci nici forță – așadar, aceasta din urmă ar fi ceva *strict imaterial*.

La fel: gravitația influențează la milioane de kilometri alte corpuri – și încă în mod considerabil – de acord, fiind o forță cumulativă, cu cât corpul respectiv a adunat mai mulți atomi, adică o cantitate mai mare de materie – și acea forță sporește, se adună de la fiecare particulă; e ca și cum am spune: o mulțime de oameni mai mare are nevoie de mai multe alimente ca una mai

mică, o fabrică mai mare consumă mai multă energie decât una mai mică, etc.

Perfect de acord în ceea ce privește acumularea cantitativă de orice fel, dar în cazul gravitației, *efectul fiind la distanță* – și încă la ce distanță! – cred că este determinat - ar trebui, desigur, să fie – de ceva foarte puternic: iar dacă gravitonii determină acea forță la distanță, în preajma unui alt corp ceresc, cu cât corpul , *aglomerarea de materie care-i trimite e mai mare*, și ei ar trebui să fie mai mulți. Cu toate astea, puțini au fost detectați. (E atunci, gravitația, ceva strict imaterial?)

Altceva: dacă neutrino chiar nu are masă și nici sarcină electrică, de ce rezultă – din unele ciocniri – la dezintegrarea unor particule subatomice? Are rol de echilibru, un alt rol, necunoscut, sau există și ei, pur și simplu, alături de alte particule constitutive – atunci iar cu un *cod de compatibilitate* alături de acelea (n.m.)

Găurile negre: pierd sau înmagazinează energie, foarte dense fiind? Mai ales sub formă de particule pereche – adică (orice) particulă – antiparticulă. Și când: când sunt foarte fierbinți – atunci cum ies din ea, dacă nimic nu scapă gravitației extreme, care a făcut să fie foarte densă acea gaură neagră – sau (și) când, se răcesc treptat, au devenit chiar reci.¹ (vezi Radu I. Câmpeanu – Incursiune ...).

---

¹ Așadar, acea emisie de particule, energie, deci, e doar ceva ipotetic.

Apoi: cât de mult se poate prăbuși în interiorul ei, până când particulele ar sta *strâns lipite* una de alta, sau, chiar mai mult decât atât, dar, atunci, forțele dintre ele nu ar putea acționa - n-ar exista nici temperatură, energie, nici acele schimburi de particule, deci transformări.¹

Despre spațiul curb, ce să mai zic, sau despre dispariția materiei, a spațiului, a timpului – total și definitiv, totul nu-i decât – oricât de clar ar fi fost constituite aceste teorii - concluzii, doar speculație ...

Doru I. Pop, 12 mai 2019, Ferneziu

---

¹ La fel cum, la temperaturi enorme – dar ce-i aceea temperatură de miliarde de grade – forțele n-ar putea acționa, din cauza agitației dintre particule. Adică de văzut cum s-ar putea și manifesta , și ce-i aceea agitație, care nu lasă particulele-n pace.

6. Despre mișcare, forțe, temperatură

Există o temperatură minimă în Univers – 271°C , numită „zero absolut”, sunt de acord cu asta – la care orice mișcare între și de particule elementare încetează. Fiecare temperatură - ca spectatori externi - o putem simți altfel, „pișcă” altfel, pe grade, nivele diferite de intensitate, la fel ca un ger strașnic, dacă e cine să stabilească asta, să fie „fript” de frigul care frige. Încet-încet, și particulele își reduc activitatea, până la acea temperatură extrem de joasă. Dar mai în jos? Dacă ar fi cineva să perceapă - dar ce? - nemișcarea, încremenirea - sau un frig abstract, dar existând, totuși, cu intensități diferite de acționare asupra mediului?

În partea opusă, temperaturi la miliarde de grade. La fel, în sus, încet-încet, particulele fizice își leapădă proprietățile: nu mai acționează - unele asupra altora - fie pe distanțe mici, fie lungi - până la urmă e o „supă ultrafierbinte” în care se mișcă toate (*à-propos, cu ce viteză?*) - și de unde mișcare?

Cum se pot obține acele temperaturi colosale (nu tot prin mișcare de particule într-un câmp sau chiar izolate - *ce e aceea mișcare*, ce e aceea forță - adică o particulă se deplasează din a în b, *ce-nseamnă asta*, apoi, o particulă o lovește pe alta - nu s-ar putea *să nu existe forța* care generează *deplasarea* unui alt corp; combinațiile dintre particule le înțeleg - dau naștere la noi particule - mai departe, *nu poți să treci* de un lucru care ocupă un loc în spațiu, O.K., o înțeleg și pe asta, dar care-i *limita vitezei* de deplasare în Univers și ce e aceea viteză, cu diferitele ei trepte, a unei particule și - de ce nu - durata de existență - să nu mai vorbim de aglomerări, presiuni, apariții, dispariții, deci tot de durată?

Doru I. Pop, 3 iunie 2019, Ferneziu

7. Despre materie, spațiu, timp, finit, infinit

În lumina observațiilor de până acum va trebui să clarificăm natura unor lucruri, mai ales că se face atâta caz de fizica relativistă - de interpretările ei, mai bine-zis, cât și de cea cuantică - așa cum, politic, foarte slugarnic omul - românul, mai ales - trece de partea celor cu interese și concepții opuse lui - care-i fac rău - (ii) pendulează, din păcate, viața, între social-democrație și liberalism - ambele fiind „pseudomișcări” - corupte până-n măduva oaselor; dar chiar fără aceste delimitări destul de stricte de apartenență politică, e vorba de niște concepții generale, dar clare - curente în societate, dar pe care - acceptându-le sau nu - dovedesc cine ești.

Cu hotărâre, românul nu acceptă nici fizicile moderne: zice, așadar, că fizica clasică, a lui Newton, nu e bună nici pentru copii - teoriile moderne, a spațiului curb, a particulei existând în două locuri deodată - să nu citez decât două exemple, ar fi valabile.

*

Cum ar putea exista un lucru la nesfârșit, nu știu. Dar nici cum - spațial sau material, s-ar putea termina brusc sau, filozofic - adică cu înțelepciune vorbind, ce motiv ar avea, „ce l-a apucat” să se sfârșească dintr-odată? Oarecum, între aceste lucruri incompatibile există o „potrivire”, o coexistență: chiar dacă Universul a apărut la un moment dat, sau va dispărea cândva - fiind deci finit - totuși, în cadrul său de lucru finit există nesfârșitul, adică axa numerelor care-i infinită. Paradoxal, infinit izvorând din finit...

În ceea ce privește cele trei elemente ale existenței Universului, spațiu, timp, materie, doar în aceasta din urmă se poate jongla: o putem percepe, putem interveni asupra ei, până la a-i da forme și densități diferite - dar nu o putem face să dispară în nimic - oricât de mult am presa-o, tot va mai rămâne ceva din ea - poate că nici n-am putea-o comprima la nesfârșit - în ceea ce privește celelalte dimensiuni - proprietăți ale segmentelor de timp, de spațiu, de temperatură(mișcare de particule), există o cea mai mică dimensiune - poate până acolo, poate nu, ținând cont că avea de-a face cu cel puțin un quarc plus unu, referitor la materia din Univers.

Pe acest principiu, al imposibilității dispariției *a ceva material* în nimic - nici *nimic material* n-ar putea apare din nimic (chițibușarii și chibiții vor obiecta: totul e relativ, la nivel micro ceva e foarte mic, e și nu e - funcționează alte legi - totul are un aspect *imaterial, energetic*, informațional poate, sunt de acord cu asta) - dar de când caut și eu să găsesc și să văd ceva care să aibă *forță* dar *chiar* să nu aibă masă (în sensul de structură materială, vizibilă, oricât de mică ar fi) - nici măcar cât particulele de acum considerate cele mai mici, cu masă neglijabilă: neutrinul, gravitonul, electronul, fotonul, quarkul, etc. care *au, totuși, masă și greutate*.

Spațiul - deși putem călători în el - reversibil, îl percepem, deci, fizic - în el existăm, se desfășoară totul - nu-l putem totuși, modifica. Unii zic de spațiul curb, diluat, comprimat, etc. Deoarece *numerele matematice sunt fixe*, clasice, aici nu are ce căuta relativismul - alungind un segment de spațiu, de la 1 metru la 1,20 metri, ar fi vorba de o altă mărime matematică - nu de alt spațiu, căci nu știm, dincolo de echivalența sa în mărimi matematice - din ce-i alcătuit - să putem

spune, ca-n cazul materiei, c-am dilatat-o, împrăștiind-o, *am făcut să ocupe* mai mult loc, pe o suprafață mai mare, aceeași cantitate de materie (sau la contractare, invers).

Dacă am *ști din ce-i alcătuit*, dincolo de echivalența sa dimensionată matematic, atunci am putea ști dacă-l putem manevra sau nu. Mai mult, într-un loc unde nu-i materie nu-i nici spațiu, zic modernii, eu zic că nu - spațiul e ceva fix, dovadă teoria celor trei obiecte coliniare: dacă-l iei pe cel din mijloc, putem să-l vedem în continuare pe al treilea, căci n-am smuls - obiectul ridicat n-a luat cu el și spațiul în sine, doar propriul spațiu - propria dimensiune existențială - prin care se manifestă - așadar n-ar trebui, totuși, chiar *dacă nu există vidul*, adică un loc unde să nu fie materie, dar nici spațiu, adică un *vid absolut* - necesar, sau logic, mai degrabă a exista ca opus spațiului existând - am avea nevoie, deci, de un *vid total*, unde să așezăm bucăți de spațiu reale, căci acestea există - mai ales că tot modernii zic că la dimensiuni enorm de mici acesta are o structură materială, discontinuă, de cristale-granule, oarecum (zic ei, în încercarea de a explica ultimele bariere, baze, structuri a tot ce există)¹ - dar nu, nu de aspectul acesta cristalizat, neuniform avem nevoie, ci de o bucată de spațiu brut, ca o rocă, ca orice bucată de material pe care să o punem într-un loc gol, vid total să fie pe lângă ea - iar noi, în condiții extreme - să putem acționa asupra ei. Atunci - dacă l-am putea modifica sau nu - am putea vedea dacă e așa cum spun modernii - sau e fix.

---

¹ Ciudat, la dimensiuni normale, în condiții normale, mai bine-zis, ia un aspect armonios, continuu. Aduce ceva cu religiozitatea simțită, sau interpretată la vederea armoniilor din natură - spre care suntem nevoiți să ne închinăm, la vederea atâtor proporții, frumuseți.

Despre timp, ce să spun: Existăm în el, dar nu-l putem percepe de nici o „culoare” - atât doar că știm că existăm - e mereu un veșnic prezent - restul, iluzii; și totuși, paradoxal cu toată acea percepție fugitivă a prezentului, trecutul - adică clipa de față, plus tot ce vine după ea - dispare, devine nimic. Unde-i, deci, cum poate să se transforme-n Neant - ce odată exista, sub o formă oarecare? Poate va veni o vreme - e singurul „element” din constituția Universului - care nu poate fi pipăit și deci nici modificat. Poate va veni și vremea aceea. Să-l simțim altfel - să-l pipăim, chiar material, să intrăm în „fluxul” lui. În toate direcțiile, chiar cu riscul de a modifica istoria. Poate va fi posibil și asta, într-o zi - de ce să nu se supună și timpul unor legi aplicabile altor „materii, structuri” - sau poate nu.

Doru I. Pop, 2 iunie 2019, Baia Mare

8. Istoria 2

Există o marjă de nesiguranță a Istoriei, mai bine-zis a ceea ce știm despre anumite evenimente - să nu mai zic de interpretarea lor - care, cu toate progresele noastre, științifice, de cercetare, apoi și cele morale - de interpretare, oarecum - ne fac să nu fim cu mult mai avansați decât cei din trecut: aș menționa aici doar cazul dispariției și, implicit al destinului final al lui Hitler: cu toate c-am avea dovezi să credem că atunci când unele somități au părăsit Berlinul - există uneori ruperi de sisteme, stări - și momente prielnice pentru asta - s-a-ntâmplat în 22 aprilie - el a rămas acolo: posibil asta, a fost un fanatic al luptei liniare, până la capăt - și-a subsumat acțiunile ulterioare și energia acestei variante ca țel final, lupta până la capăt, deși eronat, acest fel. Azi - faptul că un alt nazist fanatic, ideologul principal, Joseph Goebbels a rămas acolo, înlătură orice dubiu asupra rămânerii lui Hitler în Berlin - ar fi fugit împreună. Mai mult ca sigur c-a fost așa - din mărturiile contemporanilor deci, și din dorința lui de a rămâne acolo; deși suntem aproape siguri, tot mai emitem speculații că s-ar fi putut să plece din Berlinul asediat - apoi, cealaltă fază care se năștea și succeda logic, ultima stare a vieții din bunker: corpul său fără viață; nici acesta n-a fost găsit - trebuia să fie acolo, în varianta rămânerii (acolo) și a sinuciderii. Deși există mărturii că l-au aprins, ca pe al altora, parțial - sub instabilitatea evenimentelor care se derulau rapid, totuși, învingătorii, de ce nu l-au fotografiat, filmat, prezentat mai amănunțit - persoane de asemenea calibru nu prea găsești zilnic. Altă mare necunoscută. Iată cum, atât de aproape de noi - la scară istorică, cu martori, mijloace moderne de investigare, stabilire de date, concluzii, etc. - un mare gol în istoria modernă.

Ce să mai spunem atunci de datele care ne vin din epocile îndepărtate și pe care epoci nu le vom putea, poate, creiona niciodată?¹

*

Citesc „Cristopher Hitchens” - El nu e mare - un rechizitoriu la adresa totalitarismului de orice natură. Iată o concluzie extrem de dureroasă:

Mă tem că omul e destinat, condamnat, mai degrabă, să penduleze, să existe între două fălci de menghină uriașe:

- de-o parte sistemele totalitare de orice natură, politice sau religioase, sau mixte, cu idei prea fixe, cu îngrădiri de libertăți, de multe ori aberante - cu o conduită unică, nepotrivită de urmat - de multe ori pe un drum îngust, contrar personalității normale unui individ.

- o societate necontrolată de nici o lege - unde legile nu se aplică, unde înflorește mizeria și, la fel, răul excesiv.

Dacă în prima, un grup restrâns care deținea puterea, decidea ce să faci și ce nu - ce e bine și ce e rău și te obliga să faci întocmai, reprezentând răul, constrângerea, deși ei, paradoxal, luptau împotriva unei anumite viziuni asupra răului, pe care ți-o impuneau, aici, în capitalismul barbar, la fel - răul nu era oprit:

---

¹ În afară de o carte - autori colectivi - despre ultimele zile ale lui Hitler, voi mai citi - am la îndemână „Miros de migdale amare” și nu numai, dar, vai, mă tem că adevărul e pe veci pierdut, asupra ultimelor zile și ore ale dictatorului. Multe-s deducții, deși mulți din entourageul său au ajuns în Siberia - nu cred că, în atare condiții ar fi mințit, doar dacă li s-ar fi impus.

răul, inerent ființei umane, se putea manifesta de către cei care aveau puterea economică - și nu erau puțini - sistemul le permitea asta, fără opreliști. Strivit ieșea de aici omul de rând, serios, pătura medie. Doamne, oare să nu fie o a treia cale - un sistem în care să se respecte legea - și aceea logică și umană - la urma-urmei - în folosul celor mulți?

Doru I. Pop, 12 august 2019, Baia Mare

9. Istoria 3

- Capitalismul de azi -

N-aș fi început scrierea acestui eseu dacă n-aș fi văzut un fapt care m-a uluit, îngrozit și dezamăgit în egală măsură: pe vastul loc viran, devenit astfel în urma demolării „filaturii de bumbac” - un loc destul de înrins, poate 200 x 100 m, și unde toată lumea se aștepta să se construiască locuințe, fie chiar și numai un bloc - două, mici, neînsemnate - din lipsă de fonduri, sau pentru confortul (co)locatarilor - capitaliști și ei, sensibili, capricioși, pretențioși (conform principiului că, fiind câteva noi locuințe-n plus, cei bogați se vor muta-n ele, la polul opus eliberându-se, astfel, câteva, pentru oamenii de rând).

Dar am văzut într-o dimineață imposibilul: câteva structuri din metal - din acela care se montează extrem de repede - capitalismul, cu afacerile sale, cum a așteptat atâția zeci de ani, nu mai poate aștepta câteva săptămâni sau luni, să zic - care vor fi îmbrăcate cu specificele „sandwich-uri” din tablă și spumă poliuretanică.

Dar neajunsul următor e că - pe lângă specificul activității, comerț - avem destul în zonă - că magazinul e mic, poate numai pentru un fel de produs - iar spațiul din jur irosit - precis l-a cumpărat aproape pe tot, cel cu magazinul - o să facă nenumărate alei și știu eu ce mai nimicuri - să-și justifice terenul (achiziționat).

Asta mă duce cu gândul la afirmația cuiva: românul gândește emotiv și instinctiv, adică dereglat; să nu uităm de marea gafă de după Primul Război Mondial, când cca. 7000 km² au fost dați Cehoslovaciei - Maramureșul de dincolo de Tisa - pe motiv că sunt prea mulți ruteni (?); despre treaba asta știusem ceva: prin 1914, 1916 ni s-a hotărât asta - Franța a decis - dar că

a fost definitivă, citesc într-o carte de Pavel Horj - Istoria gospodăririi pădurilor de pe Valea Vaserului - Editura Saga, Cluj - 2006. (Din 10.354 km², a rămas - România - cu 3381 km²). Prima informație am avut-o dintr-o revistă „Maramureșul folcloric” - de prin anii 2000. Pleașcă, așadar, unei țări mici - dar cine ne-a pus sula-n coaste - s-o facem? Nici un cuvânt despre asta - ba le-am mai și ajutat pe aceste țărișoare - când cu invazia nazistă din 1939-1940.

Așa suntem noi: lingem curul la toți, apoi: nu suntem sănătoși dacă nu ne întoarcem tot la escroci - la cei care ne fac rău. Voi trece brusc, exemplificând un caz de dată mai recentă - de fapt două - dar la unul voi da date concrete. La concursul, de care bine știe toată lumea, premiul cel mare, poate un apartament, cel puțin, a fost dat unui împluțit - și de ce spun asta, în urma evenimentelor ulterioare decernării premiului - puțin bărbos, sub 1,70 m, cu șapcă cu cozoroc întoarsă, care cânta rap - ceva simplu - și care, venise pentru a primi locuință, în eventualitatea câștigării locului întâi. Nu tu apreciere a efortării gimnaștilor, a celor care cântau operă, etc., ci acestuia, cum sunt cu zecile pe străzile orașelor - fără fund în pantaloni, barbă de trei săptămâni, parcă-s niște cururi, cabluri în urechi - ca bivoli. A prins la sentimentele Juriului, situația - necazurile lui - dar partea proastă a fost că după ce a primit banii sau apartamentul, i-a stricat pe nimicuri.

Un altul - aici reproduc din memorie - dintr-o revistă citită - a ajuns în fața instanței pentru ceva fapte *nu tocmai ușoare*: poate tâlhărie, poate viol, poate un furt destul de grav, etc. Unei judecătore i-a fost milă de tinerețea lui, dându-i drumul sau ceva ușor. De ce asta?

Acum am și eu un coleg: la fel, sub 1,70, cu barbă, are o alură de actor, dantură albă, dar tot cu barbă netăiată, parcă e un

turc, chiar zisese cineva că seamănă cu unul (Rum)burak. Cineva îmi spusese întâmplător, că e la o astfel de emisiune, cu soția - eliminatorii, rundele - pentru primit de locuință. Chiar l-am văzut, într-un episod, mai rămăseseră doar trei perechi.

Deunăzi îl văd la firmă; deși am avut cândva o mică altercație cu el - când fusese prima dată angajat - s-a șters asta - îl întreb, căci vorbesc cu el normal - ce ai făcut cu concursul, te-am văzut acolo? Zice: - l-am și câștigat. Sper să nu repete și el isprava celuiilalt.

Așa e,gândim cu curul: credite unde nu trebuie, ajutoare sociale la toți împruțiții - unii chiar fără copii, maternități întinzându-se pe ani de zile, în cazul unor boli fictive, salarii - adică posibilitatea de a lucra - la cei cu pensii groase - tot în locuri călduțe, adică mult subiectivism și lene la toți cei cu putere de decizie. În treacăt fie spus, pensionarul care n-a făcut mare lucru în viață, contează în continuare - nu tânărul borât cu pantaloni ruși - de parcă ar cere osândă de la Dumnezeu, dacă ai chiar și un miliard de euro în buzunar și astfel de pantaloni, te simți sărac - conform dictonului: nu ducem cu noi decât corpul ăsta - dar cu informațiile, cultura ce ne reprezintă, poate; așa și-n viața de zi cu zi - suntem ce apărem - care tânăr ar trăi astfel educat, constrâns puțin, să i se ofere posibilități, *aici și acum*. O parte din tinerii conștienți, serioși, pleacă dintr-o țară fără nici un viitor. Până nu se va schimba radical totul - adică cu 180° - nu va fi nimic de țara asta; păcat de cei serioși, care ar vrea să trăiască normal și nu pot - o subțire pătură de mijloc, vorba cuiva - de atâta prefăcătorie, minciună, escrocherie, mizerie.

Doru I. Pop, 23 septembrie 2019, Baia Mare

10. Organizarea societății

- încercare de eseu -

Citesc pe verso-ul unei cărți de Dostoievski - Demonii - editura Litera, București, 2019 - că cei câțiva revoluționari din aristocrație - undeva în secolul XIX - încercând să facă o revoluție într-un orașel din Imperiul Țarist - au făcut să răzbată răul din om, prin ideologie - și-au adus localitatea în pragul haosului.

Am mai auzit asta: încercând, în urma unei Revoluții, să instaureze o nouă ordine, comuniștii au aruncat societatea în dezordine; în alte locuri, însă - în orice critică a socialismului - se spune despre acesta că e un regim, o societate de cazarmă, ultraordonată, fixă, cu înăbușirea drepturilor umane. Acum, domnilor rahați - ideologi capitaliști - care-i adevărul: ori socialismul înseamnă haos, dezordine, mizerie, instabilitate - ori, la cealaltă extremă - ordine desăvârșită - dar însoțită de reprimare, etc.

Dacă vă referiți la prima etapă, cea a instaurării unui regim, sigur că impresia primă - sau de suprafață - ar fi de haos, dizgrație; să facem comparație, doar cu momentul când cineva se mută dintr-o locuință în care a stat zeci de ani - aparții și nu vechiului loc, cu toate lucrurile împachetate - sau nimănui - în voia valurilor, sau sistemului - noului loc în care te duci, stare pe care o vei prelungi și-n viitor. Dar - momentan - când ești cu toate-n drum, mai ales - lumea tinde să te considere un nimeni, neapartenând nici unui sistem - sau cel puțin unui provizoriu, care urmează să nu dureze mult - de unde și tentația (îndreptățită) a unora de a întreba: de lucrul ăsta ai nevoie? arătând spre un lucru de valoare - căruia, momentan îi dai o destinație nouă - chiar

vremelnică - să (se) aștepte plecarea, plus spoiala de haos, în atare situații.

Despre spargerea valorilor vechilor societăți, ce să mai spun? Au greșit toți: unele conace puteau fi din start instituții, împreună cu lucrurile din ele - despre întreprinderile distruse de capitaliști - după comunism - ce să mai vorbesc: a echivalat cu un război totul. Am dat două exemple: nu știu cum a fost când s-a prăbușit antichitatea - bănuiesc că ceva asemănător.

Cât despre ce s-a instaurat mai târziu, e drept că a fost o ultraordine - dar, *dacă erai de partea puterii* - totul mergea ca un mecanism bine reglat - nu însemna constrângere. (Dar să-ncerce cineva să vadă ce-ar însemna să te împotrivești patronului la scară largă, cu proteste, etc. pentru schimbarea regimului: aceeași catastrofală prăbușire ca-n comunism - să fii considerat dușman, eliminat, etc.)

*

Cât despre *răul* din societate, o meteahnă veșnică, majoră, unică a capitalismului - o orbire, de fapt; îl consideră *veșnic, necesar și imposibil* de stârpit - de aceea nu luptă împotriva lui. Mai mult, se teme că *ar face-o* o societate autoritară, de parcă în lovirea lui și a persoanelor direct implicate - care, să zic, are reprezenta un procent mic din societate - ar fi loviți și alții. Dacă, de exemplu, 10% din patroni nu ar plăti cărți de muncă, capitalismul se teme *că vor fi loviți toți* patronii - nimic mai fals. Că vor fi controlați toți - nici nu se va putea altfel - n-ai întotdeauna informații clare, să te limitezi doar la partea vinovată. Desigur, cu cât o indicație, un indiciu - o ideologie, la urma-urmei, va fi mai vagă, cu atât (mai mult) se vor comite și greșeli.¹

---

¹ Cineva mai zicea, N. Breban în „Pândă și seducție”, că generalitățile ascund minciuni.

E destul aici să amintim de Hitler, cu sintagma sa: evreimea mondială, deși, probabil s-a pornit de la ura pentru *deținătorii de finanțe din evreime* - nu pentru evreul de rând. O delimitare strictă aici a nuanțelor, ar fi salvat câteva milioane de vieți. Apoi, trebuie menționat un alt adevăr: te naști cinstit sau nu, organizat sau nu, zgârcit sau om normal - *asta strict genetic, nu în funcție de etnie* - mai degrabă societatea își poate pune *pecetea strict trecătoare* pe caracter: *te obligă să muncești, să nu mănânci multe grăsimi avute la îndemână, băuturi proaste* - care țin, mai ales, *de-o morală raportată - întoarsă asupra ta însuși* - datorită faptului că - *avându-le la îndemână* - ți-au fost și permise.

Inutil să mai adaug: ce e și ce nu e necesar, în ce proporție - la om în orice sistem , etc.

Așa că puneți mâna, ideologilor capitaliști și constrângeți societatea , în sensul bun, cioplină răul - atât cât se poate - strângând șurubul - spuneți-i cum vreți, acestui act - până când societatea nu va deveni o imensă budă a mizeriei și dezordinii, fără putință de întoarcere la uman și logic.

Doru I. Pop, 15 octombrie 2019, Baia Mare

11. Despre comportamentul uman

- observații -

N-aș fi început scrierea acestui eseu dacă unui vecin în vârstă de cincizeci de ani, nu i s-ar fi întâmplat ceva urât de tot: într-una din zile a avut trei (două, până la urmă) preinfarcturi. Să nu fi știut că rezistența oricărui lucru e limitată în timp și spațiu - dincolo de considerentul general că orice are un început și un sfârșit. Dar să ne exemplificăm: dacă lovești cu ciocanul o cărămidă - un colț, acesta va sări; la următoarea lovitură - care-i un alt șoc - mai încolo, va mai sări o bucată. Până la urmă o vei distinge. La ziduri mai mari - care pot opune și o rezistență mai puternică - procesul va fi mai lent, fisuri, zdruncinări, la început - dar tot va ceda, până la urmă. Așa-i și cu organismul uman: la început totul funcționează ireproșabil, adică mecanisme bine unse, până - încet - încet - apar necazurile: scăderea randamentului unor organe - piese dintr-un tot unitar - care se face fie prin încetinirea vitezei, „spargerea” lor fizică - adică schimbarea compoziției, care determină și diminuarea performanței - cauzată de distrugere prin solicitare sau pătrunderea unor factori străini - care ar împiedica activitatea de mai înainte. Să ne gândim: câtă energie consumă ficatul la descompunerea moleculei de alcool, se dereglează, practic, celula sa, când pătrunde acea esență, numită alcool, lipide, etc. sau, să nu mai vorbesc de otrăvuri, ca substanțele din tutun, sau otrăvurile propriu-zise - unde ajung, distrug, fac ravagii asupra „pieselor” organelor interne - ale organismului, deci.

Dar cel mai mare dușman este, poate, depunerea de substanțe de care n-are nevoie organismul. Adică grăsimea de pe arterele sângelui. Există și aici un dicton aplicabil: ce-i prea mult

strică, cheștiune valabilă și-n cazul alcoolului. Așa că organismul - inima, mai ales - face eforturi să trimită sângele cu același ritm - și iată impedimentul - (organul) neputând face față noii situații, va claca.

Apoi mai e și un factor genetic: cât e prezentă buna funcționare a organismului, a unui organ - deși n-ar fi nici un motiv - e limitată - adică la un moment dat, nu mai vrea să funcționeze.

Am făcut această scurtă trecere în revistă a unor condiții biologice care determină funcționarea organismului uman, pentru a vedea că totul e finit în cadrul acestuia - ca structuri - și de ce depinde asta. Omul, însă, nu are grijă, să îndeparteze factorii nocivi - care l-ar salva de la o distrugere prematură. Dar nu face asta. Plus că - la fel cum se neglijează fizic - adică are o anumită considerare și comportament asupra mediului, pe care nu-l schimbă - la fel face și moral: aceleași apucături de lăcomie (culinară, am văzut că da, materială, în general), de bâțâială, instabilitate în comportament când e vorba de propria persoană - de organizarea din jur - dar, mai ales, de atitudinea față de alții, pentru a acapara cât mai mult, a ataca direct, sau pe neprevăzute, a cere mereu, a se justifica tot timpul - asupra necesităților sale (nefondate), de multe ori porcării - dar el - a da - niciodată. Înșelătorii mai noi sau mai vechi - dar veșnice, fac parte din patrimoniul escrocilor - pe care folosindu-le și cu trecerea vârstei, nu-i face mai umani, mai chibzuiți, mai organizați. Nimic aplanat, deci - cu trecerea vârstei.

Dar, până la urmă - legilor fizice ale naturii neputându-te eschiva - a fost lovit; vestea mi-a adus-o o femeie, doamna L., tot îmbătrânită prematur, datorită unui viciu intens folosit - țigara - dar cu unele apucături și asta (doamna L.) de a căca și spurca pe toată lumea, obicei rămas din tinerețe, când se ținea tare și mare -

la fel ca orice rahat din pătura de jos, care parcă are șapte vieți în pieptu-i ticălos, le face pe toate - bea și fumează în neștire - plus ascultatul de șefi - asta până într-o zi ...

Așadar, vestea mi-a adus-o persoana respectivă - al cărei fiu a avut de-a face cu respectivul: fusese pârât pentru braconaj. *Răul din om* izbucnea și la ocări - la doamna L. - și la cel cu preinfarcturile, când, poate fără motiv - l-a pârât pe tânăr. Și încâlcilele și surplusul de energie balcanic - omul nu știe ce să facă cu ea - dar, grav e faptul că *n-o folosește la timp* și unde trebuie.

Apoi, un altul: 60 de ani, păr într-o parte, deși cărunt - poate el se ține tânăr, *are aceleași apucături de când a fost tânăr* - adică, dacă-i spui ceva - sub formă de destăinuire - repede merge și „pupăzește” cuiva - cum spune o vorbă din popor - adică cui nu trebuie. Și Doamne, câte relații n-am rupt astfel - și datorită faptului petrecut în sens invers, că, alții *și-au schimbat caracterul* din tinerețe - adică din *verticali au devenit* necinstiți - sau, dacă nu chiar, *atunci creduli*, închinându-se escrocilor.

Iarăși un fapt deosebit de grav: erau, ca-n cazul bolilor - fără să știi, de multe ori, mijlocul de transmitere între tine și escroc, adică calea, canalul prin care acesta din urmă încearcă să-ți sugă truda ta.

Astfel de persoane - la care se adaugă găinarii mai mici - cei care niciodată nu au nimic - dar ar aștepta de la tine favoruri permanente - ar trebui evitați în primă fază - apoi, desigur, și aspru pedepsiți.

Doru I. Pop, 16 octombrie 2019, Baia Mare

12. Despre timp, 2

Continuând studiul în aceeași carte a lui C. Rădulescu-Motru, nu pot decât să afișez următoarele concluzii la ce afirmă el:

În primul rând, despre timp - concepția mea, normal că *totul trece*, dacă numai clipa numită *prezent* rămâne - alt azi decât ieri, totuși, putem deduce c-a fost din următoarele lucruri:

În primul rând, ce există trebuie să aibă loc în spațiu - să ocupe un loc; apoi, orice existență - dincolo de cea mai mică unitate de timp - e repetare, adică actul de a fi. Stau dovadă procesele - deoarece totu-i trecător, schimbător - un lucru va avea diferite aspecte în timpi diferiți = în timp se desăvârșește schimbarea.

Dacă am filma azi o clădire, apoi am arunca-o în aer - am dat exemplu brut, extrem, de transformare - am avea două aspecte diferite, chiar stări, ale unui lucru - nici n-ar fi, poate același - dar tocmai varietatea ar arăta că stări diferite nu au putut avea loc decât în timpi diferiți - mai ales când e vorba de cauză și efect. Îndeosebi când, să zicem, un milion de oameni ar avea în minte imaginea A, intactă, a obiectului, iar apoi, prin comparație, după un timp, în alt timp, am vedea alt aspect, rod al unui proces care a început în t_1 , continuând apoi.

*

Despre trăirile sufletești zice că-s mai profunde decât cele materiale și nu sunt supuse ordinii, măsurării, mărimilor matematice - la fel ca procesele fizice din natură. Nici timpul

psihic n-ar putea fi la fel ca cel mecanic - ordonat, împărțit - în aceeași succesiune de intervale

Aș replica: poți să gândești două lucruri deodată - deși nu, sigur că amintirile vin îngrămădite, dar acela nu-i timp - apoi că - și asta e *replica de căpetenie* - toate procesele, stările sufletești sunt pe bază materială, ați văzut cumva o fantomă cu o structură strict energetică să vorbească?

Apoi consideră că dacă fenomenele fizice au o durată, nu la fel se poate spune despre cele sufletești; e adevărat, când trecem prin situații grele, *ne pare că nu mai trece timpul*, la fel, când avem de-a face cu lucruri frumoase, bucurii, totul zboară atât de repede, încât am vrea să nu se mai isprăvească totul. Să mă explic:

Să străbatem un oraș, în lung și-n lat, în compania unei femei de mult visate, mai precis, să fie în fața noastră, chiar goală, un corp de excepție, dacă se poate și-ntr-o poziție obscenă, pe un car alegoric. Cum am alerga înnebuniți după ea, să savurăm fantastica priveliște din față - pe care am dori-o să nu se mai termine niciodată.

Iar, din contră, în compania unor răufăcători, escortat, amenințat cu ce-i mai rău, dacă nu dai totul - cât de încet ar trece totul - sau, ori în ce altă situație penibilă - nu-i musai să te deplasezi.

Ei, în ambele cazuri, dacă am parcurge, să zicem, 10 kilometri în două ore, și-am așeza la marginea drumului un ceas performant, la aceeași viteză - am vedea că și-n cazul fericit, și-n cel nenorocos, timpul se va fi scurs la fel - practic, considerația noastră asupra trecerii lui, neputându-l suporta, apăsându-ne tare, la greu - sau invers, zburând repede - noi, parcă neobservând asta - ne fac să-l percepem diferit. E doar ceva iluzoriu, relativ.

La fel, referitor la toate procesele de simpatie, atracție sufletească între indivizi și grupuri umane, ne asigură că și aceasta scapă de sub control(ul) matematic, material. E adevărat, sunt pasiuni mai mici sau mai mari - poate au o cantitate de energie, o temperatură a lor - dar tocmai aici e problema - că totul poate fi stabilit numeric: adică la o temperatură mai înaltă și atracția va fi mai puternică - iar cât va dura - din, poate, milioanele de posibilități - *intră în existență una* - iar o aplicare a teoriei, legii matematice a probabilităților. (Fără îndoială, când ai în suflet o simpatie, e un rezultat al unei anumite energii, unele pozitive - de o anumită intensitate, calitate - la fel și cele negative. Fizic se pot măsura, apoi, dacă persoana sau grupul ia decizia bună sau nu - de apropiere de cineva, e tot o variantă fizică, matematică - un număr, din multele posibil.)

Adică, de la o reacție chimică, până la acțiunea psihică a omului, totul poate fi exprimat matematic: varianta x, dintr-un anumit număr (cantitate) disponibil.

Doru I. Pop, 16 decembrie 2019, Baia Mare

13. Despre timp, 3

Despre cartea „Ordinea timpului” - autor Carlo Rovelli, apărută la editura Humanitas, 2019 - pot spune următoarele:

Prestigios savant din Vest, se alătură și el studiului, profunzimii materiei, pentru a găsi răspunsul asupra originii a tot ce există, legat de gravitația cuantică, de o posibilă ecuație finală - a ultimei realități a existenței.

Contrazice, în primul rând, ideea lui Newton despre timpul fix, care curge imperturbabil și care nu depinde de lucrurile din el, care (lucruri) se schimbă. La fel, neagă și spațiul - care e la fel în concepția lui Newton, fix - nu depinde de lucrurile din „sânul” său (pag. 58-62).

Deși Aristotel spunea că timpul măsoară schimbarea lucrurilor, totuși încet, prezentând ideile acestor doi titani, alunecă la concepțiile unui al treilea: Einstein.

Adică da, spațiul și timpul există – nu neagă asta – dar nu sunt independente, ci legate de lucruri, de realitatea materială. Adică există un continuum spațiu-temporal, care, poate chiar fi schimbat. (pag. 64-68).

Apoi, firește, ajunge la concluzia că dacă timpul e atât de legat de materialitatea lumii, are o limită până la care nu mai poate fi activat – mai mult, există granule de timp, la dimensiunile acelea infime, de mărimea aceea stabilită printr-o constantă: 10^{-44} s. La fel cum pentru spațiu (nu ni se spune clar, pentru spațiu ca dimensiune sau pentru materia, ocupând, spațial, un loc – dar la ei, cu această *indisolubilitate*, mă tem că e vorba de tot ce există). Ambele sunt numite Constanta lui Planck (pag. 71-73).

Mai mult: lumea nu-i alcătuită din lucruri fixe, netrecătoare, ci din evenimente, procese și – mai ales – interacțiunile dintre ele. Sunt de acord cu asta: astfel, un război nu e un lucru, ci suma unor acțiuni, etc. La fel, un obiect, o stare a unor procese fizice la un moment dat (pag. 82-84).

Mai mult decât atât: nu susține existența unui prezent, a unui *acum*, chiar dacă e logic să-l presupunem că există doar instantaneu, deși apoi dispare în nimic – iar viitorul nici el nu există – doar când devine prezent, acea clipă pe care am menționat-o mai sus – devenind apoi, fiind împinsă spre trecut, adică în neființă de altă clipă din viitor (pag. 42-52).

Căci, susține el, ce e prezent aici, pe Proxima centauri, unde ar fi plecat cineva, e altceva – adică până ar veni imaginea de acolo – sau amiaza, în diferitele părți ale globului; face prea mult caz de poziția observatorului – de deplasare a unor unde, lucruri – de parcă n-ar putea exista un *prezent acum*, peste tot în Univers- adică când am zis *acum* – fie cât de efemeră acea *clipă*, chiar cu durata minimă de percepere, diviziune, succesiune a timpului de 10^{-44} – adică să putem exclama: să vedem, nu noi am ales – ci suntem siguri că ceva a existat în acel moment și pe Proxima Centauri sau oriunde în alt loc din Univers.

Prea mult caz de relativism - deși recunoaște schimbarea, scurgerea proceselor – dar nu tocmai liniară – pag. 90-93 – adică trecut, prezent, viitor – dar cu relațiile de rigoare între lucruri, procese, fenomene – unele mai regulate, mai constante în repetare – astfel s-a putut constitui măsurarea fizică a intervalului dintre ele: timpul mecanic, oarecum (pag. 97) – iarăși tributar modului instabil de a gândi al mecanicii cuantice – procese, nedeterminabile – chiar când există (n.m.), plus relațiile între ele. Și fără plasare în timp – cum se urmărește cu ecuațiile gravitației cuantice. Riposta mea e următoarea:

A susține despre procese că nu sunt succesive, e o nebunie crasă: există relații între ele, chiar ei – relativității vă asta – dar și procese care se succed temporal – adică unul e cauza, celălalt efectul: luați-o cum vreți – dar e logic din două motive: în primul rând, există undeva *înregistrat* asta – adică în creierul uman – să nu se spună că e iluzie de ce atunci există *suportul înregistrării* – și de ce un creier nu înregistrează o mișcare fără noimă de unde, lumini, obiecte și nu construirea unei fabrici, ridicarea unui stâlp la margine de stradă, când vrem să aflăm cauzele lucrurilor sus-menționate, adică cum sau ce erau ele într-o *clipă anterioară*, adică o succesiune de procese, dar logică – unul datorat celuilalt.

Sau – exemplu mai elocvent – nașterea unei ființe vii.

Până nu vom cunoaște totul, chiar și natura timpului, să devină palpabilă – plus ultimele particule – dacă mai e ceva dincolo de quarci, natura spațiului, nu putem stabili ceva definitiv.

Doru I. Pop, 29 decembrie 2019, Baia Mare

14. Despre găurile negre

Văd o emisiune pe un canal de știință despre aglomerarea de materie din Sagitarium A – imensa gaură neagră care-i acolo.

În sfârșit, oamenii de știință au stabilit : o concentrare imensă de materie, cât masa a 6 miliarde de sori – (acolo) formează o gaură neagră.

Chiar închisă la culoare – pe margine un cerc portocaliu, strălucitor, fotonii care au reușit să scape din acele condiții extreme.

Nu ni se spune însă, nimic despre temperatura și presiunea - adică densitatea care la asemenea aglomerare de materie trebuie să fie fantastice; nici despre cum se comportă particulele subatomice, cu ce viteză se mișcă, etc., dacă nu sunt distruse, ce legi există acolo, ce procese – dacă nu se naște ceva nou – dacă există spațiu și timp acolo (ca să nu fac decât să amintesc aici *chestiunea răsuflată* ori nuanța afirmației că la asemenea densități spațiul s-ar curba, iar timpul nostru mecanic, unidirecțional, uniform, n-ar exista), măcar timpul în care există acel conglomerat; dar, mai mult, cât va dura o asemenea stare datorată gravitației, am înțeles, dar dacă totul se transformă, sau dacă procesele au un sfârșit, atunci ce va rezulta dintr-o gaură neagră – nimicul – sfârșitul a tot ce există - cum spun, iată, *tot niște teorii răsuflate, învechite* – sau nașterea unei alte lumi, cu alte legi, alți timpi, spații, alte particule materiale, etc. Nu spun că prima nu-i posibilă, dar ar trebui să vedem atunci în Universul vizibil, cel puțin, o zonă, un loc unde nu-i nimic – datorită dispariției înspre nimic a unei găuri negre, datorată – această dispariție – densității uluitoare- deși nu văd *de ce tocmai densitatea*, presarea – fie ele oricât de mari, ar putea duce la

nimic – la trecerea materiei, energiei, chiar – adică a ceva care există – real și concret – la urma-urmei, în ceva reprezentând Nimicul total.

La fel, venirea în existență, de ce-ar putea fi determinată: o împingere, tot o forță imensă, dar de sens invers – *pentru adepții lumilor finite*.

Viitorul ne va rezerva rezolvarea acestor chestiuni; până atunci doar simple speculații – va trebui să ne mulțumim cu atât.

Doru I. Pop, 2 ianuarie 2020

15. Despre timp, 4

Stau într-o seară și citesc, calm, un timp mai îndelungat. În jur liniște, poate prea multă – când orice mișcare încetează brusc – joaca copiilor, activitatea de pe hol, adică umblete, râsete, voci, bocănituri îndepărtate și cine știe ce altfel de zgomote, se-ntâmplă rar acel lucru – o liniște desăvârșită, încremenită, când, deodată am avut senzația, cum totul era atât de tăcut, de nemișcat, că nu există timp. Nici scurgere a sa – nimic palpabil – doar un *cadru* imens, care e însăși existența, dar în care, paradoxal, aceasta „ființează”. Obiectele, faptele, evenimentele – la fel ca pe o navă unde nu-i gravitație, pluteau în această existență – aveau cum și unde să existe – cadrul – spațial și temporal, chiar, căci, ce există în spațiu trebuie să existe și-n timp, era.

Dar - brusc – a trebuit să abandonez această părere, care era mai mult, o certitudine: mi-a trecut repede prin cap - dar nu pot să accept asta – căci există evenimentele de ieri; adică în memoria mea e impregnată, căci eul își amintește de asta, ziceți-i cum vreți, eu, conștiință, gândire – de timpul trecut – și, ca să folosesc un cuvânt drag celor care îmbrățișează fizica cuantică, inclusiv domnul Carlo Lovelli, dacă nu există lucruri, unitare estetic, material, neschimbate, deci, cum le percepem noi, există fenomene, procese, evenimente în raporturi diferite.

Adică tocmai un astfel de raport dintre aceste chestiuni am în minte de ieri, de alaltăieri, etc., adică care a fost.

Dacă n-ar fi avut loc, nu s-ar fi petrecut, n-ar fi fost în existență, nu l-ar fi impregnat un creier, să și-l amintească, apoi. Și chiar schimbat, același raport există azi. Am lângă mine o bucată de gheață – de acord, nu e un lucru, eu iarăși, nu sunt o

ființă vie, ci suntem doar sume de evenimente, fenomene; de acord – dar ieri, între aceste două uniuni de procese care reprezentau gheața și, respectiv eu, era un raport – azi, deoarece am topit-o, lângă mine e doar un vas cu apă – alt cumul de procese – și, chiar dacă nu spun că-i rezultatul, adică efectul cauzei topirii primului lucru – sau al sumei fenomenelor care, aparent, dădeau iluzia, percepția cuiva – a unui obiect – e un alt raport. La fel, mâine, fiind înregistrat undeva (să nu spună netrebnicii adepți ai instabilității că nici imaginea sau percepția ei nu există!) va fi adus în existență, cumva, adică (doar) la suprafața amintirilor.

Mai scurt, dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti ...

Astfel, există o scurgere a timpului: într-unul, atunci când e prezent, are loc un eveniment, sau mai multe simultan, în funcție de *materia disponibilă a se combina în structuri, etc.* – apoi, în timpul care vine, succesiv, alte fenomene. Durata e instantanee – foarte mică, poate nici nu poate fi măsurată – atât doar că procesele se leagă – spunem că e un foc, deoarece percepem totul legat - ca în cazul muzicii, sunetele – astfel, doar *clipa enorm de scurtă* – cine știe cum ar fi. Și nu numai: percepția în sine oferă – acel efemer prezent – atât cât are înglobat în el însuși. Pentru noi, e bine că există succesiunea de prezenturi, deși percepem doar unul – atât, restul devine trecut, cum vin din viitor acele secțiuni – altfel n-am avea timp să ne bucurăm de viață.

Doru I. Pop, 5 ianuarie 2020, Baia Mare

16. Despre dogmă și inflexibilitate în știință

Citesc în Jim Baggott despre strădaniile depuse de oamenii de știință în descoperirea bosonului Higgs – o particulă bănuită a exista și a forma „câmpuri” cu care interacționează celelalte particule – și-n funcție de asta, particulele respective capătă energie, masă – adică personalitate. Ceva ca un câmp la baza materiei.¹

Din dorința de perfecțiune, simetrie - poate reclamând o logică inflexibilă - s-au căutat modele - simetrii cuprinzând toate particulele; mai mult, negativul lor - electron - pozitron sau chiar aceleași particule - dar supergrele (neutrin, bonin, fotin) - într-o dorință nestăvilă spre ultraperfecțiune.

De acord - dar, dincolo de asta, particulele erau guvernate de legi - forțele prin care se manifestau - legi care trebuiau să iasă - de multe ori - nu cum doreau ele - ci cum ar fi dorit cercetătorii - de aici numeroase ecuații, reguli, legi matematice abandonate, reajustate (vezi teoria înfățișărilor abandonate din unele ecuații). Se căutau ultimele legi - poate ultima, mai degrabă - dincolo de mișcarea particulelor - specifică forțelor din Univers - o ecuație fundamentală a forțelor unificate, numită gravitația cuantică - deși gravitonul, gravitinel - al ultimei forțe din Univers² nu fusese detectat.

Cu toate astea, proclamau relativitatea: totul depinde de observator, de intersecția dintre lucruri - și nici măcar fixe, aceste stări ale spațiului, timpului, materiei interdependente - de aici și incertitudinea în a *stabili cu precizie* natura și proprietățile particulelor subatomice.

---

¹ S-a descoperit, până la urmă - dar, din păcate, e o particulă compusă.

² Vezi soarta finală a găurilor negre.

Totuși, ca orice dogmă, un lucru era fix: ce susțineau ei, această instabilitate, plus viteza luminii - 300.000 km/s - limita maximă în Univers - adică respectiv, devenise dogmă postulatul lui A. Einstein despre asta.

O serie de acceleratoare, detectoare: OPERA, LDH, CERN, ATLAS, în ultimul timp au încercat să pătrundă în tainele materiei prin ciocniri de particule la viteze foarte mari (proton - proton - 60 milioane pe secundă) - să vadă ce reprezintă.

La urmă, un cablu optic a calculat un timp de deplasare pentru neutrinul mionic din care reieșea - în funcție și de spațiul parcurs - că s-a deplasat cu o viteză mai mare decât a luminii.

Când s-a cercetat mai îndeaproape, s-a văzut că fusese defect. Rezultatele au revenit sub valoarea maximă de deplasare din Univers. Au răsuflat ușurați, savanții (pag. 199-200).

Dar de ce s-au temut că va fi infirmată o dogmă în care credeau? Cu ce i-ar fi afectat dacă chiar ar fi existat, particule cu o viteză mai mare de deplasare decât a luminii?

Erau fericiți în dosul unei certitudini călduțe, cu care s-au obișnuit - fie și falsă? Odată stâlpul fixismului dogmei sfărâmat, cu ce i-ar fi afectat? S-ar fi obișnuit să creadă în altceva, plus că asta ar fi adus beneficii științei, cine știe ce legi, particule și noi tipuri de timp, materie, spațiu, s-ar fi descoperit; apoi e obligatorie acea viteză maximă de până acum - și noi să credem orbește în ea - numai fiindcă cineva a proclamat-o cândva - rupând certitudini de până atunci - și noi am făcut din ea un paravan și un reper al existenței, nemaiacceptând noul, neprevăzutul care oricum vine și ne-ar aduce altceva, alte realități din Univers? ...

Doru I. Pop, 26 ianuarie 2020

17. Universul

- legi, proprietăți, observații, descrieri -

Într-o noapte am avut un vis, ca multe, de altfel, din ultima vreme; tot felul de conotații politice, economice, filozofice - și justificări, la ele, desigur, pe baza acestor fapte, deci. Dar cum se-ntâmpla? Eram într-o mulțime de oameni, tăcuți, cu haine de culoare închisă - strict normali, își vedeau de treabă - dar, dincolo de ei, deși era noapte (întuneric, în orice caz), câțiva oameni - doi sau trei - răi. Mă luau la întrebări, eu trebuia să le dau și explicații; poate că nu erau mulțumiți de ceva din comportamentul meu, din concepțiile mele, mă zgândăreau, eu trebuia să le dau socoteală - practic, mă trăgeau de limbă.

- Prea multe particule în Univers - mă refer la cele subatomice - zic eu, oarecum revoltat, aproape ridic tonul, apoi: înțeleg că fiecare e răspunzătoare de o forță, gluonii, fotonii, etc. - dar *mișcarea ce e* - în sine - faptul că o particulă se deplasează de aici mai încolo, n-ar putea fi quarci, de exemplu - care să nu se miște, să rămână într-un loc? (Adică materie fără mișcare.)

*

Acum încep eu să pun întrebări:

- gravitonul de ce n-a fost descoperit - sau - altfel spus, cum se desfășoară atracția gravitațională, mai ales la distanțe enorme¹ (mai mult decât atât: corpuri cerești învârtindu-se în jurul altora - să dau doar exemplul acesta - după ce criterii, principii, etc.)

---

¹ Înțeleg atracție la câțiva kilometri - dar nici așa - la miliarde ...

- dar forța de expansiune inițială - fuga galaxiilor poate fiind și acum determinată de ea - ce-i? (cum ar putea fi altfel detectată - a avut loc - manifestarea ei - doar după Big-Bang - sau poate fi, avea loc și acum?)

- există o ultimă particulă fundamentală - sau materia poate fi divizată ca și timpul, de altfel - la nesfârșit?¹

M-a șocat ceva într-o zi: fiecare manual vorbește de particule, distanțe, dimensiuni - toate fixe. Noi, copiind natura, când facem obiecte, le facem aproximativ. Adică, și dacă tăiem zece linguri, de exemplu la o anumită dimensiune - sau orice alt obiect - nu vor fi la fel - submilimetric, desigur - vor exista diferențe de ordinul a milionimi de milimetri, deci. Sunt doar identice, echivalente cu, nu la fel.

Conform, parcă, principiului că lucrurile sunt copii imperfecte ale ideilor (ici o zgârietură, colo o ciobire - o simplă chichiță - chiar minusculă - lucrul rezultat e imperfect - deși l-am fi vrut o copie desăvârșită a materiei, a ideii originale - vorba lui Platon).

Dar cu particulele subatomice: oare chiar toți fotonii *au aceeași dimensiune*, toți protonii, de exemplu - distanța dintre ele - dintre aceste particule, când se așează în structuri, adică o structură de același fel, făcută după o alta - în cazul acelor exigențe și condiții - nu va fi diferită, adică cu o marjă de eroare - să fie doar identică - nu aceeași.

---

¹ Sau ca orice mărime matematică.

De unde această perfecțiune a identității, a dimensiunilor - pe bază de ce legi, principii, proprietăți s-au format toate particulele care trebuie să fie de un fel, strict identice - copii perfecte ale unui prototip original - chiar modelul inițial multiplicat perfect, la nesfârșit, în exemplare perfecte. Nu voi ști, poate asta - niciodată - dar continui să caut răspunsul, împreună cu cealaltă întrebare tulburătoare: de ce există toate, în primul rând?

Doru I. Pop, 27 aprilie 2020, Baia Mare

18. Despre forțele din Univers

Când mă gândesc la forța de expansiune, mă refer la ceva care a perturbat o ordine existentă - armonioasă sau nu, orice ordine implică armonie, dar mai ales, încremenire. Deși orice stare a materiei, a atomilor, are o ordine - nu și armonioasă, după legi matematice - așezare crescătoare, descrescătoare, ca figuri geometrice - adică estetic sau nu.

O forță care a aruncat în aer o cantitate de materie - să ne gândim de pildă la o explozie clasică: o grămadă de material este aruncat în aer, o clădire de exemplu. Pe moment, forța exploziei este mai puternică decât gravitația, dovadă că materia e deplasată - sau, cel puțin simțim mișcarea acelei forțe care a determinat-o. Dar nu pentru mult timp - totul revine la loc - dacă ar fi altfel, ar trebui ca materia respectivă să expansioneze la nesfârșit. Asta nu știm despre materia din Univers, ce i-a determinat expansiunea - dacă e finită sau infinită: e prea mare totul și intervalul de timp, și spațiul, să putem observa totul; în cazul unei explozii locale, vedem și sfârșitul. Pe de altă parte, dacă s-a pornit de la un punct ultracondensat, înseamnă că materia a suferit cândva o compresionare extremă, un regres, un colaps, o implozie, în virtutea gravitației, poate. Posibil să existe un ciclu de expansiune - retracție, poate veșnic, acest dualism.

E posibilă și o expansiune veșnică - fără comprimare ulterioară - cine știe care forțe pot birui - sau, mai bine-zis *care pot să existe sau nu* într-un Univers, la un moment dat - o variantă de Univers sau alta - chiar fără mișcare, forțe - căci ce

sunt astea, la urma-urmei - vor trebui imaginate - capacitatea de deplasare și *deplasarea*, pur și simplu, mergându-se până acolo încât s-ar putea imagina o materie fără capacitatea de a se deplasa și fără „ultima cărămidă” constitutivă, putându-se diviza la nesfârșit.

Doru I. Pop, 13 iunie 2020, Baia Mare

19. Sfârșitul civilizației

N-aș fi scris acest eseu dacă o serie de mici incidente, care mi s-au ținut în lanț, în ultimul timp, nu m-ar fi determinat. Alături de întâmplările majore - interdicția cu virusii - cea care a fost și cea care se preconizează, datorită unui alt tip de virus - formează, toate, hora întâmplărilor care nuanțează societatea de azi.

Intru într-o alimentară, cer iaurt de băut; vânzătoarea, grăbită și amabilă, repetă cererea mea, de băut, de băut, zice, și-mi aduce, după ce se repede la raft, iaurt normal, tare, compact, ca Sana, Kefirul sau ca și clasică, țărăneasca „sămățișe”.

La Kaufland, într-o sâmbătă dimineața, să iau un vin puternic, „Pastoral”. Se formează un rând la prima casă, un moș cu ochelari și figură de albină - fost intelectual - aleargă să-l formeze, eu după el, căci un tinerel pornise casa, după care se retrace în depozit.

Cum nu mai revenea - după noi mai așteptau deja și alții la rând - dar și la celelalte case se-ngroșaseră - adică se alungiseră (rândurile) - în cazul de față, bătrânul întrebă vânzătoarea de la casa vecină. Aceasta zise: e-nchisă, aceea, adică prima, la care bătrânul ripostă: da, dar a venit un tânăr și a pornit-o, la care femeia dădu răspunsul final: da, dar, a plecat, ca și cum ar fi vrut să zică: da, dar a făcut bine ce-a făcut sau da, dar e omul nostru - orice - scuză a unei măgării, a unei nelegiuiri.

Am tot mers și-am pus sticla înapoi pe raft, revoltat. În urma acestor incidente, constat următoarele: de la vânzători, la președintele țării, nu există *ordine, organizare, interes* - și, *desigur, nici morală*. Căci în general, o ființă rațională trebuie să fie și organizată, curată, etc. Adică să știe cum să acționeze, în

cadrul (ori)căruia sistem. Apoi, strict, trebuie să ai un set de cunoștințe, de mișcări, în fiecare domeniu - pe care le aplici și faci de plăcere și de nevoie - pentru a-ți câștiga existența, în cel mai rău caz. Apoi, mai există respectul față de client, față de om în general, nu-l poți trata ca pe un animal sau minți.

La astea se adaugă și lipsa celorlalte valori, sau cum sunt tratate valorile: bărboși spurcați cu fețe prelungi, parcă-s cururi murdare, cu femei sclipitoare. Ele, scroafele, se dau de ceasul morții să se ridice cât mai sus, dincolo de murdăria lumii acesteia care, inevitabil, există *de facto* ca fecalele, etc. și-și apleacă ochii spre obscen, vulgar. Adică antagonisme de dragul antagonismelor; a fi însetat și a te sătura de apă, a fi murdar și a face un duș cu apă curată, a fi obosit - și știți că atunci te simți inferior omului odihnit, e și normal - și a te arunca pe primul pat întâlnit în cale - iată cuplări de antagonisme firești; dar și aici nu poți depăși limita - nu poți, nemâncând o săptămână, să mănânci la cel mai luxos restaurant - n-ai rezista atâta, sau, boschetar fiind, să intri la o saună cu pretenții - nu te-ar primi.

Sau dezaprecierea valorilor: peste tot uși închise, amânări, în timp ce funcționarii statului capitalist își fac făcutele; un feudalism cras ne domină.

Să nu uităm de bățâiala, vorbele în doi peri, oriunde mergi, nehotărârea, nebunia, oameni tatuați pe tot corpul, cu părul vopsit violet, etc., lenea, dorința de a nu face nimic - dar profitul la maxim.

Peste toate, interdicția cu virusul; acum se mai profilează la orizont *ciuma bubonică* - s-a descoperit o maimuță, parcă, infectată-n China. Ciudat, paraziții de pe ea, poartă virusii. În loc să se izoleze acel oraș, toată lumea-i pusă-n gardă: e greu să ncovoi voința a 7 miliarde de oameni pentru o ființă - așa orice virus al bolilor trecutului poate reveni la viață, dată fiind

rezistența lor. Să nu mai facem nimic, aceste interdicții, limitări, depozedări nu ne pică bine. Nimeni n-ar veni cu ceva frumos, optimist. Așadar, acesta-i tabloul - voi aminti de ce-a zis filozoful Nietzsche: preconiza o nouă lume, dură, cea a tehnicii, în speță, considerând că creștinismul l-a cocoloșit pe om prea mult - făcându-l slab, de aici și expresia „Dumnezeu a murit”, referitor la societatea ce-a fost. Dar omul nu privește cu spaimă la zorii epocii ce va veni, ci cu încredere și speranță. Poate asta a determinat - prea marea încredere într-o idee - unele excese, atunci, dar azi, nu știu ce va veni după, în lumea asta fără valori - și cât va lăncezi astfel, dar în România cert este un lucru: la noi toate-s mai grave decât în altă parte, așa că va pluti ce va pluti societatea astfel încremenită până ce o putere străină va ocupa-o, dându-i lovitura de grație - și bine va face ...!

Doru I. Pop, 21 iulie 2020, Baia Mare

20. Despre Viață, 1

Constat, citind „Scurtă istorie a creației”, de Bill Mesler și H. James Cleaves II, următoarele:

După ce se face un istoric al căutării apariției vieții, se abandonează ideea *generării spontane*, - adică - deși această teorie a fost mult timp îmbrățișată (ce absurd, cum să apară un șoarece întreg, așa, pur și simplu?!), se consideră că viața a apărut din materia nevie, dar treptat, organisme simple, iar apoi, evoluând, sigur că fiecare organism complex naște pui sau ouă - tot ceva mic simplu și mai mic decât organismul matur - dar complex, totuși.

Se menționează rolul ADN-ului în organisme, plus al proteinelor, pentru funcțiile complexe de acolo, dar nu se știe cât de simple, erau acele *prime* organisme - s-a acceptat și teoria lui Oparin Haldane, a existenței unei supe primordiale, cu niște bule care , deja făceau schimb de substanțe cu mediul. Și totuși, stabilindu-se rolul major al ADN-ului, pentru codificarea informației genetice, al ARN-ului, pentru transmiterea ei, cât și al proteinei - se pune întrebarea dacă primele organisme - acum câteva miliarde de ani - făceau schimb de substanțe cu mediul - una din condițiile pentru ca un sistem să fie considerat viu, sau numai multiplicarea, adică reproducerea. Sau că n-ar fi avut decât ADN.

Se revine iar la ideea de ultrasimplu, la acele organisme primordiale și se spune astfel: au existat un grup de molecule într-o bulă - dincolo de o membrană - *forțate să colaboreze* - apoi, pe baza ARN - s-ar fi autocopiat. Membranele ar fi fost constituite din molecule lipidice (pag. 303-313).

Concluzia mea este următoarea:

Dacă un grup de organisme, ființe în general, molecule rămân captive dincolo de un zid, prima reacție *e să scape* de acolo: să vadă când, cu ce mijloace. Nu se gândesc să-și îmbunătățească traiul în captivitate doar momentan - sau pe perioada când sunt prizoniere - dacă aceasta-i determinată în timp - apoi pleacă. Să-și îmbunătățească traiul și să se reproducă, ca și cum ar sta acolo definitiv - mi se pare puțin probabil. Mai degrabă a fost o conjunctură întâmplătoare, s-a nimerit, din multele combinații posibile - să fie împreună. Posibil că, posedând inteligență¹ și capacitatea de autoperfecționare, au purces pe lungul drum al performanței biologice. Nu s-au gândit pentru cine fac asta - nici dacă sunt captivi sau nu - au făcut-o. Altfel n-ar fi avut interesul - ar fi procedat invers - evadarea din acea constrângere.

Doru I. Pop, 15 august 2020, Ferneziu

---

¹ E simplu: vedem organisme, chiar primitive, alcătuite din substructuri, apoi mai complexe, dar nu știm: *ce le-a determinat* să vină în existență, *cum a fost posibil* - la ele însele - ca performanțe „tehnice” acel biologic, apoi *progresul*, pe baza observării mediului, cum de-a existat - adică toată această inteligență a materiei ridică un mare semn de întrebare: de ce?

21. Creația

- Religia poporului român -

La început, românul a făcut cerurile și pământul. Și pământul era nelocuit și gol. De aceea s-a gândit c-ar fi bine să-l umple cu tot felul de lighioane, cuvântătoare și mute. Cu animale a căror carne să fie comestibilă, să-și poată umple burdihanul pe săturate, dar și animale cu scop strict decorativ: lei, tigri, câini enormi - să umple grădinile celor bogați, să-și delecteze privirea la vederea lor. Apoi cele veninoase, de pradă - cele rele: o copie fidelă a răului uman, să mai piște pe câte unul, din când în când.

Pe pământ au apărut patronii, puturoșii, găinariii, cocotele de lux, deși se părea, apoi, că există de când lumea. Erau exponatele societății capitaliste. Și sclavii - adică poporul truditor.

Și fiindcă astea păreau fără apărare, adică perpetuarea escrocheriilor, s-a gândit să creeze un garant și-un apărător veșnic al lor: Divinitatea. Așa că a creat un Dumnezeu când ironic, când sadic, când dispus la potlogării: compromisuri cu clasa de porci. Rece, distant, rămânea impasibil la suferințele oamenilor cinstiți. Pe cei răi îi ajuta - parcă nici o forță nu i-ar fi putut zdruncina din afacerile lor mârșave. Stătea acolo sus și nu intervenea aici, jos - totul sub garanția sa - parcă ar dura o veșnicie. Astfel fiind spuse, acel Dumnezeu constituit, românul putea fi fericit: capitalismul barbar mergea mai departe ...

Doru I. Pop, 16 august 2020, Baia Mare

22. Despre Univers, 1

- Despre mișcare, forțe, temperatură, 2 -

Pentru a pune întrebările care urmează, trebuie să fac niște precizări - mai degrabă niște treceri în revistă:

- La o perioadă extrem de mică după Big-Bang, *dincoace* de timpul lui Planck, care este de $1,6 \times 10^{-35}$ s, cea mai mică unitate de timp, dincolo de care nu se mai poate trece - nici la *începutul timpului*, nici ca succesiune de clipe - așadar, la 10^{-33} s, s-a desprins prima forță, *gravitația*, din totul unitar de atunci. Tot la intervale foarte mici, temperatura fiind în scădere, celelalte forțe: forța tare, forța slabă, din forța electroslabă care a rămas, cea electromagnetică - cum le cunoaștem azi: distincte.

Întrebare: *de ce enigmatică forță gravitațională s-a desprins prima?* Nici azi nu știm ce-i *gravitonul*, nu l-am detectat - mai bine-zis - și cum e posibil să *acționeze la miliarde de kilometri*. La fel și *deplasarea particulelor*¹, la asemenea distanțe;asupra mișcării, deplasării forțelor, voi reveni.

În aceste timpuri de început: există aceeași distanță între, să zic, 10^{-33} și 10^{-13} ca între 10^{13} și 10^{33} (deși e greu de crezut), așa că, atunci când trecea o perioadă de timp mai lungă în acel Univers infinitezimal al dimensiunilor de orice natură, spunem că a trecut o Eternitate, deși nu-i - intervalul - nici cât un sclipăt de lumină. În acele timpuri atât de mici s-au constituit protonii și neutronii - forța tare fiind eliberată - implicit existând gluoni, care țineau quarcii legați - să constituie particulele susmenționate.

---

¹Înțeleg efect la distanță, dar nici chiar așa. Apoi, de unde energie - și ce-i aia - să te deplasezi, tu, o particulă infimă, miliarde de km, ba să mai atragi și altă materie (particulă) după tine.

La un minut (de ce nu mai devreme?)neutronii fără masă au părăsit acea supă - aglomerare fierbinte - călătorind liberi în toate direcțiile.

La trei minute - temperatura scăzând la un miliard de grade - s-au format nuclee, doar, de hidrogen și heliu: 77% hidrogen și 23% heliu.

Apoi, timp de 100.000 de ani, nu s-a-ntâmpat nimic, în acea supă fierbinte pluteau nuclee de hidrogen și heliu, apoi cerul s-a luminat brusc ca-ntr-o zi de vară, temperatura a scăzut la 10000 K° (și) s-au format primele elemente: electronii atrași de nuclee, gravitând în jurul acestora.

Acum - aud de atâtea ori expresia: temperatură de miliarde de grade, astfel că în acea supă atât de densă particulele se mișcau foarte repede și nu puteau reacționa între ele. Dar *ce-i aceea temperatură?*Când există doar *un număr de particule*, adică un grup, știm că poate depinde de altele, ca să se găsească într-un loc sau să fie deplasate, asupra lor acționând o forță, adică o altă particulă: un lucru mutat de altul - e firesc - dar când baza se referă la tot ce există în Univers - cărui fapt putem spune: temperatura ridicată a determinat asta, din ce-i alcătuită atunci, e o radiație calorică ca și căldura, care nu se vede, dar tot o deplasare de particule e, o forță abstractă din exterior - dar care, dincolo de aspectul ei imaterial, există, totuși?

Mai ales că viteza-n Univers e limitată: 300.000 km/s, nu putem spune: la un milion de grade particulele s-au mișcat cu viteza asta, la un miliard cu alta, mai mare - dar cu care?

Sunt de acord: comparăm oarecum mișcarea particulelor inițiale cu niște bile închise într-un recipient, bilele să aibă greutate diferite, dar la un jet foarte puternic de aer, se vor ridica toate de la pământ, învârtându-se prin aer(ceva asemănător cu bilele de la loto, dar la alte proporții, viteza). Se învârt, așadar, și

cele ușoare și cele grele, dar scăzând presiunea, forța curentului de aer, vedem că, pe rând, în funcție de greutate, se tot lasă la pământ, devenind imobile. Treptat, la schimbarea forței jetului.

Repet: aici e vorba de două lucruri: forța care acționează și lucrurile acționate - dar în cazul temperaturii, despre ce-i vorba? Sau, invers, o altă comparație: Facem o tablă, un bulgăre, o sferă din mai multe materiale: lipim, pur și simplu bucăți de ghips cu de ceramică, de lemn, de fier. Le izbim de pământ c-o primă forță, mai slabă. Ghipsul va ceda primul, cauzând această lovitură - dezmembrarea piesei, apoi, la forțe din ce în ce mai mari, și a celorlalte materiale. Sau același material, supus lovirii cu forțe din ce în ce mai puternice, va fi sfărâmat în particule din ce în ce mai mici (până la cele subatomice - dar, repet, e vorba de două elemente ale problemei).

Atunci ce-i temperatura care acționează *a priori*, dar care are existența paralelă cu a particulelor inițiale din acea „supă primitivă.” Sau ce-i mișcarea în sine: am înțeles, o particulă e atrasă de alta, se constituie structuri, o particulă e mutată de o alta, *dar ce-i mișcarea, deci*, deplasarea, *putința de a se deplasa, intrinsecă* a unei particule, faptul de a fi în mai multe locuri, succesiv - de a nu rămâne fixă, deci. O particulă simplă, foarte mică - e compusă din masă - ceva real, mai mult sau mai puțin solid, care-i conferă existența, plus din mișcare, adică *ceva sau posibilitatea* de a se deplasa - mai mult: *realitatea de a se deplasa* - deși invizibilă, mișcarea în sine; iarăși, de ce natură e mișcarea, ca atare?¹

---

¹ Sau: poate să existe mișcare fără materie, e ceva pur imaterial - un flux de energie, doar - o forță nematerială, dar, mai ales, materie fără mișcare?

23. Despre Univers, 2

E foarte convenabil și liniștitor - spune o vorbă din popor - a da vina pe altcineva, când faci o boroboacă. (A scoate castanele din foc cu mâna altuia - sunt, în ambele cazuri, acte care te fac să nu duci grija că vei fi acuzat de ceva, să cadă o anumită pedeapsă pe tine.) Odată pericolul îndepărtat, poți dormi liniștit. Moral sau nu, actul declinării răspunderii, asta aduce: a te elibera de ceva, a merge astfel înainte. În știință, ceva asemănător are loc - sau, poate, de fiecare dată când vrei să scapi de ceva, tot incomod: să explici originea a ceva; e mai ușor așa, știind că lucrul acela, îndepărtat de tine, sau / și de un anumit lucru, există, explicând ceva ce-ți dădea bătăi de cap, pentru odihna ta proprie.

E de înțeles, e o cauză mutată spre o origine tot mai îndepărtată a unui lucru - dar când e vorba de Cauza primă - căci nu poți să împingi la nesfârșit originea a ceva; mai mult, în cazul mișcării și al forțelor, e de înțeles: *un lucru*, o energie - care e compusă din particule foarte mici, *îl împinge*, îl determină pe un altul *să se deplaseze* - e vorba de două tabere, astfel, *cele care se mișcă* și *cele care sunt mișcate*.

Dar când particulele *care se mișcă* sunt totul în Univers, atunci *de ce se mișcă foarte repede* - căci tot aud: temperatură de miliarde de grade, la începutul Universului, când particulele nu erau legate unele de altele - mă rog, până aici - adică la temperaturi inferioare, de „doar” milioane de grade, de exemplu - sau în mod normal, în lucrurile din jur, când unele particule erau și de legătură, le țineau pe altele, cu care, în mod solid, formau o altă, un edificiu: exemplu, gluonii care țineau quarcii, formând protonii, de exemplu. Ce-i atunci, acea temperatură de miliarde de grade - *o forță* de o altă natură - *necunoscută* - care determină mișcarea aceea a particulelor libere?

Ce-i forța în sine, atunci, când, miliarde de kilometri, poate călători o particulă, cum e fotonul, gravitonul, chiar, atât de mică și elementară - nefiind alcătuită din altele - vezi ce-am afirmat mai sus - de unde are energia necesară, pe ea cine o împinge? Să nu mai vorbesc dacă mai și atrage (pe) o altă particulă tot la distanțe enorme.

Sau ce-i mișcarea în sine, oare acea particulă n-ar putea rămâne fixă?

Aceste lucruri vor trebui examinate atent în viitor, pentru a (putea) fi descoperit sensul lor.

Doru I. Pop, 19 septembrie 2021, Baia Mare

24. *Despre capitalism, 2*

- Omul de rând și autoritatea -

Mă simt îndreptățit - nici n-aș putea altfel - de a scrie un eseu pentru a întregi descrierea societății actuale; împreună cu un altul - Teroare în capitalism - vor oferi o imagine completă și amplă a factorilor după care se ghidează societatea în ziua de azi - a traiului în totalitate, sub oblăduirea patronatului.

Țin să precizez că-i vorba de două puteri, când spun autoritate: cea divină și cea laică, la umbra căroro-și duce existența de zi cu zi românul. Să-ncepem cu cea religioasă. Și aici vor exista două percepții, care-i vor determina conduita: în primul rând, poate fi vorba de o putere omniprezentă și, desigur, omnipotentă, a cărei efect, atmosferă, mai bine-zis, e peste tot. Adică nu poți mișca nimic - Dumnezeu te vede. O frică, o teroare emană de la divinitate, paralizând acționarea românului, a credinciosului, de fapt, făcându-l să nu calce anumite interdicții, adică să nu intre în sfera răului, mai ales că și-a împărțit lumea-n două părți: cea a faptelor pe care poți să le faci, și cea a celor interzise. Bine ar fi dacă s-ar ține de morală, să aibă în vedere tot timpul aceste delimitări și *obsesia* de a nu călca dincolo de limita moralului. Dar, cum se-ntâmplă de multe ori în viață, există și varianta limitată a puterii - Dumnezeu e undeva departe - și de aceea nu se gândește la ce urmează după săvârșirea unei fapte, atunci când o face.

În ceea ce privește puterea laică, aici omul urmărește direct profitul: se alipește de ea, de aici și numărul exagerat de băgători de seamă și lingăi pe care-l are fiecare putere, la umbra și-n locul calduț asigurat de regimul respectiv.

Dar despre relația omului cu răul și binele, în sensul direct, fizic - aș vrea să vorbesc - de aici se va vedea de ce-l face omul.

E firesc să acapareze, să se extindă omul - aceste două atribute - de a aduna și de a se extinde exprimă, fiecare, paradoxal, același lucru - deși mișcarea care se demarează e contrară - prima, celei de-a doua. Să nu mai vorbesc de a da, a dăru - risipă curată - deși unii idealști ne asigură că adevărata fericire e-n a dăru și nu în a acapara excesiv. Iată o optică inversă celei oficiale, a poporului român - să pierzi și să fii fericit. Acum, particular, depinde și de natura omului, dar, schematic, totul ar putea fi redat matematic sau economic, mai bine-zis, printr-un bilanț: ce intră-n buzunar la mine, iese de la altul, adică ce-i debit la mine, e credit la altcineva. Acuma depinde cât dau și cât acumulez. Fără îndoială că un om cultivat va fi mai echilibrat, cel puțin prin faptul că va avea niște nevoi pe care un sălbatic nu le poate avea. Poate să se trezească și latura morală - în cazul în care o are latent, undeva în străfunduri - fiind cizelat. Dar, până atunci, e necesară coerciția statului, când acesta (mârlanul) greșeste. Cât despre răul făcut propriei persoane, mărturisesc că nimeni n-ar mișca un pai, când poate să n-o facă, să bea și să mănânce lucruri dulci, atrăgătoare, în primă fază - chiar dacă dăunătoare pentru sănătate. De fapt, cine ar face un lucru greu zilnic, un negativ necesar după care să urmeze o răsplată consistentă, poate idealștii. Omul e așa cum e - deși toți raționalștii secolului XVIII - Holbach, Diderot, d'Alambert și ceilalți, plus socialiștii utopici ai secolului XIX, Saint-Simon, Fourier și alții ne asigură că, odată sfârșimate îngustele pasiuni ale egoismului, omul va munci cu drag pentru binele societății.

Până una-alta, tot un stat autoritar ar rezolva echilibrul. Nici pentru propria persoană, așadar, omul nu ia măsuri: știe că

țigările, energizantele nu-s bune la sănătate și, totuși, le practică. Despre sport - acel negativ necesar, ca efort, mă refer la partea întunecată a acțiunii - îl face doar strict periodic, când paharul energiei acumulate dă să se reverse.

Să nu mai spun că un lucru făcut de la-nceput rău, societății, mă refer - ca spargerea unei bănci, îl afectează și pe el - deși îl vede invers - pentru căpățuirea propriei persoane, cum aminteam în cazul bilanțului, mai sus - dar nevrând să se gândească la posibilele repercusiuni.

Răul, oricum rămâne rău - există un singur adevăr - cine are puterea îl vede doar dinspre partea lui, însorit de lumina interesului propriu și a fericirii, care, crede el, îi va fi oferită de obținerea acelui lucru.

Dacă la toate astea voi adăuga și descrierea capriciilor, a programărilor defectuoase în capitalism¹, care pot genera dezechilibre crase, mizerie, suferință pentru omul de rând, vom avea tabloul complet a ceea ce numim azi democrație - dar asta altă dată.

Doru I. Pop, 15 octombrie 2021, Baia Mare

---

¹ Și nu numai - revin la morala nerespectată, pe care am citat-o mai sus: totul se cumpără prin fraudă, în capitalismul barbar și atroce: un post de avocat sau de preot - odată facultatea-n domeniu făcută, cu 30.000 \$. Unde-i morala și la ce bun, atunci, școala, moarte feudalismului de tip barbaro-capitalist, din societatea de azi!

25. Întrebări

- despre Forțe, Mișcare, Energie -

Îmi pun întrebarea următoare, privind o particulă elementară: de ce are proprietatea *de a se mișca*, de a-și schimba locul, prin acea *deplasare*; chiar forța o pot clasifica - căci, implicit, deplasându-se, poate să cauzeze și mutarea unui alt lucru - aici mă refer și la obiecte - adică lucruri mai mari - în forță, de tragere și împingere, plus de oprire - a unui alt lucru, plus deplasarea propriu-zisă. În cadrul particulelor elementare ar fi interesant de spus dacă cele fără masă - care ar trebui să nu aibă nici energie, adică să fie alcătuite chiar numai din energie sau informație - postulat drag celor care-mbrățișează fără rezerve aproximațiile fizicii cuantice - pot face să se deplaseze ceva - am văzut că gluonul - neavând masă - *ține* pe cineva sau pe ceva, mai degrabă - quarcii într-un loc - iar fotonul se deplasează el, tot neavând masă - pe distanțe enorme. Mai rămâne să descoperim *gravitonul* - cum atrage la distanțe enorme alte particule - el, cel fără masă. Vom trăi și vom vedea, poate - iată dictonul acceptabil și-n știință - altceva ce aș putea spera în acest domeniu?

Doru I. Pop, 7 decembrie 2021, Baia Mare

26. Comentariu

La cartea lui Stephen Hawking
„Mici răspunsuri la marile întrebări”
Humanitas 2021

Deși foarte simplu și chiar superficial la unele postulate - concluzii diferite de-ale sale - aici se „lărgeste puțin” chiar dacă dă sentințe definitive - punctul său de vedere, desigur, la marile întrebări ale fizicii:

De fapt, întreaga fizică cuantică e atât de plină de aproximări, încât nu știi ce să mai crezi: adăugări de constante ca să funcționeze o lege, recurgeri la unele afirmații total opuse unora precedente, cum, de exemplu, o face el, referitor la o gaură neagră: ba că nu are temperatură și energie, deși materia e foarte densă acolo (un fel de scenariu Big-Bang, fără temperatură) și că nu emite nimic - adică nimic nu scapă dincolo de „orizontul evenimentelor” - adică marginea unei găuri negre, ba că la marginea ei rămâne informația a ceea ce e înăuntru, sau că ipoteticele particule - perechi, au noroc - una din ele, rămânând în afara colapsului.

La fel și cu unele dimensiuni, imagine și, la fel, timp (sau timp, mai precis) inventați să „dea bine”, să poată fi explicată o apariție de Univers din ceva anterior existent.

Despre Dumnezeu zice: nu există, căci cum ar fi putut face legi la care să umble: n-ar mai fi legi acelea, iar el - în celălalt caz - dacă n-ar putea interveni în desfășurarea evenimentelor - n-ar mai fi Forța Omnipotentă. Rămâne de văzut și aici care e adevărul.

Să menționez ceva: a fost îngropat cu preot - e un articol la sfârșitul cărții al fiicei, Lucy, unde spune asta. În fața marilor enigme existențiale suntem neputincioși (n.m.)

Despre Univers spune: se extinde continuu, de la Big-Bang, devenind tot mai complex. Sigur că - mergând invers pe firul timpului - a fost tot mai mic și mai simplu, dar, dincolo de acea Explozie n-a mai fost nimic - a apărut, pur și simplu din nimic - nici timp, nici spațiu, nici materie - și că *legile naturii* (care, cele care există separat de materie, energie, informație? - n.m.) au decis să nu fie nimic *înainte* și totul *să apară din nimic*. Mă rog, e un punct de vedere. Vom vedea.

E optimist în cadrul problemelor mai terestre: deși vom descoperi secretul apariției Universului, al vieții pe Pământ, vom realiza performanța de a rezolva cu încălzirea globală - să nu ne autodistrugem - și să folosim inteligența artificială în folosul nostru - dar, totuși, concluzionează el, va trebui să colonizăm cosmosul - imperios necesar și n-avem de ales, zice el. E și asta o opțiune - numai să se poată, ținând cont de distanțele cosmice. Oricum, chiar dacă ne frământă și pe noi, e problema viitorului.

Doru I. Pop, 8 decembrie 2021, Baia Mare

27. Comentariu, 2

La cartea lui Frank Wilczek
„Fundamentele lumii fizice”
Humanitas, 2021

Domnul Wilczek e mai simplu: conchide că Universul e alcătuit în mod extrem de simplu, din patru particule elementare, care interacționând între ele, formează altele și, implicit, lumea înconjurătoare.

Nimic despre găurile negre care-i dau atâta bătaie de cap lui Hawking, dacă au sau nu temperatură, energie, etc. Despre Big-Bang concluzionează: n-a existat nimic înainte, e fără *sens* să ne punem o astfel de întrebare. Mai greu îi este cu gravitația, deși afirmă că orice descoperire științifică a fost în conformitate cu predicțiile anterioare, aici își face el trimitere de la un lucru la altul, pentru a-și da dreptate, adică un fel de învârtit în jurul cozii: gravitația curbează continuumul spațiul-timp, adică unde există masă, acestea acționează asupra deplasării luminii, care ar trebui să fie dreaptă, asta-i gravitația, adică face trimitere la postulatul: gravitația deformează spațiul din jur. O învârtire în cerc, deși tare mult aș dori să văd *spațiul deformat, îndoit* și ce-i în locul în care a fost inițial, un anumit spațiu (dimensional). E totul foarte simplu - a emite postulate - de aceea i se spune fizică teoretică; cât despre apariția teoriilor moderne, referitoare la spațiu-timp, în raport cu cele clasice, ale lui Newton, în speță, despre spațiul-timp absolute, neinfluențate de materia din ele, tare mă tem că vechea, fixa și buna lume care a fost cândva, s-a prăbușit; cu asta cad și celelalte lumi fixe, ale valorilor morale, estetice, culinare - civilizatorii, într-un cuvânt, ale omului. Toate

astea fac casă bună cu instabilitatea și porcăriile din ziua de azi, din societatea capitalistă. Dar apare și perfidia: Einstein a acceptat (aproape a iubit, n.m.)postulatele lumii clasice, dar a emis totuși, teoriile relativității, cum că nimic nu-i fix, spațiul, timpul, depind de materia din jur, un eveniment de privitor - adică nu există-n sine - dacă nu-l vezi tu - adică o anumită persoană - nu există - câtă perfidie în tot! E ca și cum ai merge la torționarul care ți-a luat tot și care, cu un surâs pe buze ar zice: știi, eu n-am vrut astfel, dar n-am avut ce face, forțe exterioare m-au obligat, deși decizia ar fi pornit din adâncul sufletului său - și nu l-ar fi constrâns nimeni s-o facă ...

Măcar - F. Wilczek - descrie destul de amănunțit particulele elementare , forțele pe care le determină - tot e ceva.

În rest, vom mai trăi și vom mai vedea, adică ce va aduce cercetarea științifică din studierea materiei.

Doru I. Pop, 15 decembrie, 2021, Baia Mare

28. Întrebare

Se tot explică, fix, dogmatic - nu e rău, pentru claritatea informației, plus că omul trebuie s-o aibă clar, stabil în minte, despre codul genetic: ADN, cel care face informația, ARN o transportă, baze azotate - cele patru - plus marginea din fosfați și zaharuri, ale lanțului genetic. Nu-i rău, să știm fix totul: tot atâtea bagaje de cunoștințe, convertite în imagini, temelii la baza cunoașterii domeniului, vom avea; chiar mai mult: poate descrierile, fiind mai multe unghiuri, chiar incomplete, în sine, se vor îmbina armonios, contribuind la făurirea întregului. Dar aici e un neajuns, adică cel esențial și singurul, poate: fiecare din piesele de mai înainte e legată de altceva: de aspectul părții din corpul uman pe care o reprezintă. Adică de culoarea ochilor, forma unui organ, etc. Asta nu ni se spune: dacă o bază e mai aproape sau mai departe de o alta, asta determină cutare, sau mărimea unei laturi a catenelor lanțului de ce răspunde-n organism. Mă rog, totul explicit, legat de realitatea funcționării. Până la urmă, totul nu va reprezenta decât descrierea unui mecanism în sine, cu o funcționarea goală, fără legătură cu realitatea.

La fel și-n fizică - sau ceva asemănător - particula X, purtătoare de forță cutare, particula Y, interacționează cu Z, dar nu mai explicit: ce masă au, cum se combină, cum fac o „rupere”, adică schimbare de substanță, ca forța slabă, de exemplu, sau de ce nu interacționează, ca gravitonii, deoarece n-au sarcină de culoare, etc. Asta se așteaptă de la acești teoreticieni - dumnezei ai fizicii cuantice, plus a biologilor - și nu numai: explicarea profundă și completă, altfel totul nu-i decât un joc îngust, slab, nejustificat existențial.

Doru I. Pop, 16 decembrie 2021, Baia Mare

29. Despre Big-Bang și orice început de Univers

Tot aud și încă foarte des - sintagma: să reconstituim condițiile de la începutul Universului, adică temperatura de miliarde de grade în care particulele elementare se mișcau liber, nemaifiind valabilă nici o forță - din cele patru fundamentale, cel puțin - care le ținea „înlănțuite”.

Las la o parte faptul că presiunea și - implicit - densitatea și nici forța care le-a dispersat apoi, aruncându-le în existență, n-ar putea fi reconstituite.

Dar temperatura, doar. Să ne ocupăm de aspectul acesta.

Temperatura înseamnă calorii, adică energie, adică mișcare de particule - o anumită cantitate, la o anumită viteză - desprinse de undeva, dintr-o structură, dintr-un angrenaj anterior. Apoi, asta însemnând o creștere a ei - a temperaturii - eşalonat. Implicând mai multe nivele, lucrul acesta, înseamnă că la un anumit nivel, ajungându-se cu mărimea (mărirea) temperaturii, se vor desprinde unele particule de altele - care au determinat, au fost răspunzătoare de o anumită forță - sau invers - forța a determinat structurile respective. La un nivel de agitație mai ridicat, se vor desprinde altele - altă forță și structură vor cădea. Dar, viteza de mișcare a particulelor fiind limitată - cei 300.000 km/s fiind zidul, limita extremă a mișcării lor, doar densitatea ar mai putea spori temperatura. Sau, în cazul în care se-ncearcă prin loviri bruște - și aici vom avea de-a face tot cu o limită de viteză - ca la acceleratoarele de particule - numărul loviturilor să crească - acesta poate fi nelimitat - ca și cantitatea de particule din fasciculele de lovire, care poate fi mărită semnificativ; dar aici e vorba de a sparge unele structuri de particule - să vedem ce „iese” - vreo nouă particulă elementară, la șocuri extreme.

În cazul temperaturii, aşadar, e vorba de o limită - nu ştim câte grade se pot obţine la o viteză limitată de mişcare, chiar şi de ciocnire a particulelor, în cazul al doilea, dar cred că nu de miliarde de grade - în acest caz ar trebui să acţioneze altceva - o viteză tinzând spre infinit, practic, cu tot ce decurge de acolo - adică aglomerarea de particule, plus rezultatul ciocnirilor, adică o fizică cu totul necunoscută nouă.

Doru I. Pop, 29 decembrie 2021, Baia Mare

30. Nedumeriri medicale

Știu că virușii - microorganismele în general - sunt purtători de boli: adică acționează asupra unui organ, distrugându-l - la propriu - adică perturbându-i activitatea. Asta a fost în cazul leprei, holerei, în veacurile trecute - de nu știa omul de ce s-a urâtît, i-a căzut carnea, etc. Natura admite și dizgrațiosul, din păcate.

Două probleme se pun - sau, mai bine-zis, un aspect în două locuri, referitor la efectul acțiunii acestor viruși - și nu numai. Primul: se zice că răcești deoarece stai în frig. Perfect de acord, adică temperatura scăzută împiedică organismul să funcționeze normal, cu rezultatele de rigoare, ca și când e prea cald, de exemplu, și pierzi apă excesiv - prin transpirație - pe care, apoi, dacă nu o recuperezi, afectezi / afectează iremediabil organismul. Sau, dacă mănânci ceva otrăvitor, acel ceva, *concret, fiind*, va acționa în interior, „rupând” buna funcționare a organismului. Aceste două cazuri sunt de înțeles: mediul și factorii fizici (de mișcare), au determinat schimbarea. La fel ar trebui să fie și la răceală. Ai stat în frig, procesele din organism, nu se desfășoară normal - chiar dacă căldura - mai mare sau mai mică - e tot o desfășurare de particule elementare care au fost sau nu în preajma ta. Tot un factor fizic, real. Apoi, reacția organismului, se răcește, funcționează mai greu. Dar nu - se zice că un virus provoacă gripa, inducând răceala organismului, plus comportamentul de rigoare - temperatură, secreții nazale, plus transmiterea bolii de la un individ la altul. Se pune întrebarea în felul următor, acum, nu dacă există sau nu un anumit virus, care ar intra în organism, când e frig - dar care ar trebui și să-l afecteze; apoi organismul să ia măsurile sus-menționate - ci,

problema-i alta: dacă n-ar fi acel virus care de-abia așteaptă să scadă temperatura, să-și întreprindă drepturile, cu rolurile mai sus specificate, *cum* s-ar comporta organismul la temperaturi scăzute - sau n-ar fi afectat - funcționarea-i - câtuși de puțin?

La fel și-n cazul hepatitei: ficatul, în primul rând, nu se simte bine, deoarece ai mâncat un aliment stricat - otrăvitor pentru el, de exemplu - cu toată reacția de rigoare, după aceea, împreună cu întregul organism - sau pur și simplu un virus a intrat înăuntru - indiferent de ce-ai mâncat - și „și-a făcut de cap”?

Iată două întrebări de dezlegat, acolo unde n-ar trebui să fie(-n) cauză acele microorganisme - ci altceva.

Doru I. Pop, 30 decembrie, 2021, Ferneziu

**31. Despre funcții în cultură
- și orice fel de posturi -
și cum se acționează acolo**

În stilul lui Ch. Courier,
eseist francez din sec. XIX

Deși, cu vreo doi ani în urmă, când mai frecventam niște rudenii de la țară, am văzut o emisiune foarte edificatoare, la TV - care făcea parte din acele lucruri care te pot lumina brusc, într-o străfulgerare poți fi pe deplin lămurit asupra a ceva ce-ai trăit și merită să fie analizat, redat pe hârtie; mă rog, o inspirație bruscă - la mine efectul a fost invers - m-am văzut pe mine în acea postură tihnită - era vorba de un scriitor din fosta Iugoslavie realizat în Canada. Stătea - de sărbători - în fața unui șemineu, la confort - există un lux, o fațetă confortabilă a învingătorilor, după cum există și un noroi, al celor care-au pierdut; acum arunca invective pe comuniști - deși de acolo a început ascensiunea sa, dintr-un regim socialist. Dacă un anumit regim îți dă ceva - poate decisiv - e firesc să-l lauzi - să nu-i vezi defectele, în raport cu restul, majoritatea, defavorizată, poate. Trebuie să ai conștiință, să fii echilateral. Eu așa aș face. Dar, în cazul de față, m-am văzut eu învingător, adică *dacă destinul ar fi vrut să ia alt curs, viața mea - adică, să-mi iau roadele muncii*. La asta s-a mai adăugat și o altă imagine - tot edificatoare, a liniștiților ani `80 - dacă atunci, la sfârșitul liceului, plin de energia tinereții, *aș fi forțat eu destinul* - să ajung intelectual realizat. Iarăși, peste câțva timp, privind retrospectiv, totul ar fi părut simplu - și aș fi avut satisfacția că am realizat ceva în

viață. Unele urcușuri și coborâșuri, gropi, greutăți, n-ar fi existat - sau, cel puțin nu s-ar fi văzut, inițial.

Cu toate aceste imagini și cu replica pe care aș fi dorit s-o dau lingăilor capitalismului - izvorâtă, obiecția mea din durerea neîmplinirii - tot nu m-am apucat să scriu aceste rânduri. Dar datele care puteau să constituie un tablou din ce în ce mai complet al criticii mele la adresa țării - a situației actuale, mai degrabă - s-au tot adunat. Un epigon - responsabil cu cultura locală - după vreo doi ani de bătut zadarnic la ușa lor, când mai că-mi luasem orice speranță de a mă vedea tipărit, fie și măcar într-o antologie locală, cu vreo câteva schițe - lucru semnificativ și nu prea - important deoarece ești și tu printre aleși, fără prea mare însemnătate deoarece „teritoriul” oferit e redus - să nu mai vorbesc de răsplata materială - mă trece într-o selecție, dar cu greșeli crase. Taie sfârșitul unor schițe - poate nici nu le-a citit, le-a luat după titlu, apoi îmi greșește numele, plus că zice c-am făcut liceul între ... 8 și 12 ani - după cum reiese din datele oferite despre mine - nu știu de unde le-o fi luat. Ce să zic, încet - încet mă resemnez, asta-i situația - dar materialul acuzator se adună. Iarăși o revelație, un imbold de a nu-mi tăcea gura: mă duc la o altă „Cultură”, undeva în marginea Centrului vechi. Loc liniștit, să tot trăiască acolo funcționarul, adeptul locului de muncă tihnit și sigur - la stat, carevasăzică.

Nu se mai ocupă de cărți - fu răspunsul - de parcă ar fi făcut-o cândva, îmi răspunde o funcționară relativ grăbită, (nu știu dacă ați observat, pe când să-și termine convorbirea cu tine, trebuie să plece undeva, sau să vină cineva să o ia) când îi spun cât trebuie să te rogi de instituții, de edituri, etc., adică cât să încerci ceva - dar se avansează cu pași de melc, în România. Se ocupă acum de monumente istorice - asta era cauza că și-au restrâns sau specializat activitatea - și cum centrul, cu

monumentele-i masive - care au fost renovate-n parte, e chiar acolo, pare justificată afirmația făcută.

Dar să nu credeți că are poporul acesta de porci bani pentru ceva, sau câți ar trebui; țări sensibile la trecutul lor, cu bani și conștiință - adică Ungaria și Austria - au făcut ce-au făcut și până acum, mai ales aici în acest Nord - unde-a fost cândva Imperiul austro-ungar, cu realizările-i importante ale acelei epoci.

Așadar funcționarul român, oportunist, s-a alipit și el de străini. Toți arhitecții vopsiți verde, violet, cu barbă tăiată rotund - care-s din start capitaliști - adică dornici de căpătuială rapidă - adică toți excentricii și oamenii haini din mijlocul intelectualilor, au loc aici. Dacă și produc, rămâne de văzut.

De altfel, orice funcționar, fie de la finanțe, sport, primărie, poate să stea liniștit. În primul rând, locul îi e sigur, apoi, nu i se cere să facă cine știe ce mare lucru - dovadă toaletele de excepție. Nu zic că nu e și o rutină - dacă-i o parte negativă a postului, izvorâtă din imperfecțiunea ființei umane, a plictisului instaurat peste ani; astea pe de o parte, pe cealaltă, se vede din relațiile cu clientul - cum nu iau măsuri - cum am pățit eu cu o reclamație la Poliție, pentru 330 RON - adică cineva nu mi-a făcut un serviciu de banii aceia - atunci echivala - suma - cu retribuția pe trei zile de șantier; plus că nu promovează sportul, cultura - adică să mai și pună umărul, practic și intensiv - să scoată câteva talente în domeniile respective - adică să aibă cugetul liniștit că - chiar într-un sistem mai greoi, a contribuit la promovarea unor valori. Dar nu: ori scoate un campion, un scriitor de excepție la un an, să zic - adică publicarea lui, ori unul la un veac, totuna. Așa că pot sta liniștiți, să dormiteze fericiți în locurile respective.

Acum ce să mai zic: unii și caută posturile respective, pe familie, adică, dinastic. Și e strigător la cer, cum tot la țărani cu stare - dar și hămesii - „se-nșurubează” câte un ginere popă, ori făt (țarcovnic), de parcă credința ar face casă bună cu zgârcenia și belșugul chiaburilor.

Știi caz: făt era o femeie - care a sfârșit împrăscată de un cal, dar asta n-are importanță. Atât că avea un fizic cam ciudat: un nas ca de papagal, picioare în formă de paranteză - nici slabă, nici grasă, nici astea nu-s edificatoare la ce vreau să zic, dar mă rog, să vă faceți și-o idee despre fizicul ei. Oficial ea lua banii, dar profesa bărbatul ei. Slab, roșu la față, de statură medie - avea prestanță. Apoi ginerele lor. Acesta era puțin gras, mergea și aplecat, tot puțin strâmb de picioare. I se găsește un diabet avansat - la peste 55 de ani - și trebuia să renunțe, în vederea pensionării pe caz de boală. Cum el era cu fratele său într-o afacere de familie - aveau un gater de mulți ani în acel sat - dar fratele mai mare, poreclit Făt-Frumos, era șeful, el a putut fi angajat la biserică, până atunci. Acum s-au străduit să-l bage pe copilul lui frate-său, Răzvan, unul siluet, șaten, trecut de 20 de ani, în post, să ducă mai departe tradiția familiei. Nu s-a putut: avea deja o firmă - nu știu care, cea cu gaterul, poate, împreună cu taică-său; cert e că postul a zburat în cealaltă parte a satului, la unul Arnold, un alt tăietor de frunze la câini, contrabandist cu marfă din Ucraina și cu pălincă cu stabilizator, cu care a otrăvit pe mulți. Acestuia - având vreo 50 de ani - i-a venit postul ca o mănăușă, cum nu făcuse nimic toată viața - să-și aibă asigurate bătrânețile.

Sau cei 10.000 de \$ pe care trebuie să-i dai ca să primești postul de preot undeva. Așa să tot fii creștin, să proclami iubirea, credința - ca episcop, de exemplu și să iei mită cras. De fapt, la fiecare comunitate e o insulă de parveniți de zeci de ani. Tu -

acolo, la religie, plus la cultură, ești atât de mic, încât nici măcar nu ești printre ei. Cândva era un T. Maiorescu, un G. Călinescu și alții care nu erau absurzi: dacă aveai talent, te promovau. Să nu mai zic că și Casa Regală avea propria editură, care promova valori. Adică, dacă vrei s-o faci, o faci - ceva - ai o șansă oricât de mică, odată și odată tot îți vezi îndeplinit visul - dar cu porcii de azi, niciodată, veșnic aceeași poezie: nu se poate.

Sau furturile - adică jongleriile din politică - promotorii lor se cred chiar nemuritori, prin tot ce fac și siguranța ce le-o dă averea, în primul rând.

Ce-i rămâne omului de rând, acest vierme și coate-goale, bun de strivit de tăvălugul patronilor: să ducă un trai din cele mai banale, dus de furtuna istoriei, ca o frunză fără greutate și chiar obișnuit cu soarta - pe care să n-o bage prea mult în seamă - să nu se amărase prea mult - resemnat fiind; dacă totuși ar vrea să spere, să-ncheie în roz o concluzie, sau să aibă pretenția de a avea o tainită secretă în existența lui, unde să fie un mic paradis - luminos, desigur - al fericirii; să creadă că acel lucru va fi într-un viitor îndepărtat - să se bucure de asta - să nu-și pună problema cine va beneficia de el, atunci - și să-l poarte-n suflet, încălzindu-i câteodată - imaginea lui - existența monotonă, searbădă. Atât.

Doru I. Pop, 6 ianuarie 2022, Baia Mare

32. Noi întrebări în domeniul științei

Se știe că sarcina determină atracția sau respingerea între particule. E o forță, așadar; se pune atunci întrebarea - dacă particula este elementară, adică silită ea însăși să-și „facă treaba” - adică nu prin altă particulă - servitoare, vezi cazul fotonului care transportă energia electromagnetică - deși electronul ar fi „responsabil” cu lumina, apoi particule de construcție, cum gluonii „răspund” de constituirea și durabilitatea protonilor și a neutronilor din nucleu. Așadar, prin ce - și ce este de fapt? - se manifestă sarcina electrică?

Și-o particulă mai mică are - numeric - sarcină mai mică decât una mare, vezi raportul dintre „masa” electronului și a protonului - trebuie să fie undeva vreo diferență de cantitate - altfel, oficial, se menționează atât: o sarcină minus și una plus, la cealaltă particulă - ca și cum, numeric ar fi egale.

Apoi, ce e, practic, atracția sau respingerea - *deplasarea* în sine a ceva care există.

Mai repet și altă chestiune: de ce toate particulele - mă refer la cele elementare, în primul rând - au aceeași dimensiune, când vin în existență - ce matriță atât de perfectă le-a „azvârlit” în ființare uluitor de perfecte. Plus „jocul” dintre ele, distanța la care se așează, etc.

Va trebui multă vreme până vor fi dezlegate toate astea - cioplite cu barda științei, să iasă așa cum ar trebui din elementele componente - plus să vedem ce-a fost dincolo de începutul lor - sau, cine știe ...

Doru I Pop, 17 ianuarie 2022, Baia Mare

33. Întrebare pentru fizică

Dacă o particulă *strict elementară*, fotonul, de exemplu, care nu se mai poate descompune în altceva, ar fi izbit extrem de puternic - cu viteză foarte mare, chiar până la viteza luminii, de ceva extrem de compact, cum ai trânti un vas de lut ars de un perete de beton, atunci s-ar sparge, oare, în câteva bucăți? Ce-ar fi cioburile rezultate - și s-ar putea lipi la loc? (À-propos de asta, să fie o regulă - să luăm cazul ulciorului sus-menționat: oare la mărirea vitezei de impact, crește și numărul de bucăți - spărturi - rezultate - și până unde - presupunând că zidul e impenetrabil - și s-ar putea accelera (lovirea) până la viteze foarte mari?)

Doru I. Pop, 5 februarie 2022, Ferneziu

34. Despre războiul din Ucraina

Pentru a analiza obiectiv și fără părtinire evenimentele care au loc în țara vecină, trebuie să ne întoarcem puțin în trecut. Adică efectului să-i aflăm și cauza, altfel ne-am răci gura de pomană cu anumite constatări superficiale și trunchiate. Și, cum se-ntâmplă de cele mai multe ori, omul de rând *vede numai ce vrea el să vadă*: e atras de vulgar, la fel de mult ca de putere, plus, necunoscând originea lucrurilor, acea apreciere de moment, eronată asupra unei chestiuni.

Dar să revenim: timp de 45 de ani după cel de-al doilea război mondial, a existat Cortina de fier și Războiul rece, adică după căderea Germaniei naziste, lumea a fost împărțită: până aici SUA, de aici încolo URSS. De aceea n-au fost tulburări majore, cel puțin în partea aceea de lume - mai importantă. Coreea, Vietnamul, au fost episoade ce n-au putut zdruncina sau desființa lucrurile stabilite mai înainte.

După anii '90, Istoria a început să se miște: acum țin să menționez că ieșirea dintr-un sistem totalitar - cel comunist, în speță, nu-nseamnă intrarea într-o democrație avansată. Dovadă stau popoarele din Asia centrală - chiar acum citesc o carte despre ele - care s-au întors la barbarie. Nici nu știi cum să consideri regimurile de acolo: excelând în naționalism primitiv, capitalism barbar, feudalism. Și acum iar mă întorc la omul de rând, puturos și jegos - de pe axa România - Orientul mijlociu - India, ar sta doar pe marginea drumului sau a apei, așteptând să le pice ceva din cer. Țin să menționez, referitor la realizările epocii precedente, de care nici măcar n-au avut grijă, că *o stație de autobuz rămâne o realizare apolitică*, de exemplu, pe care barbarii n-ar fi trebuit s-o spargă - într-un gest al unei răbufniri

politice - să termine cu vechiul regim - sau cu urmele lui, mai bine-zis. Așa și cu Ucraina: în primul rând, e o problemă slavă, toată tărașenia, ca-ntre frați. Dar, dincolo de asta, inutil să spun că pe Putin l-a deranjat prea marea avansare a americanilor spre Est: scuturi antirachetă în Polonia, România, Bulgaria. E ca și cum Rusia ar merge *acum* - nu ce-a fost în trecut, cu cazul Cubei - în Canada. Cu pierderea Ucrainei, pericolul acelei apropieri a dușmanului ar fi fost și mai mare. Dincolo de asta - justificată sau nu, istoric, etnic, pierderea accesului la Marea Neagră. Din punct de vedere uman, e grav și nejustificat să moară oameni nevinovați. Dar fanfaronada președintelui Ucrainei mă duce cu gândul la ceva similar, întâmplat nouă în anii `90: cu câtă siguranță de sine proclama președintele de atunci E. Constantinescu problema libertății, a democrației, a alipirii la valorile Vestului. Rezultatele s-au văzut: unități economice distruse, șomaj - asta pentru c-am ascultat de Vest. Ceva asemănător s-ar fi întâmplat și cu Ucraina. O mână de șefi și patroni ar fi profitat - le-ar fi fost bine - restul poporului, nu.

Când faci o afirmație, mai trebuie să vezi și ce reacții declanșezi, altfel pățești ca-n Ucraina: bunuri distruse, oameni morți, emigranți și multe lacrimi - chiar și ale lui, se aude că fostul actor, tânăr încă, ajuns președinte, ar fi plâns, văzând unde s-a ajuns cu declarația lui de independență și cu dorința de-a trage, cu orice preț, spre Vest. Și la toate, se mai aude și că Putin, ca să cruțe civilii, a ordonat să iasă din Kiev, ca apoi să-l poată nimici. Sau implicarea Chinei: spune că va trimite rachete nucleare să distrugă SUA, dacă va fi cazul.

Totul pornit de la o simplă îndărătnicie inițială, fără să se analizeze lucrul din toate părțile. Păcat.

Doru I. Pop, 7 martie 2022, Baia Mare

35. Observație

Citesc în Gamow - „Unu, doi trei ...infinit” - ediția din 1958, despre principiul de incertitudine, despre anumite stări, variante, fluctuații, vibrații - adică un electron există că vibrează într-un loc și nu în altul - , mă rog, dar e acolo - nu și-n altă parte - și alte porcării ale fizicii cuantice - mă rog, nu neg că existența unui lucru e o variantă *doar* sau *doar o variantă* - care există, dar e una reală, fixă - oarecum - odată ce-a venit în existență - dar se vorbește despre particule și ipoteticele lor antiparticule și citesc că un electron pozitiv, ciocnindu-se cu antiparticula sa - sau particula pereche - că se anihilează reciproc, eliminând energie, adică unde. În cazul unui proton, de exemplu, înțeleg: fiind compus din mai multe particule - quarci, etc., să mai sară și câte un alt „element” - ca neutrino, sau la particulele responsabile cu forța slabă W^+ și Z^0 . dar dacă electronii sunt particule elementare, cum pot dispărea - și-n ce?

Voi reveni cu amănunte, pe măsură ce voi termina cartea și altele, mai complexe, despre fizica subatomică, căci am început brut studiul mai multor discipline.

Doru I. Pop, 10 mai 2022, Ferneziu

**36. Eseu asupra relațiilor cu femeile trecutului.
Caracterul lor. Considerațiuni. Situația actuală.
Perspective**

Poate că n-aș fi scris niciodată acest eseu, dacă n-aș fi văzut două aspecte, pe cât de diferite, pe atât de comune, în ceea ce privește originea și poate și scopul final: cum erau îmbrăcate două grupuri de femei, primul, făcând parte din pătura de jos, de modești, celălalt din cea a femeilor frumoase, zeițe - care, chiar dacă nu este cea a patronilor - cu haine, parfumuri de lux, inaccesibile muritorilor de rând, plus comportamentul, vrea să denote asta.

Așadar, două categorii distincte: cea a plebei și cea a luxului. Sigur că diferența e enormă: una, buzată, slabă, cu un oarecare format, plină de tinichele, avea un bărbat jegos, plin de praf căruia i se potrivea ca o mânășă sintagma: nimeni în drum și plin de praf, tuns ca un pușcăriaș, chel, mai nou - plus bețiv, bând zilnic și o fată bunicică, care semăna cu una din „Tânăr și neliniștit”, adică ochi verzi, carne tare, fină. Strigător la cer e - și aici e buba care ne interesează - că se culcă cu un astfel de ratat - aceștia sunt „zeii” care trăiesc cu astfel de zeițe, care mai posedă, totuși, o urmă de feminitate, de decență. Nepotrivirea e crasă.

Cealaltă, o tipă așezată, șatenă, fund bombat, deși tot din pătura de jos, în alte condiții ar fi fost izbutită, ar fi atras sexual, adică, mai ales că avea și părul vopsit arămiu - ceva extraordinar de senzual - acest tip de nuanță, care încearcă să împace blondul, atrăgător la culoare, dar prea deschis, cu părul castaniu - dar de altă nuanță. Și cum bărbatul e un veșnic nemulțumit și vânător, o împăcare între aceste două culori - născând-o pe a treia, e

binevenită. Dar cine era bărbatul, cel care se bucura de ea? Tot un ratat - semăna genetic cu Rocky, atât doar că mizerabil și fără dinți în gură. Aveau și vreo patru copii împreună. Când scriu aceste rânduri, e plecat dincolo - la cerșit, poate.

De partea cealaltă, văd la blocurile unde lucrez o tipă blond-arămiu, cu părul legat sus în creștet, cum se mai poartă, nas cârn, siluetă, cu rochie galbenă, de mătase, prin care se vedea corpul suplu, tânăr.

Era frumoasă - tinerețea și fizicul izbutit i-au dat dreptul să arate așa - dar turnase atâta parfum fin pe ea, încât am avut impresia, văzând-o venind c-o grupă, că nu mai e ființă umană, ci robot, extraterestru - orice, numai om nu. Pentru ce și pentru cine - în caz că există fericiți beneficiari - se gătește astfel? Mai bine ar fi venit c-o pereche de blugi prespălați, albaștri, sau cu o rochiță clasică - ar fi fost mai accesibilă; da, dar atunci n-ar fi putut demonstra că e cineva, patroană, chiar, și poate să subjuge oameni. (Partea proastă aici - neajunsul, adică - e că primul președinte, porcul de Ion I. n-a spus lucrurilor pe nume: să se facă bordeluri, ca-n capitalismul adevărat, cu tone de parfum, pe ele, cocotele, atunci n-ar mai fi fost complexul acesta de inferioritate, la vederea unei asemenea enormități pe stradă ...)

Sau alta, dincolo de gară, în zona „Materna”, la fel, elegantă, pardesiu scump, brunetă - mă rog, haine de firmă. Oare cum e jos, acolo, în intimitate, o femeie care a fost totdeauna la nivelul de sus, ce senzație ai avea să ajungi la ea?

Asta-n primul rând, m-a determinat să scriu această lucrare: ura și revolta față de această stare nedreaptă de lucruri, gândindu-mă că bărbații - beneficiari - și la cele de lux - sunt niște câcați cu barbă și păr, cu țurțuri la fund - țurțuri ca țurțuri - dar unii de anul trecut - oameni de nimic, care se bucură de ele.

După asta - și aici e și rezultanta timpului, adică acesta m-a determinat să fac un bilanț - e faptul că oricum, după atâta vreme, trebuia să fac o „contabilizare”; bun, rău, el se impune, când vrei să tragi linie, căpătând și un simț al ordinii, odată cu înaintarea în vârstă. Dacă aș fi reușit, în mare parte - darea de seamă oricum realizată - aș fi zâmbit, ca să nu spun rânjit - satisfăcut c-am izbutit - depinde de doza de egoism și sadism ce-aș fi avut-o în mine. Dar fiind nu, un eșec în cea mai mare parte - adică per total, afacerea - am datoria să fac o evaluare cu învățătura de minte - adică măcar la atât să servească neizbutirile mele.

E și asta o mângâiere - poate mă corijez eu, dar, precis, cuiva în viitor îi va servi de învățătură de minte, să meargă direct la țintă, sau să evite ce nu trebuie, subiectul respectiv. Perfect logic.

În al treilea rând, e starea de azi, a mea: și acum fac demersuri pe lângă femei de excepție, asiduu, deși nu m-am ales cu mare lucru.

În virtutea ciudățeniilor descrise mai sus, despre nepotrivirea între caracterul și aspectul lor utopic și bărbații cu care merg, mă doare și acum refuzul, eșecul: unii sar în sus, cei care vor cu orice preț să găsească justificare la orice, sau măcar la nepotrivirea de sus, zicând: nu contează aspectul fizic, contează cum gândești - slogan vehiculat și la manifestațiile politice postrevoluționare care au adus capitalismul împruțit pe teritoriul României - dar, vreau să zic, să argumentez, de fapt: halal de așa gândire! ...

Așadar eu - și așa simt că e normal să fie un bărbat - am aspect fizic, sentimente - adică parte morală, care include spirit de sacrificiu, plus că încerc și posed și prin partea materială să recompensez „efortul” unei femei bine de a veni cu mine; când

colo - nimic. Să nu mai vorbesc de cultură. Ce le trebuie, doar momentul, aventura, inesteticul, degradarea fizică - care poate avea loc - deși mai încet - și la un organism tânăr.

De fapt, e curios cum speranța poate angrena până la capăt - aproape la nesfârșit crezul unui om - să acționeze și el în consecință: tot crede că va fi, se va materializa o dorință de-a sa, aproape că vede lucrurile invers - deși e clar: există lucruri de un fel, plus opusul lor - care parte adversă nu-i aceeași cu prima. Adică: nu-i tot una să fumezi sau nu, să știi o limbă străină sau nu, să-i dai unui om datoria - dacă ți-a dat ceva împrumut - sau nu, să faci un sport sau nu. Ei bine, nu poți să vezi într-o lumină ceva ce-i în alta, cum am zis: adică femeia care n-a mers cu tine, să crezi c-a făcut-o, sau o va face. Că tu trăiești cu mângâierea că poate, cândva, va fi - e altă treabă. Cine a zis că speranța moare ultima, a avut, în mod colosal, dreptate, deși și speranța ar trebui să aibă o bază, nu fondată pe iluzii.

Și totuși, n-ar trebui să vedem lucrurile invers. Repet: una e să faci un lucru și alta e să nu-l efectuezi. Dar, dureros e că întâlnești numai porci, escroci, persoane care nu fac un lucru când ar trebui să-l facă. În momentul când întâlnești o persoană potrivită genetic - simțindu-te atras de ea - îți închipui pe ce lungime de undă colosală sunteți amândoi, plus că te gândești ce lung drum aveți de străbătut împreună. E destul ca persoana respectivă să „scapete” la mai multe aspecte și gata potrivirea, chiar dacă la-nceput toate erau roz.

Am întâlnit o fată, Lorena, colosală. De statură normală, copilăroasă, cu un fund de excepție - dar ce să zic, totul la ea era perfect, frumoasă la față, șatenă, abordabilă.

M-am îndrăgostit de ea, aproape de la-nceput, aveam planuri mari - și fusese amabilă, plus că, dacă ar fi urmat s-o ia pe un alt drum, nu puteam să-i dau - dată fiind experiența mea

cauzată de diferența de vârstă, sau poate numai prin prisma ultimei realități - decât sfaturi bune. Terminând și-o facultate - și încă cea de biologie - *unde se predă cel mai bine despre uzura sistemelor biologice, vii - deci și a omului*, plus că, *fiind cu un corp de excepție, iar ar fi fost mai îndreptățită decât alta să și-l păstreze astfel* - să găsească și să aplice o metodă sau mai multe, în acest sens - să facă sport, puțin, dar intens - de două ori săptămânal, să zic - plus oarecare alimentație - pește, fructe - care cu timpul ar fi ajutat la menținerea tonusului, apoi fumatul - nu în exces. Dar nimic din toate astea. Ce să zic atunci de ceva de duzină - aceea cum ar fi sau și-ar fi - ca un bun strict personal, de care putea face uz cum voia - trăit momentul, viața?

Una e una și alta - alta - de aceea am dat exemplul, căci cum ar fi fost să zică: da, voi face, dar cum - și atunci i-aș fi explicat, de exemplu: de două ori sală, scurt sar intens, unul - doi - trei kilometri - ciclism, apoi fugă, la fel, vreo câteva sute de metri, plus sprinturi - câteva - plus sprinturi în pantă - nu multe - pentru fese. Și să se repete ciclul, adică la 3-4 zile antrenamentul, apoi luat de la început. De altfel, cu o simplă halteră sau ganteră se poate face și acasă, plus flotări, plus genuflexiuni, fandări, plus ridicările pe vârfuri, pentru gambă. Plus cele de ciclism - o bicicletă nu-i mare lucru - plus fuga. Dar n-a fost să fie. Atunci ce să zic, eu, care-am fost dispus să-i ofer totul?

Dar voi reveni asupra subiectului „sacrificiu actual” după ce voi face istoricul femeilor întâlnite și avute - unele - cu lipsurile, realizările, inconsistențele care-au avut loc - și cu învățăminte - adică concluzii la ce-ar fi trebuit să fac, cum să acționez ca să fi ieșit corect lucrul. Poate tot așa ar fi fost, dar conștiința era împăcată c-am acționat cum se cuvine, în atare situații.

Dar, înainte de a trece la descrierea femeilor trecutului, voi mai face o descriere a femeii - adică în ce categorii se situează după felul hainelor îmbrăcate, apoi a realizărilor cu partea opusă - bărbatul - la cele două extreme: săraci și bogați - deși am făcut-o - o completare.

E destul calitatea și curățenia fizică a tinereții, cum zicea cineva, la o femeie, pentru ca aceasta să strălucească și să atragă. În acest sens, un pantalon pe corp, proaspăt spălat, un tricou, o geacă ar fi de ajuns. Dar nu: aici are loc progresiv o îndepărtare de real, de esteticul sănătos al formelor prin cine știe ce extravagante, vestimentație care sclipește, zorzoane și gata utopicul, irealul, inabordabilitatea. Mai ales intelectualii trăsniți poartă asemenea lucruri (femeile). Ei, porcii, tatuaje excesive, bărbi, burtă făcută de la steroizi. Am văzut - și sunt puțini intelectuali la locul lor, tineri, înalți de statură, mai mult sau mai puțin clasici la haine, înfățișare - familiști convinși, cu copil mic pe stradă - perechea - parcă tot abordau principii și lucruri clasice. Dar câți sunt din ăștia? În rest, bărboși - chiar silueți, tineri fiind - cu părul legat la spate, excursioniști, unii, cu femei utopice. Cum e posibil coitul și statul o viață lângă un asemenea om?

Să nu mai zic, referitor la clasic, că-i destul și-un simplu refuz, ca strâmbatul din nas, ca persoana respectivă să se îndepărteze de tine, ca o vrăjitoare care se ridică-n slăvi, sau să fie tot rece, de parcă cine știe ce rău i-ai făcut - iar cu alții să fie numai miere și zâmbet.

În ceea ce privește fala umană - mușchi - beton, tatuaje să impresioneze, voi menționa aici un caz despre ce „poate” specia umană, cu toată dorința de dominare. Am văzut cândva un biet ciclist care se zbătea - era, mai bine-zis - prăvălit pe jos, undeva în zona gării, pe trotuar. Îl lovise autobuzul - avea dâre de sânge

la cap, îi șiroiau pe față, de fapt. În jur, vreo 20 - 30 de persoane, majoritatea bărbați înalți, cu blugi. Inițial am crezut că-i o răfuială între interlopi - sau rezultatul, mai bine-zis - mai ales că și el era chel, înalt, cu blugi. Îi dădeau îngrijiri, ceilalți - instinctul de conservare al speciei e mai puternic decât toate bogățiile și accesoriile care inițial te-ndepărtează de uman. Iată, e tot din materie constituit cel bogat, dar așa suntem noi, ne place să suim pe semen, de parcă cine știe cine-am fi.

Și fiindcă am vorbit mai la-nceput despre cele două extreme, voi menționa că sunt cele două păături - săracii și bogații, de fapt, modeștii și interlopii - care o duc ca-n sânul lui Avram, aici în țara capitalismului barbar, în acest popor de porci. Dacă Oliver Goldsmith - un scriitor englez - zicea la 1700 că trebuie să existe o pătură de mijloc care să ducă înainte societatea, căci cei bogați n-au timp pentru așa ceva, iar cei săraci posibilitatea, la noi, chiar aceștia sunt ținuți pe palme: neplata impozitelor, lipsa de legi, câteva mașini la scară (oare acestea nu poluează?), la fel și la cei modești: ajutoare cu nemiluita, tot câteva mașini de căciulă, dar vechi, cârpite, cu câte o piesă care pică de pe ea - ba una, ba alta - să se afle-n treabă, modestul, tot reparându-le, facilități la discreție, plus multă mizerie prin curte - ceea ce poți întâlni și la cei mai avuți - nu trebuie a face curățenie, doar dacă vine un Hitler și-ți pune sula-n coaste, atunci se poate - și trebuie.

Referitor la puterea autorităților, voi menționa că la blocul vechi unde stau, a venit o comisie de la primărie - precis erau ultraeleganți și parfumați, nu știu, că n-am fost acasă - să vadă condițiile, eventual să acorde locuințe.

Precis vor mai veni peste câteva decenii - nu există un termen pentru rezolvarea unor probleme acute-n societate - moarte capitalismului!

Să revin la cele două extreme: din avantajele pe care le au rezultă și plăcerea lor, îndeplinită: vezi că aleasa inimii a fost luată de un interlop, sau - de cealaltă parte - vezi câte una tânără - înainte de vreme, târând după ea câte un copil - doi. E bun sexul după câte un chef, la un local de lux, sau oriunde - acolo unde-i mediul, chiar și-n tufe, noaptea și vara, mai ales - fiind și acordul ambelor părți - sângele se-ncălzește iute, adică excitarea vine repede - mai ales dacă cățeaua ridică coada, nemernica - și asta-i condiția esențială ca totul să reușească, în atare condiții. (E și sexul adevărat, cum escaladează totul, adică ridicarea nivelului politic, plus actul, repede,brut, instinctiv - astea ar trebui filmate, nu cele regizate, de pe discurile porno).

N-aș putea merge mai departe, fără a întregi portretul câcașilor din ziua de azi - a-i menționa pe toți. În primul rând a celor cu bani. Există trei tipuri: clasicii, adică cu părul într-o parte, unii droghişti cu ochelari pe frunte, eventual, au făcut și puțină sală, apoi al celor cu barbă, la fel, înalți, cu puțin antrenament la activ, apoi al cheilor (tatuati, eventual rași în cap, dar și cu barbă, mai nou), care la fel, au fost umflați de steroizi. Aceștia precis au bani.

Dar mai există o categorie, apoi, a celor care sunt la modă, un fel de pierde-vară care reprezintă capitalismul borât - și din mijlocul căruia au țâșnit - și care vor să fie în pas cu lumea, sunt și vârful ei de lance, carevasăzică. Aceștia arată cam în felul următor: slabi, lungi, îndoiiți ca niște viermi, fie că au pantalonii rupți (găuriți excesiv), fie că au cureaua pe la mijlocul intervalului pântec-genunchi, fie că au pantalonii largi, iar la genunchi strâmți, brusc,la fel ca o opritoare pentru rahat. Se tot foiesc de colo-colo, fiind activi, optimiști și reprezintă, cum am spus, sistemul acesta de rahat și de nimic. Și când te gândești că și cu din ăștia - sau mai ales - se culcă scroafele și împuștele care

se străduiesc să arate cât mai bine, schimbând zilnic ținuta. Hulă veșnică lor! Adică curvelor acestea, în primul rând.

Acum, când corectez aceste eseuri (martie 2023), o nouă clasă de împruțiți a apărut: cei tunși pierdut, clasici oarecum, fie cu „periuță” sus, cu chică sau cu părul „într-o parte”, și care se tund săptămânal, ca și cum n-ar trece timpul peste ei și n-ar fi din materie biologică, porcii. Cu privire fixă, parcă-s niște șobolani. Haine de culoare deschisă pe ei, miros de trăsesc a parfum scump, chiar dacă fac sală - umanul din ei a dispărut - sunt mai periculoși decât tatuajii, cheii cu barbă sau fără. I-aș pune să sape șanțuri - 16 ore pe zi - cu zeamă de varză lângă, să nu se spele o lună, să vadă cum se câștigă banul. Cum cred ei, criminalii, că de la 18 ani vor reuși să nu facă nimic - moarte lor!

Nu voi putea trece mai departe, fără a menționa faptul că a pierde în lanț - adică în toate domeniile - e dureros și absurd. Dar dacă te gândești că acolo sus a fost o forță potrivnică ție, care a vrut cu tot dinadinsul să te lovească - nu. La asta se adaugă și caracterul unui popor predispus spre lene, potlogării, mizerie. Așadar, nu pierderea unui singur lucru, sau ființe - ci pierderea în general.

Apoi nedumerirea: pierzi un lucru când nu-l dorești, ești dezordonat, etc. , dar nu și când te-au schimbat total - la fel, înseamnă că tendința spre perfecțiune, frumos, morala pe care o ai - pozitivă - în raport cu semenii, nu fac doi bani în fața tăvălugului răului. Dovadă ce mi se-ntâmplă în ultimul timp - din trecut țin minte doar pajiști însorite, proaspăt cosite, căldură, eu tânăr, dar umblând în zadar să-mi găsesc perechea.

Dar nu s-a-ntâmpat nici o minune, atunci, nimic n-a ieșit în existență dintr-o altă lume, să se materializeze conform dorințelor mele. Chiar dacă am fost mai sporadic atunci, aș fi meritat-o - unii nu fac chiar atât de multe strădanii și le dă

destinul lucruri de excepție. Astfel se formează ciuda și durerea și sentimentul de înjosire, care-s enorme - când te gândești cât ai pierdut și mângâierea că, totuși, tu ai încercat. Dar nu ți le va da nimeni, niciodată, oricât ai fi de consolat cu gândul c-ai încercat, dar așa a fost să fie, plus că poți să-ți găsești liniștea bucurându-te de alte lucruri frumoase.

Dar să purced la drum. Așadar, *tipurile de femei întâlnite*. Voi face și o schemă - voi dedica o pagină întreagă acestei înfățișări, dar, deocamdată voi menționa că, genetic, ar trebui să difere orice ființă de alta, în funcție de linia biologică - și sunt vreo opt, mi se pare. Apoi și de variația fiecăreia, adică în cadrul rudeniilor - se pot naște frați - asemănători, dar diferiți, totuși, în cadrul acestui calapod.

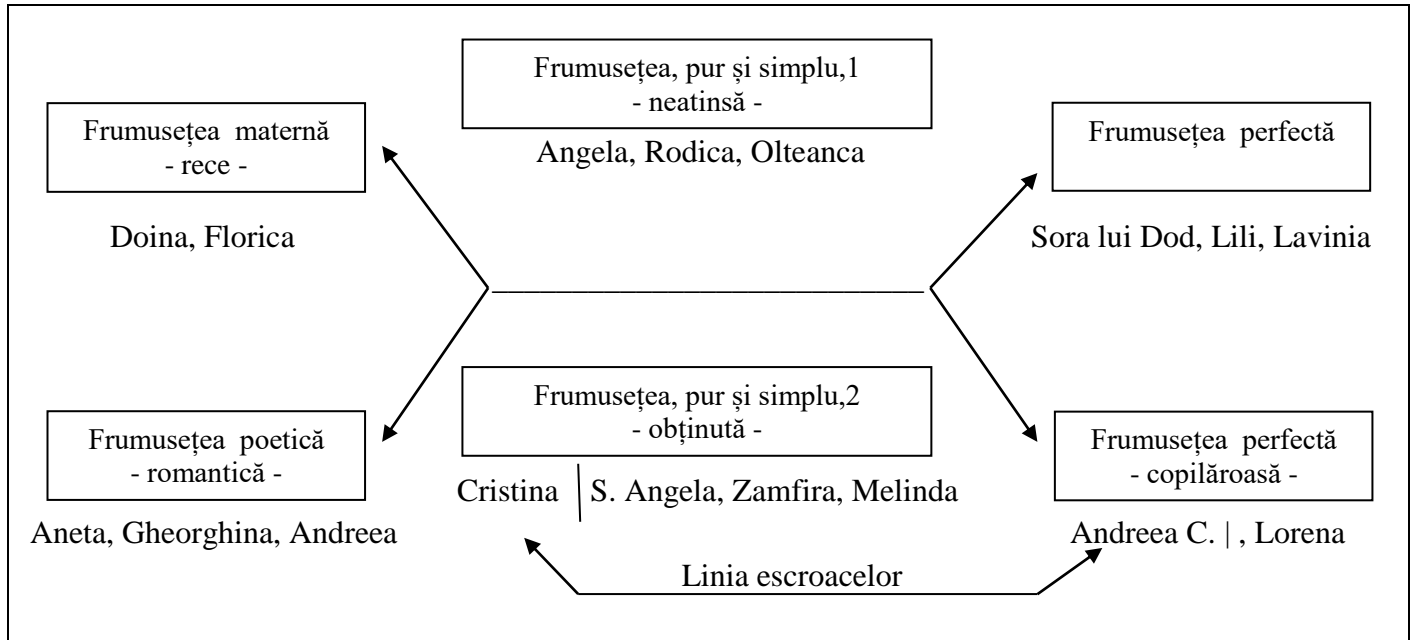
Apoi, inutil să mai spun că o pecete decisivă și specifică își va pune cultura.

Însă, paradoxal, deși există limite și diferențe mari, biologic, între femeile brunete și cele blonde, de exemplu, care le întregesc caracterul specific grupei, totuși, în funcție de comportamentul avut, le poți băga pe toate într-o oală - a izbânzii sau a eșecului - a cinstei sau a mârșăviei, pe de altă parte.

Au contribuit - dincolo de unele însușiri specifice, deci, la ridicarea sau la prăbușirea persoanei - eu, în cazul de față - care le-a adorat.

Dar iată tabelul:

Tipurile de femei

Acestea au fost și cele mai acătării; pe unele le-am avut - un număr mic - trei - altele au constituit un ideal de neatins, din păcate, deși eu am investit suflet și părți materiale. Constituie - cele două legate printr-un fir - tagma escroacelor, deși de vârste și trăind în epoci diferite, au avut ceva comun: să lovească semenul, jefuindu-l, la fel ca toate care m-au refuzat, ceea ce mă face să le urăsc cumplit. Repet aici: de ce, dacă-s atât de perfecte, nu se duc să se culce cu zei, cu roboți sclipitori, nu cu bărbați jegosi și borâți? Hulă veșnică lor!

Să le luăm pe rând, descrierea lor și concluziile:

Am numit frumusețea poetică acele femei foarte frumoase care m-au inspirat, având parcă și o aură de lumină care răzbătea de la ele în jur. Deși au avut și corp frumos, au fost de constituție genetică diferită. Prima – Aneta sau Agneta – mi-a influențat adolescența. Deși mai fusesem atras până atunci de femei, la 17 ani s-a produs dezastrul. Îndrăgostit lulea, numai pe ea o vedeam – tipa era șatenă cu ochi verzi, pistruiată. Avea corp frumos, înălțuță, mai ales cum se profila prin uniforma acelor ani, avea mulți pantaloni pe corp – anomalie pe care urma s-o întâlnesc, peste ani, la ultima mare iubire, Lorena – plus o prietenă mai scundă, cu nasul drept, Olimpia, cu corp frumos și aceasta – ea avea nasul cârn și multă șmecherie. Folosea cuvintele să ascundă gândurile – adică promitea și nu făcea. A durat luminozitatea emanată de ea un an și ceva, până am terminat liceul. Singurul avantaj a fost că – îndrăgostit fiind, cobză – scriam tot la două-trei zile câte o poezie pentru ea, sau inspirat de starea-n care mă aflam.

Cealaltă - în perioada tinereții, la 23, 24 de ani – Gheorghina, era brunetă cu ochi albaștri. Tot atât de mare a fost

și atunci influența asupra mea, încât scriam foarte des poezii, timp de vreo șapte luni, cât a durat idila, atât doar că acum atinsesem apogeul valorii artistice.

Dacă acele iubiri îmi produceau o stare de visare continuă, nu la fel se poate spune despre frumusețile reci, adică glaciale. Cei care ați trăit într-un regim totalitar, de fapt, orice sistem e mono – adică o ține pe a lui – și rece, atunci știți, desigur, ce-nseamnă să strige cineva de sus la tine – să te și privească astfel – extrem de serios și rece. Nu e vorba doar de un polițist (milițian), ci de orice șef, patron sau chiar femeie, care-ți dă de înțeles că nu-ți oferă nimic, adică nu poți pătrunde în mediul , universul ei.

Da, există asemenea frumuseți: prima a fost Doina – ciudat, ele au avut timpul de manifestare în perioada când eram îndrăgostit de cele două sus-menționate – o profesoară înaltă, zveltă, brunetă, față albă. Deși mă abordase ea, uneori devenea brusc rece, mai mult decât serioasă. N-am dus mai departe relația, din lipsă de experiență, și terminând liceul acolo unde preda ea. Când am revăzut-o, după vreo cinci ani – am revenit acolo, era îmbătrânită. Dar vreo doi ani după liceu, poate chiar mai mulți, văzând-o de la distanță, mi s-a părut O.K. Am scris, îndrăgostit fiind de ea, multe poezii, unele, cele intitulate „Chip de femeie” – fără exagerare menționând asta, la nivelul lui Eminescu – adică la al Scrisorilor, de exemplu.

Tot adolescența și o parte din tinerețe – vreo cinci ani – mi-au fost influențate de o altă frumusețe, Florica. Gestionară la noi în sat, îmi era și vecină. O însoțeam uneori seara, când închidea magazinul, ca din întâmplare, până acasă. N-am reușit mare lucru – la fel, timiditatea. Dar cum arăta? Era situată la antipozi față de Doina, profesoara sus-menționată; dacă prima,

rece, zveltă, stilată, reprezenta oarecum feminitatea intelectuală, dar și fizică, din sfere înalte și mai inaccesibilă, asta (re)prezenta frumusețea lascivă, trupească, pământeană. Cu unii pantaloni – având fundul bombat și talia subțire – arăta la fel ca acele statui ale fertilității din zorii istoriei, chiar puțin deformate de atâta volum, deși în unele rochii, vestimentată, arăta normal.

Și-n cinstea acestea am scris câteva poezii - aș fi dorit-o goală, reprezenta feminitatea, mă obseda, uneori, persoana ei, dar n-a fost să fie. Lipsa de fermitate și îndrăzneală m-a făcut să le pierd.

Acum să revin – deși n-am menționat-o până acum pe Andreea, puștoaica aceea de la Bazinul de înot, din anii 1992, 1993, care m-a marcat profund, într-o vreme când începusem să-mi dezvolt capacitățile intelectuale, plus cele fizice – scriam eseuri, schițe, după o perioadă de vreo doi-trei ani de cădere. Așadar tânăr, în forță, am întâlnit-o. Înaltă, păr șaten, frumoasă, avea, la standardele acelor ani, un fizic de excepție, vizibil mai ales prin jăgerii negri – atunci apăruseră – plus și prin cei albaștri, sculptori. De aceea zic: o frumusețe poetică sau poate perfectă, cum aveam să-ntâlnesc mai târziu. Dacă-mi dezvoltasem personalitatea – poate nu completă – m-a refuzat, motivând diferența de vârstă – ea 15, eu 28. Ce să zic azi, dacă-i fac propuneri unei tinere? Oricum, atunci lumea era mult mai rigidă - nu se amestecau clasele, vârstele, grupurile umane – cele dintr-o zonă cu cele din altele – acum contează personalitatea, per total, plus sentimentele, realizările, plus condiția umană comună – adică biologic, plus plăcerile, adică valorificarea lor – adică prin astea să folosim femeia, chefurile – cu o mâncare bună, de exemplu – asta e luată pe verticală – această apreciere. Dar tot acum mai apare un impediment la fel de grav ca și

conservatorismul de atunci: clasa de tineri cu aerul de superioritate a trasat o graniță de netrecut între ei și restul lumii, plus lipsa de valori morale, plus parfumurile – luxul, adică. Tot insuficientă în gândire, ca-n acei ani, totuși. Îndrăgostit fiind de ea, tot n-am dus lucrurile până la capăt - atât doar c-am scris frumoase poeme-n versuri albe, cu nuanță filozofică la adresa ei. Acum aș încerca să văd ce-a ajuns, cu sfidarea ei la adresa mea, în primul rând.

Frumusețea sau frumusețile, mai degrabă, pur și simplu, sunt acele femei cu fizic izbutit, dar simple. Adică nu vopsele excesive, nu capacități intelectuale deosebite – nici forme chiar de excepție – dar de nivel 1, da. Te pot influența, poate chiar deregla, cum au făcut cu mine primele două (eram și mai tânăr) plus una – de dată recentă - frumoasă, o înfățișare izbutită de la natură – corp (fund) bombat, piele fină, se prezenta ca o artistă de muzică populară atrăgătoare, modernă. N-am apucat să mă-ndrăgostesc de ea – nici n-am vrut – atât doar c-o prezint aici – ca un posibil potențial la așa ceva.

Prima F. Angela, era o putoare, adică o țărăncă care, la un moment dat, tăindu-și părul, a devenit o doamnă. Avea un fizic – talia subțire, fund bombat – aproape de excepție, plus ifosele de rigoare, într-ale refuzului. Vreo doi ani, fiind pe culmea aceea a înfloririi neașteptate, având și bărbatul plecat în Rusia, făcându-mi, ea prima, ochi dulci, când eu – în perioada imediat post-revoluționară slăbisem hăturile, pentru a le relua la 28 – 29 de ani, mi-a făcut mulți draci, până când eu, revenindu-mi, am văzut c-a băbit dintr-o dată, adică riduri, umeri căzuți, etc. Dar, până să se-ntâmplesse asta, am suferit, neînțelegând cum poate să mă refuze: aveam, totuși, o anumită vârstă, care m-ar fi plasat de partea avantajoasă. Era însă, o mută, la fel cum urma să fie și

cealaltă, Rodica. De aceea spun că, în afară de darul fizic de la natură, destinul sau Creatorul nu le-a mai dat mare lucru. Și asta – Rodi – extrem de frumoasă – dacă la început a fost numai zâmbet și miere, m-a refuzat sec. Sigur c-am suferit o perioadă. Acum, când scriu acest eseu, mă gândesc s-o reabordez – i-am și dus o carte – poate voi reveni cu o floare.

Acestea au fost „femeile pur și simplu”, niște mute cu bărbați care parcă n-ar fi putut face o aventură – pe bani, desigur.

Voi trece acum la femeile „pur și simplu perfecte, 2”, pe care le-am și posedat.

Nu mai repet despre izolarea care le cuprinde atunci când, clasice – adică nevopsite, dar tot fine, prin specificul feminin, sau utopice, se retrag în sfera lor de cristal, de unde doar bărboșii și boschetarii le culeg, ca pe un fruct gata pârguit – dovadă că nu-s atât de grozave, dar noi așa le percepem – ăștia cinstiți, trecând peste tine. Te înjosesc – ori că-i urcă pe nemernici la ele, ori se coboară ele la nivelul lor, cer e că apar complexe de inferioritate, plus nepotrivirile, ca și cum n-ar fi vorba de sex, etc.; de unde aveai o vastă experiență cu una cinstită, cu cele care oscilează, strâmbă din nas, și celelalte figuri, ce să faci? – trebuie să renunți a mai alerga după ele, împuștilele dracului.

Cu cele corecte e simplu – aceeași lungime de undă – și de unde că era societatea mai simplă și mai spontană – mie, cel puțin – mi-a mers cu ele. Dar să le iau pe rând:

O vecină, voi numi-o E., deși în realitate se numea Angela, ochi albaștri, față rotundă, nas cârn, puțin alungit – stilul Donose – în clasificarea mea, dădea cu dragă inimă tot ce avea. Adică un șasiu de excepție, se îngărase puțin la urmă – era vorba de câțiva ani – păcat că nu mi-a făcut un copil - nu voia

asta, iar eu, prin 2000, fiind sentimentele mai reci, m-am conformat (dorinței ei).

Cealaltă, Fira, era o tipă simplă, cu nasul dincolo de drept, puțin întors, la fel ca ciocul de papagal, de asemeni, corp extraordinar. Inițial a fost șatenă, dar se vopsea tot timpul blond. Avea un corp atât de grozav – măcar că atunci nu erau atâtea parfumuri, atâta lux să te atragă și prin asta, încât și când stătea pe scaun, se vedea formatul – apoi, ce era între picioare, când îi vedeai chiloții albi, de bumbac, doar ghiceai. Sâni îi avea potriviți, dar formatul – acela era totul, plus sexul, din spate, cum stătea odată pe o laviță, culcată-n lateral, i-l văzusem tot: parcă era un vultur, șaten, stând acolo cuminte. Aș mai putea povesti despre ea, cum am avut-o în pădure, punându-se în patru labe, i-am admirat șasiul perfect rotund și mare și ... dă-i; la tura a II-a, colega ei mai în vârstă, se chinuia să mă-nvelească, să nu-mi fie frig, schimbând poziția. Odată plecase – venise bărbatul după ea – capriciu feminin – dar a căzut apoi. Era și singura care, având institutul de subingineri făcut, a apreciat la mine intelectul, plus fizicul – iubindu-mă din aceste două motive. Păcat că nu m-am ținut de ea. Acum, când scriu acest eseu – vara 2022 – e aproape o boschetară – trecută de 60 de ani, poartă și ochelari, a dat în patima beției, umblă cu un fost miner, mai tânăr ca ea. Are, totuși, apartament în zonă centrală, spațios, obținut, poate, când era tânără, ziceau gurile rele, cu ... curul.

Acum urmează tot una reușită fizic, numită Cristina, nas cârn, șatenă, piele fină, corp frumos, găurile ambele, mai ales când erau uscate, armonioase, senzuale, ca-n lumea ideilor, adică în reviste, din stilul „oligarhic” sau polonez. Deși avea și ceva copilăresc în comportament, a fost o escroacă, storcându-mi și o groază de bani, cât timp a durat relația. Păcat c-am pus

sentimente, iar ea era o curvă versată. Avea un bărbat frumos – blond – dar copilul, ultimul, mai având și două fete, i-l făcuse unu, Milu, cu sulă mare, cu care, după propria lui mărturisire, nu-i mersese, ea cumpărându-i lui chiar și televizor. Nu se știe dacă a fost adevărat. În orice caz, să plătească după ce mi-a făcut – să dea Domnul.

Urmează una Melinda, atât de perfectă la corp, de parcă era o statuie desăvârșită. Blondă, o urmărisem – adică aveam imaginea ei, în minte, de când era copilă. Tocmai bună când am venit din țară, în noiembrie 2011.

Era chiar perfectă, arcuirea șoldurilor, buci ascuțite, găuri curate, cum stătea în patru labe, în pat, iar eu o sugeam de sex sau o pătrundeam – alternativ și cu pauze, să dureze mai mult, totul. Păcat că n-am luat-o de nevastă, să o fi pus și la puțin sport, să se mențină. Mai târziu s-a-ngrășat, plus că n-a mai putut face copii, iar eu am renunțat la ea, în primul rând pentru că ciupea, dincolo de tariful acordat. Aș povesti un episod comic, prezentându-i-o unui coleg de cămin, unul David, fălcos, slab, cu figură de mecanic, l-a tot ciupit de unele mărunțișuri, dar nu s-a culcat cu el. Când am întrebat-o a zis că-i prea hâd (urât n.m.), motiv în plus să mă simt eu mândru și să văd că nu contează banii sau mărimea sexului, dar pierzi, de atâtea ori în mod absurd, încât te simți înjosit, oricâte atuuri ai avea în mână. Cu nas drept, puțin copilăroasă, o încadrez totuși aici, căci vin gagicile chiar perfecte din viața mea – și moral.

Vin momente-n viața fiecăruia – dar asta rar, poate așa e dat, sau din cauză că omul robotește ca prostul, fără pretenții – când te întâlnești cu extraordinarul. Un post bun, un câștig la Loto, o femeie foarte frumoasă. Toate aceste lucruri te schimbă – îți dau energii nebănuite, cele materiale prin partea financiară,

iar cele erotice te plasează într-o societate a viitorului, la fel, perfectă – cu nebănuite capacități ce ți le dă starea aceea de fericire, plus desfătările direct cu ființa iubită și perfectă. Aceste declanșări vin, așadar, când întâlnești ființa perfectă. Adio neajunsuri, oboseală – trăiești un vis al unor realizări nebănuite, dincolo de capacitatea zilnică, banală.

Prima care a venit a fost Lili; deși nu avea o formă fină – nici nu putea, nu era nici din topor, să zici că are gamba un pic prea groase, de exemplu, sau fără fund, bombat, doar mușchi plăți. Avea V-ul lateral, al coapselor, talie subțire, blugi albaștri, jersey pe corp, nas drept.

Mă băga-n seamă – chiar întorcea capul după mine – era primăvara, mai ales, dar dragostea – combinația, cu predilecție – s-a stins, din lipsă de motivație, netrecându-se la partea practică. Mai mult, peste câțva timp am văzut-o și îndoită de spate – nu mi-ar mai fi trebuit atunci.

A urmat marea iubire – poate cea mai mare – și ca durată-n timp – Lavinia. Și când avea blugi trapezi, dar mai ales la cei strâmți – albaștri deschiși – era extraordinară. Dar cum?

Fundul i se legăna puțin, în primul caz, dar avea toate formele desăvârșit de rotunde pentru a fi o excepție. Într-adevăr, văzut din spate, nu-i găseai nici un cusur, sau o deficiență. Cu varianta strâmtă, la fel, parcă era o carcasă-n formă de V, talie destul de subțire – plus volum – perfectă. Mă imaginam cu limba acolo, jos. Era încrețită – avea riduri – în jurul ochilor - maturizată prematur, deși slabă la față. Atunci și mai târziu am văzut-o și-n varianta înaltă, mai dreaptă, încât am crezut că n-ar fi aceeași persoană, tot „carcasă” de excepție; în cazul al doilea plimba un câine, în mijlocul orașului, dar ambele – dacă ar fi fost două – aveau legătură cu cartierul Săsar și foloseau un limbaj

puțin țărănesc, de jargon, câteodată. Pe cea de-a doua persoană – variantă, mai bine-zis – am văzut-o la față neschimbată, ani de zile, deși suptă la obraji, am considerat lipsa ridurilor ca o oprire a maturizării, ca o casă care „s-a așezat”. Cu pantaloni de trening, gri, i se vedea perfect formatul de V - dublu - din față și spate: voi folosi de acum încolo sintagma „carcasă” - încă într-un caz - pentru a reliefa faptul că e vorba chiar de-o excepție a șoldurilor, apoi forma „cârnăciori”. Când ca două franzele pornesc în 45° fesele, parcă curbate la mijloc, în jos - fiecare pe cont propriu. E grozavă așa, Lavinia, are și masă, dar cineva e și mai și - în ambele variante - carcasă și „cârnăciori”. Plecasem și dincolo cu imaginea ei în minte, simplă, nevopsită;

Acum sigur c-am dorit-o, mă vedeam fericit cu ea - chiar o văzusem prima dată la lumina unui bec, într-o dimineață de februarie geros - mai erau pe vremea aceea ierni adevărate - iar ea, un soare local, care mi-a luminat inima, dar n-a fost să fie. Am văzut-o și după ce-am lucrat la o firmă la care am revenit - în plin centru, zona Pietrosul, apoi când eram pe șomaj. Apoi, până azi, în varianta înaltă, iarăși corp de excepție, plimbând câinele - dar rece.

Ar fi fost splendid, perfect cu ea - din nefericire pentru mine, are un maimuțoi de bărbat la 1,78 m, puțin chel, puțin gras, la vreo 40 de ani. La urmă, după mai multe asalturi de-ale mele, s-a afișat la plimbare împreună cu el, braț la braț. Să arate lumii că sunt o pereche potrivită și să-mi dea și mie peste nas, astfel.

Sigur că m-a durut pierderea ei - după atâția ani - peste 10, dar ce să faci, trebuia să intru mai tare, acum 3 - 4 ani, când am asaltat-o continuu - s-o opresc, pur și simplu: ori - ori - poate altul ar fi fost rezultatul - dar așa sunt eu, încă emotiv, ca unul cu caș la gură.

N-aș putea trece mai departe dacă n-aș menționa-o pe sora lui Dod - un coleg de când aveam 28 de ani. Am văzut-o cu cineva - trecea peste Platou, în oraș - înaltă, blondă, în stilul „Donose”, adică cu față rotundă, nas cârn. Talie subțire, buci bombate, adică scoase în afară, perfect, prin blugii de culoare albastru-deschis, întreg formatul desăvârșit din spate și lateral, musculos, estetic - fesele ca două franzele extraordinare, poate cea mai izbutită frumusețe a mea - dar prostia tinereții - n-am mers la întâlnire, m-a făcut s-o pierd.

Acum voi trece la ultimele, cele perfecte - copilăroase, care, pe lângă o frumusețe perfectă, incredibilă a corpului, mai adaugă și ceva adolescentin, naiv în comportament - și nu-ți vine s-o scoți din „păpușică”. Nu numai - fiind extraordinar de frumoase - te transpun într-o îndepărtată utopie a viitorului, arătându-ți ce nebănuite energii ai avea astfel - ea îmbrăcată în haine de culori deschise - galben, vernil, portocaliu, roșu aprins - mai ales pantalonii - cât și ce fericit ai fi cu ea astfel. Prima, Andreea a mai avut două merite: m-a făcut s-o intuiesc bine, adică am văzut-o la 11 ani, când doar bănuiești că poate să fie o frumusețe și chiar a devenit. Pe tine te smulge din mlaștina destrăbălării și schimbi viața - intri într-o utopie prezentă și terestră - atât cât e posibil - ca și cum ar fi vorba de un viitor îndepărtat. E - și aici preconizezi perfect - frumușică cum o vezi, cu un palton vechi și picioarele goale. Are ceva senzual - șatenă fiind și musculoasă - așa, la vedere. Dacă voi scrie vreodată teatru, voi plasa acțiunea în situații extreme - un bombardament în munți - unde oamenii așteaptă ceva. Necazul îi apropie, luxul îi îndepărtează de uman. Păcat că n-a fost să fie a mea.

Referitor la poziții deșănțate, sincere, am văzut două variante a stilului Donose - cu pantaloni de trening gri, una, păr

inele de aur, plus o alta, în aceeași zonă, Pietrosul, cu fustă-pantaloni, maro-galben, asta-n stilul Decebal, cu nasul puțin „lăsat” de mijloc, ca o punte, care se ncovoie sub greutate. Doamne, cum le jucau buclele, față - spate, cum le-ai da la o parte, să vezi ce-i acolo - și nu numai atât - cum ai suga de acolo - și mai mult, chiar - vă las să ghiciți ce.

A venit, această Andreea, la un moment de răscruce. E drept că, pe parcurs de câțiva ani acumulezi - adică nu te poți îndrăgosti la comandă - trebuie să se vindece răni adânci, suprafețe pârjolite, denivelate, etc., mă rog, ca-n agricultură, de exemplu, plus acumularea de informații, energie care fac posibilă o nouă răbufnire, apoi.

A apărut *Lorena*. Cea mai strălucitoare iubire - ultima - dar nu cea din urmă, adică mai puțin importantă, ci cronologic. Când scriu aceste rânduri - 14 iulie 2022 - soarta în relația mea cu ea nu a pecetluit încă totul. Dea Domnul să fie a mea pe veci; mâine merg la un preot în Cozla, Sălaj, să-mi văd viitorul și ce pot să influențez, măcar. Așa c-aș dori să fie cea mai mare și veșnică iubire. Dar câte jurăminte n-am făcut în acest sens - seamănă aceste două din urmă iubiri, m-au influențat profund, la amândouă le ziceam „păpușică”, atâta că cu prima vorbeam noaptea la telefon, chiar despre sex, cu a doua doar în vreo zece scrisori - vreo 30 de pagini, de toate, jurăminte, întâmplări din viață, etc. Prima m-a jecmănit de niște bani, ea și intermediarii - cca. 100 milioane, în banii de azi, cea de-a doua a fost foarte morală, vrând să-i pun, până la urmă acea sumă în mână, a motivat că dacă la anul se căsătorește, nu va accepta pentru nimic în lume.

În ambele cazuri s-au interpus părinții, pe prima chiar măritând-o cu un bărbos oarecare - dar oare există bărboși de

valoare? - rudă îndepărtată. Lorena avea un corp de excepție; parcă era, din lateral, fundul, o piramidă aplicată la restul corpului. Din spate, parcă două franzele, mergând la 45° față de șira spinării și față de orizontală - adică bucle - se opreau undeva în spate, în exterior față de corp, pentru a forma acel triunghi văzut din lateral. Sigur că și sub ele era ceva - carcasa - sau triunghiul, mai degrabă, era perfect. Acest stil de buci era stilul „șuvoaie de lavă adormită”, cum se prezentau ca doi purceluși care sug cumiți - îngropate, parcă, în terenul din jur. Sigur că era splendidă, mai ales cu pantaloni roșii, jăgeri negri, blugi albaștri, cu cei strâmți, negri, albastru-șters, muștării, se vedeau „franzelele”. Chiar și cu cei largi - pantaloni de tip Kimono - se vedea formatul de excepție. Înainta mândră, senină, uneori tristă, chiar când zâmbea, ca un tanc. Nu știu când s-a aprins flacăra în inima mea, dar s-a transformat rapid într-un incendiu devastator, care a distrus totul.

Făcea gropițe-n obraji, scumpa de ea, când zâmbea, iar gurița nu-i era nici mare, nici mică, desigur că uneori păreau mai subțirele buzele ei și violete la culoare; oricum, în ambele ipostaze - și-n altele - le-aș fi sărutat la nesfârșit.

A început să se codească, la un moment dat, să nu mai ia cadouri, apoi să nu mai vin eu, motivând că are prieten, că i-am scris aluzii sexuale-n scrisori - recurgând la diferite autorități ca poliție, tată, frate, mamă, prieten. N-a fost nimic - nici pe maică-sa n-am putut-o întâlni - ar fi urmat - dar nu m-a mai primit ea la bar. Am făcut pe absentul - mi-am „băgat” om să meargă-n locul meu, să vorbească cu ea, acum trebuie să scot iar capul. Când te gândești că de Rusalii - sâmbăta, am fost fericit - am stat la un vin, cu acel om - ea era cu jăgeri negri și trenă - desăvârșită - eu într-al nouălea cer, mă cuprinde groaza, când am trecut după

aceea - două duminici pe lângă bar și n-am putut să intru. Dar voi putea. O iubesc enorm, fac rău fără ea - prima și ultima iubire sunt dureroase, poate, pentru că la prima ai foarte multă energie și iubești profund, deci ai și de unde suferi, la a doua - adică la ultima - simțind că te lasă - nu peste mult timp - bucuriile vieții - te agăți ca disperatul de-un pai. Dar depinde și cât a fost de intensă și când a avut loc.

Azi simt durere și pentru c-am întâlnit-o: de ce a fost să fie - această cunoaștere - dacă n-a adus nimic bun? Deocamdată. Oricum, Lorena e frumoasă, scumpă, vreau să fie a mea - for ever - să văd ce întoarcere voi reuși cu rugăciunea - consider religia o prelungire a științei - forță a unor ființe perfecte - și nu invers - adică să facă ce n-a putut știința cu mijloacele actuale (vedere în viitor), adică descoperirea naturii timpului, influența electromagnetică (pozitivă, în cazul meu) a undelor emise de rugăciuni.

Dar despre femei ce să spun, acum la sfârșitul acestui eseu? E greu cu ele, în general - e greu și fără, căci nu știi ce le trebuie: bani, sex, vorbe dulci, frumusețe fizică - poate puțin din toate, sau deloc. Sau doar senzație, când ies cu bărboșii și cu căcații cu pantaloni rupți și tatuaje, ele, frumoasele, suavele izolate-n sfere înalte. Poate nu se simt chiar așa - nici bărbatul n-ar trebui să fie complexat de urâtenie, mărimea sexului, refuzuri - dovadă probele contrare. Plus faptul că, în momentul când s-au plăcut deși nu și-au văzut încă dedesubturile (mărimea sau lărgimea aparatelor) și se vor potrivi și apoi când își vor da-n vileag particularitățile de sub haine. Mai mult, sexul feminin e universal: acceptă orice, e elastic și are senzorii în exterior, asta ca și confirmare și ca încurajare după afirmațiile referitoare la estetică, menționate mai sus.

Dar așa-i omul: mai e complexat și de bariere sociale; cu astea-i mai greu: un boschetar nu se poate îndrăgosti de o femeie - ministru sau de una miliardară - dacă ai nivela totul, ar fi o dictatură cruntă - cine știe ce-ar ieși - asta nu-nseamnă, însă, să nu se respecte legea. Aplicarea ei, într-un regim autoritar, ar face ca și piedicile de natură materială, sau care izvorăsc de acolo, să fie mai mici, mai suportabile.

Cât despre mine, îmi pare și bine, și rău de ce-am avut: femei pe linia inspirației poetice (fie mai în vârstă, fie mai tinere), apoi țărânci proaste - adică mute care m-au refuzat, femei pur și simplu, darnice, plus cele perfecte care m-au influențat profund, modelându-mi căi, felul de a fi - dar care, trupește, m-au respins.

Poate și mie mi-a lipsit insistența, uneori, sau cine știe ce alt factor, nefăcut la timp, mi-a pecetluit nefast un drum existențial - sau mai multe. Rămâne mângâierea că nu voi mai greși - dacă mă voi mai ocupa cu femei, pe viitor, deși tare mă tem că voi lua carnea doar la kilogram, și nu vaca întreagă - adică femeia doar ca obiect de plăcere, fără sentimente - cum, de altfel și merită, și nici alții, citind aceste însemnări.

Până atunci, toate cele bune și succes la femei - adică în iubire - tuturor.

Doru I. Pop, 14 iulie 2022, Baia Mare

37. Nedumeriri

- Două întrebări pentru știință -

Am pățit ceva - prima chestiune relatată aici e un caz real - destul de ciudat. Arunc de la etajul doi al unui bloc unde lucram, o fâșie de circa un metru de burete presat, nu mai lată de-o palmă, groasă de un centimetru, una din acele benzi care se folosesc la izolarea betonului de perete în construcții - domeniul instalațiilor, mai precis; o arunc vertical și, la un moment dat, capătul de sus, pe o lungime de vreo 10 centimetri, începe să se miște stânga - dreapta - poate circular, formând în raport cu restul benzii, un trunchi de con - dar eu așa percepeam mișcarea - adică vedeam doar extremele - marginile amplitudinii acesteia. Acum, întrebarea este: pentru a înlesni deplasarea (mișcarea) și ținerea direcției, cum de-a știut materialul benzii că trebuie să atribuie cozii acel rol de autopropulsor, dacă nu gândește și nici nu era prevăzută de cineva - la fel ca un mecanism - cu așa ceva?

*

A doua chestiune: visez - mă visez, mai degrabă - într-o noapte, pe un teren de beton. Era dimineața sau seara, în jur liniște și semiîntuneric. Sunt tânăr, sau, în cel mai rău / bun caz, fără vârstă și arunc într-un coș de gunoi, situat în fața mea, pe acel platou - știți coșurile acelea practice, la circa 1 m înălțime, care se puteau goli prin basculare - ce era și nu un dezavantaj - căci escrocii-l puteau goli și-n batjocură; arunc, așadar, în coșul de circa 20 - 30 centimetri diametru la gură, un fel de măciucă, o bucată de material diform, adică, ca un cap turtit, alungit la un

capăt, care seamăna și cu un buzdugan, dar mai ales cu o piatră, de formă neregulată, sau cu un material scurs de la ceva turnare, sau ca un bec cu globul smuls din dulie - acolo se mai păstrează și partea alungită - de aici asemănarea.

Culoarea o are gri - materialul respectiv - e solid, îl arunc, intră cu partea mai subțire în coș, văd că rămâne „capul”, fiind mai gros, deasupra, sprijinită pe coș, cum era și firesc, nu poate intra, fiind tare, dar asta doar pentru o clipă, căci cade înăuntru - fără a-și modifica dimensiunea, forma sau pe cea a coșului (sau, mișcându-se, pur și simplu, pentru a putea încăpea în coș).

Ce-ați face în asemenea caz, ați rămâne să studiați ciudățenia, sau ați fugi îngroziți de la fața locului?

Doru I. Pop, 18 iunie 2022, Baia Mare

38. Întrebări pentru (ne)liniștea noastră

Am menționat în schițele scrise-n ultimul timp niște situații - limită care ar putea face obiectul și unui studiu eseistic, prin caracterul lor extrem, generator de tensiuni, neliniști, nelămuriri - adică stări cu care nu te-ntâlnești în mod frecvent - poate niciodată - dar care pot apărea, sau sunt destinate a se-ntâmpla doar persoanelor cu funcții de răspundere, unde și decizia e greu de luat.

De aici și frământările generate de atmosfera specială în care se află mintea celui în cauză, greutatea acționează - să aleagă cea mai bună din variante, din ineditul a tot ce-l înconjoară pe cel care are o răspundere de excepție, față de muritorii de rând. Le prezint ca și cum ar fi accesibile fiecăruia - deși poate, dincolo de universalitatea comportamentului uman, atât la genii - adică la oameni deosebiți, cât și la cei de rând, care-i același - practic - adică pus în situație ai acționa altfel decât teoretic.

Prima chestiune. Ți se cere - ajuns într-un post de comandă - al întregii lumi, sau, pur și simplu, așa - ca și cum de decizia ta ar depinde totul - să sacrifici o ființă vie, să-ngropi în beton, într-o fundație a unei clădiri imense - pentru ca *prin acest act să nu mai sufere, să fie fericită omenirea-n viitor.*

E O.K., dar trebuie să iei viața unui semen: sau invers, n-o faci, din milă pentru persoana care ar urma să fie jertfită - dar, salvând-o vor suferi generațiile viitoare. Oare cum ar fi justă balanța - fără nici un sacrificiu, dar nu se poate; ideea e și-n Dostoievski - de acolo a fost luată, eu o analizez aici - decizia e foarte grea, nu-i așa? Te doare creierul ca-n orice moment când

nu știi ce să faci, te frământă, te neliniștești - cine știe cum acționezi, finalmente.

În al doilea rând, e vorba de ceva frumos, de câștig, dar e atât de eliminatorie și aici problema - dublă, fiind - încât nu știi ce să faci: oricum, o variantă, adică jumătate o pierzi. Dar iată „povestea”:

Ești într-o după-masă, se apropie weekend-ul, sau poate chiar vinerea. De preferință-n februarie - așa m-am visat, la o cantină, până-n anii `90. Afară se topește zăpada - e frumos atunci - iar tu tânăr, într-un restaurant, chiar, cu niște femei frumoase la masă, dacă se poate. Te bucuri în avans de ce urmează: distracție, relaxare în weekend; ceva bun, dar nelămurit, începe să-ți invadeze ființa, dar, brusc, vine cineva, cu propunerea, concret: ai două posibilități - ca alegere, pentru sfârșitul de săptămână - să petreci cu o iubire de mult râvnită, din trecut, acum accesibilă, sau să călătorești cu mașina timpului - 100 de ani în trecut, 100 în viitor, față de clipa de față - iarăși o posibilitate importantă de a te distra. Ce-ai alege?

E foarte greu - pe ambele lucruri le-ai visat *cândva, înfăptuindu-se*. Dar, *al treilea* le întrece pe toate. Ai posibilitatea să pleci cu o echipă de savanți în Cosmos. Acolo timpul nu trece - ai dobândit nemurirea, dar nu poți să ieși de pe Pământ nici o ființă iubită - nici să te mai întorci vreodată. Ce preferi - acea nemurire rece, în care poți să te desfășori științific și cultural - să zic - dar fără ființele iubite lângă tine, sau rămâi pe Terra - o viață limitată - muritor, dar fericit - alături de ființele pe care le iubești. Grea decizie - te-ar durea creierul, neștiind ce să alegi.

Am și scris o schiță pe tema asta - Imposibila întoarcere (ah, ce titlu potrivit, pentru un roman, sau pentru un volum de schițe), unde un filozof - artist, Doru Bedruga, trebuie să plece,

ar fi tentat, obligat poate, pentru veşnicie de pe Terra, dar fără iubirea lui, Lorena. Dar *de ce să plece, şi de ce fără ea - chiar dobândind Nemurirea - când ea, Marea Iubire - rămâne aici -* aici e esenţa, problema - a fi sau a nu fi - să se bucure de acea Veşnicie rece, fără ea; poate nicicum n-ar fi bine - ar regreta că n-a acceptat cealaltă variantă ...

Doru I. Pop, 6 septembrie 2022, Baia Mare

39. Întrebări pentru duminirea ştiinţei

Dacă ar face poze - acelaşi individ - tot cu alte aparate foto, desigur că şi variantele care apar ar fi tot altele: adică indivizi care seamănă unul cu altul, dar nu acelaşi. Deşi ar trebui să fie la fel, deoarece reprezintă aceeaşi persoană. Poate chiar variante infinite. În cazul fraţilor - adică dacă un individ ar putea avea un număr nesfârşit de fraţi, ar fi tot alţii - dar întrebarea finală se pune: oare variantele care apar în poze ar putea fi aceleaşi cu cele din realitate - ca aspect - şi nesfârşite, ca număr?

Doru I. Pop, 6 septembrie 2022, Baia Mare

40. Teroare în capitalism

- eseu -

1. *Organizarea societății capitaliste*. Referitor la lucrurile din Univers, înainte de a trece la descrierea propriu-zisă a societății sus-menționate, voi specifica următoarele:

a) Orice lucru are un început și un sfârșit.

b) În Univers există multe lucruri în mișcare - dacă nu chiar toate, interacțiunea dintre ele depinzând de forța fiecăruia, de durata acesteia - de raportul acesta de forțe. E un joc matematic, la urma - urmei. Privesc un șir de blocuri în orașul în care locuiesc, turn, mândre, frumos aliniate în simplitatea lor, din anii '70 - ca să dau doar un exemplu. Mă gândesc: dacă-n anii '40 n-ar fi învins socialismul aici, sau mai devreme Lenin în Rusia, blocurile acestea n-ar fi existat. Cine știe ce cocioabe capitaliste ar fi fost în locul lor. Acea forță - de stânga - s-a dovedit atunci mai tare - adică o variantă matematică a unei forțe - prin care acea putere, mai bine-zis - a ieșit atunci la iveală. Azi, din păcate, e invers: conduce un capitalism barbar și împruțit prin forțele sale; sigur că, în scurgerea infinită a vremii, toate variantele au șanse egale să-și probeze existența - să devină reale, din lumea ideilor ieșind la suprafață - dea Domnul să vină iar Socialismul - o societate a ordinii și-a cinstei, în general - nu neapărat de-o anumită nuanță politică, acea orânduire. De fapt, acolo unde-i cinste, echilibru, grija față de om - e și socialismul.

c) Orice lucru e *totalitar* în sine - neadmițând schimbări, sau, mai ales dacă nu le acceptă - rămân așa până la sfârșit. Astfel, conform principiilor enunțate mai sus, societatea capitalistă *reprezintă un amestec și o interacțiune* de forțe, dar *imperfectă*, adică *capricioasă și impulsivă* - datorită, desigur,

imperfecțiunilor elementelor constitutive și rigidității fiecărui lucru din care-i alcătuit sistemul.

Așadar, dacă nu există un „organism”, o instituție deasupra societății, care să o regleze - păturile din care-i compusă - aceste forțe - ale societății - acționează extrem de *inegal, capriciile și impulsurile* ocupând un loc de bază. S-a văzut acest lucru: biserici și cârciumi la fiecare pas, nimeni nu s-a gândit la băi comunale, școli, azile, etc., mult mai folositoare societății, dacă nu, chiar la apartamente și locuri de muncă.

Că totul (se) acționează după *capricii*, se vede și din faptul că patronii, cel puțin generația anilor '70 - adică cei care au „înflorit” atunci, adică cei născuți din 1950 până în 1957, cu predilecție - își îndeplinește toate visele și nebuniile, multă vreme refulate, când erau tineri. Case de vacanță, piscine, barbecue-uri imense, etc., în dauna poporului simplu, îndobitocit.

Două lucruri știe să facă românul: să stea-n mizerie și să urce călare pe celălalt. Aici, în ultimul caz, e notorie pisăleala micilor șefi, a „pârcălabilor” pe capul celuiilalt - valoare acordată tot de român vechii funcții feudale, pentru a desemna o realitate mai recentă - apoi existența chiaburilor - pronunțat tyabur - când e vorba de a desemna o persoană peste măsură de rapace care ar trage și șapte piei de pe tine. În lipsa unei instituții neutre - situată deasupra tuturor - totul se desfășoară inegal, în favoarea celor care dețin puterea, astfel.

Dacă admite reglaj - dar e vorba de unul inițial, care i-a statornicit felul de a fi - capitalismul acționează după principiul *pernei pneumatice*, astfel că patronul își oprește lui, pe lângă el, o sumă de bani considerabilă, ca un *strat de protecție* - astfel ca să nu-l „atingă” banii dați muncitorilor - adică pierderea lor - cheltuielile, etc.

De exemplu, în cinci ani, un patron cu o anumită afacere, va avea cinci miliarde venit - cât o casă mare, contravaloarea, care reprezintă suma tuturor salariilor a douăzeci sau treizeci de muncitori. Adică lui cât mai mult, celor ce trudes - și-ar fi îndreptățiți pentru ceva-n plus - cât mai puțin. Dar neajunsul e aici, că pornind de la un capital, unii, alții, pe parcurs dobândindu-l, au aplicat principiul pernei mai sus menționat, să nu fie afectați, dar, când făcându-și toate nebuniile cât valoarea restului salariilor din firmă - au continuat cu același raport, negândindu-se la investiții colective, de exemplu.

Și mai e ceva:

Teroarea psihică. Dacă orice lucru practic e rezultatul unei descărcări de idei, a unei obsesii, atunci, pe lângă această descărcare, transpunere în practică a unei idei nebunești, de multe ori - piscină ultrascumpă, de exemplu, care nu-i poate îndepărta patronului ridurile de la ochi, ciroza de la ficat, sau ascunde vârsta, atunci mai trebuie să se țină seama, în aceste sisteme și de starea, dispoziția psihică a patronului. Adică tensiune, răbufniri, negativ din senin. Un sistem din care oricând poți ieși, la bunul plac al său. Așadar, toate astea duc - instabilitățile - la

2. Elemente de stres în capitalism

Voi începe acest capitol spunând că așa-zisa societate liberă generează stres ceas de ceas, zi de zi, pentru a-l parafraza pe Lenin, care zicea: capitalismul - prin acumularea de bogății - generează exploatare ceas de ceas, zi de zi.

Despre acumulare e adevărat, dar aș menționa că orice sistem trăiește prin acumulare, prin adăugare de plus valoare, ca să poată procura materie primă și vinde mai departe viitoarele produse - atât în socialism, cât și-n capitalism, dar depinde cât

pui, apoi, cât îți revine ție ca patron, din profitul final. Adică - ca la multe lucruri în viață - poți să te abați stânga - dreapta de la un drum, dar depinde cât.

În ceea ce privește stresul, voi începe cu cel de pe stradă. E știut că atunci când plouă, parcă lucrurile se mișcă mai puțin. Apoi, dintr-o dată, și la ora când se termină programul, claxoane, mișcare excesivă, nerăbdare. Nu mai zic de zilele de luni și sărbători legale, în special, când serviciile de ambulanță și pompieri își verifică mașinile.

S-a încetățenit o modă - naiba știe de unde vine - plimbatul pe stradă cu câini, în lesă, uneori și cu doi, o persoană - cu acea sfoară lungă, reglabilă. Dar sunt foarte mulți cu timpul liber, în capitalism - iar tu, grăbit nevoie-mare - voi enumera motivele în eseu următor - încerci să-i eviți, să nu te-nâlcești în sforile lor.

Să nu uit de bețivii care ies dimineața din cluburi, pe două cărări, băieți de bani gata, dar care-s criminali - o știu pe a lor, se leagă de cei care-i întâlnesc în cale. Îs ca niște cai - e ușor să nu dai la om dreptul și să trăiești exclusiv pe spinarea lui - așa că trebuie să te ferești de ei, dacă ții la viață.

Apoi pensionarii: umblă-n haite; înțeleg că mai au puțin, se bucură de viață, de parfumuri excesive - femeile, mai ales - cred că au și ajuns în Paradis - sau un ultim reflex al trăirii vieții de aici - dar n-ai loc, pur și simplu, în stații de ei, plus că vorbesc și tare. Să nu mai zic de cei proaspăt blagosloviți cu perioada de pensie, care-ți trâmbează sub nas, ori de câte ori te întâlnești cu ei, despre faptul că ei îs în pensie, au avantaje mari, etc.

Acum se poate riposta: invidie vor zice unii din cei care-și proclamă avantajele; e drept și asta, dar dacă ai dobândit ceva-n viață - mai mult, sau mai puțin pe merit - stai în banca ta -

nu striga asta pe toate drumurile - nu știi când se schimbă soarta, chiar într-o țară unde nu se-ntâmplă nimic.

Stres și ură-i și când vezi pe bogătașii lumii, ultraopulenți, la fel, parcă nu încapi de ei - dar asta-i situația - deocamdată ...

Acum, la un lucru se poate întâmpla să nu-i placă unui șef de mutra ta - și gata sfada; ai putea să pleci, dar de multe ori te-ai acomodat într-un loc, bun, rău, cum e - și n-ai pleca. Să nu mai zic, că, atunci când vine șeful cel mare, trebuie să intri-n pământ - la propriu - ca un șobolan bun de strivit, nu cred că valorezi mai mult în ochii lui. De vorbit ceva de la om la om, cu el, mai greu. Nici nu te-ar asculta, e prea rigid ancorat în lumea lui. Datorită faptului că ne-am înhămat la căruța Vestului, nu avem nimic de ajuns, în România. Adică se asfaltează opt cartiere din câte are orașul, să zic - iar două, nu, datorită principiului enunțat mai sus. Să-nnebunești - și alta nu.

Sau se impun cine știe câte restricții, ca închideri de unități economice, măsuri sanitare eronate, etc. Astea au efect pe termen lung.

Să nu mai zic de promisiunile electorale: atâtea locuințe, șosele, etc. Când colo, după unul, două, trei, chiar patru mandate, nimic. Pe cine să iei la rost? Toți sunt vinovați - și nici unul.

Apoi vecinii: încâlcelile de tip balcanic, printre care omul cinstit trebuie să-și ducă viața: nu există o regulă - îl ajuți pe unul cu bani, deși motivele lui nu-s întemeiate, dar, mă rog, să fi rămas în pană - dar nu se-nvață minte - adică să facă din ce în ce mai puține greșeli - să nu mai vină cu aceleași cereri peste câtva timp.

Găinari din ăștia sunt și la lucru, și pe stradă - nu se-nvață minte, dacă le spui că nu - ar merita aruncați în lagăr, împuțiii.

Acum nu mai insist, nu mai menționez alte situații, poate până la publicarea eseului voi mai găsi, știu doar atât, că toate porcăriile din capitalismul barbar - care la noi - cu mici schimbări - a rămas de la Revoluție înapoi - ar trebui lichidate - să se aplice legea - dacă nu, mai devreme sau mai târziu, va cădea însuși sistemul ...

Doru I. Pop, 10 septembrie 2022, Baia Mare

41. Distracție în capitalism

Nu scriu acest eseu ca o parodie la ce-am afirmat mai sus, în eseul precedent - acolo era vorba mai mult de capriciile care-ți perturbă activitatea zilnică - aici voi menționa ceva despre puținul timp liber din societatea așa-zis liberă: lasă că au alții cu toptanul, despre omul muncitor, ce să zic? Odată că-i reglată pe principiul salariului fix, în detrimentul câștigului omului de rând și al îmbogățirii patronului - oricât ar fi acela - să nu mai menționez lipsa unor drepturi, ca echipamentul de protecție - toate-s diabolic calculate, să-i ajungă patronului pentru capriciile sale grase (chefuri, concedii exotice) - căci orice, ce nu risipești, înseamnă că strângi. Apoi, te-ar munci cât mai mult, în timpul adecvat muncii, plus că să și știi de toate. De câte ori nu vezi câte un șofer săpând șanțuri, sau câte un dulgher făcând curățenie generală. Toate ar fi bune, dacă și oamenii ar fi plătiți corespunzător. Dar nici pentru bani, nici pentru timp liber nu-i destul, zilele de concediu nu se dau, se plătește la urmă - în cel mai bun caz, iar tu pierzi *timpul*, ca atare, în care ai fi fost capabil - plătit fiind - să faci altceva. Sigur că și aici acei zgârie - brânză, mânca-i-ar moartea, împreună cu patronii, ar putea obiecta: ai lucrat, în zilele de concediu, ai câștigat. Fac parte din tagma celor care aleargă veșnic nesătui - n-au sâmbătă, poate nici duminică - uitând că omul mai trebuie să se și odihnească și să mai și piardă-n viață, cu mâncare, somn - altfel ar fi prea perfect totul. Dar e necesar concediul, cum ziceam - dar trebuie să-l iei în serii scurte, câte două-trei zile, să nu piardă firma prea mult. De concedii medicale - chiar justificate fiind - nu mai vorbesc: plătite peste șase luni, să nu mai ai curajul să iei altul. Sau în preajma Sărbătorilor de Paște și iarnă, tot zile pe sponci.

În rest, te bucuri de câte o zi când patronu-i plecat, când plouă afară, când e câte o sărbătoare mai mare - înaintea ei mai respiri în voie, scapi mai repede de la muncă.

Dacă ar putea, nu ți-ar da nici astea, porcii - așa că - ăsta-i sistemul, trebuie să slalomezi printre realitățile lui ...

Doru I. Pop, 11 septembrie 2022, Baia Mare

42. Scurtă privire asupra societății actuale - curs de inestetică -

N-aș fi scris acest eseu - am menționat realitatea în „eseul asupra femeilor trecutului” - dacă nu mi-ar fi sărit în ochi - și-mi sare de fiecare dată când văd - câte un bărbos sadea, care-i la polul opus în ceea ce privește armonia, umanul, dar mai ales gingășia feminină. Că sunt unii aranjați, față rotundă, barbă îngrijită, fizic musculos - dar câți vor fi având și preocupări intelectuale din ei? - mai treacă - meargă, dar tagma lor e atât de vastă - cu tot ce dă Domnul - adică căcați pe care abia stau pantalonii, și aceia găuriți, nimic uman - nici fizic și, desigur, nici moral.

La antipozi, ele, scroafele - atât de perfecte - ar schimba ținuta de câteva ori pe zi, n-ar face nimic prin asta - adică, pantaloni pe corp, șoseta pe jumătatea piciorului (a labei, vreau să zic), parfumuri scumpe, unghii de-o palmă, etc. Ele - dovadă a fineții pielii, la față, mai ales - și nu numai, reprezintă utopicul - dar, nu al curățeniei - în anii `80, orice femeie curată, trăgând pe ea și o pereche de blugi, era doar *naturală* - deci, simbol al tinereții; e normal să fie organismul sănătos, cel tânăr, adică, să sclipească - ci al nefăcutului nimic. Și - pentru a fi mai elocvent, intră pe Facebook - moarte celor ce le promovează! - niște filmulețe tâmpite, a căror acțiune te duce *doar* cu gândul la sex - adică pe lângă; acolo vezi astfel de spurcăciuni valabile și sunt pline de astfel de bărboși acele filmări. În realitate, e așa: n-ai acces la ele.

Nu peste mult timp, femeile vor sta într-o lume a lor, îngrădită, superioară lumii de rând, de unde vor ieși din când în când să recolteze sămânța pentru perpetuarea speciei - culcându-se cu-n bărbos, poate nici atât. Dar dacă astăzi o fac, cu toți degenerații cu barbă, totuși, oare aceia - cu țurțuri la fund - e destul lipsa de estetică la ei, cum spuneam - ce calități au, că, de atras, nu cred.

Iar eu, ca să fi reușit în viață - cum scriam într-o poezie - ar fi trebuit să am trei mâini, două penisuri, etc., ca să fiu superior stării mele de acum. Sau poate nici atunci - căci m-aș fi deosebit de marea majoritate a semenilor, care, așa cum au fost - adică normali - au mers înainte, lovindu-mă.

Spre liniștea mea voi spune că, totuși, există o limită în ale frumosului: poate fi subțirică o femeie, dar până la o dimensiune dată. La fel și cele grase - sunt plăcute, tinere fiind, mai ales - dar are o limită și volumul. Bărbatul la fel, mai degrabă să nu fie rupt, prea murdare hainele, transpirat, în rest, băgăreț. E o nimereală a încercărilor, viața, adică rezultatul unei reci lupte - nedreaptă, desigur. Cine știe pe ce culoare trebuie să o iei - sau în trecut - mai ales - ca să fi nimerit în viață.

Adică nu poți fi ministru, dacă ai hotărât să fii paznic sau țăran. Apoi să se țină cont de escroci, adică piedici, bruieri de tot felul - adică specificul societății. E bine să profiți când ți se oferă ceva. Să fii băgăreț, adică - poate după, e prea târziu. Toată acea întâmplare oarbă - că n-ai fost tu inspirat cândva, că n-ai avut noroc, plus alte intervenții - ale celor din jur, fac ca totul să fie cum e: ai o doză, doar, de câștig.

În rest, doar părerea de rău - sau de bine, totuși, c-ai încercat, în concepții fixe și eronate, ca-n urmă cu sute de ani - dovadă că cultura nu și-a pus încă pecetea pe comportamentul uman, să-l facă modern.¹ - cum e a noastră - dar n-ai reușit mare lucru ...

Doru I. Pop, 18 septembrie 2022, Baia Mare

---

¹Voi exemplifica doar două lucruri esențiale, care denotă îngustimea și comportamentul de sclav al românului. Zic: e nevoie de mers la piscină, la relaxare - mulți zic: la ce-ți trebuie; apoi, îmi voi lua o nevestă tânără - și sar cu gura: nu se poate, e diferență, de parcă aceea n-ar fi din materie, ori tu n-ai avea dreptul să mângâi ceva calitativ, cu asta dând apă la moară căcașilor sus-menționați, care - nuli fiind, din orice punct de vedere - se apropie de ele fără teamă. Mai că n-ar zice, țărani, rămâi sclav, în mediul tău, cum au făcut-o de sute de ani înaintașii ...

43. Întrebare 2

Dacă ai trăi veșnic și ai locui - în fiecare an, să zicem - în tot alt oraș, cu forme, caracteristici distincte, să-l ții minte mai bine, și dacă capacitatea de memorare a creierului e nelimitată, oare ar putea „imprima” un număr infinit de locuri, pe unde-ai trece, ți-ai duce traiul, pe fiecare în parte - sau s-ar șterge unele în spate, pe măsură ce s-ar înregistra altele, în față. Ori ar fi depozitate într-un spațiu de rezervă, dovedind prin asta, creierul, o capacitate nesfârșită de înmagazinare a datelor, actualizate - cele din depozit - doar la comandă, cu un fel de parolă?

Doru I. Pop, 4 noiembrie 2022, Baia Mare

44. Întrebare 3

Dacă punem un popic, negru, de exemplu, în fața unei oglinzi verticale, destul de mari, acesta se va reflecta-n ea, distinct. O altă oglindă, tot în fața popicului, de cealaltă parte - acum problema-i următoarea: aceasta ar trebui să reflecte atât popicul cât și pe oglinda din față, lucru pe care ar trebui să-l facă și prima oglindă., dar una să fie mai mică, să se vadă în cealaltă cu marginea ei, ca obiect, nu numai popicul din față.

Apoi, în fiecare oglindă să se vadă partea adversă, plus partea sa, pe care-o înregistrează „adversara”. Se pune întrebarea: oare șirul acesta de imagini succesive - de ambele părți, în interiorul fiecărei oglinzi - dacă-i infinit și dacă-i din ce în ce mai mic, sau nu - până unde-i vizibil cu ochiul liber? (Pentru lămurire voi face experiența eu însumi.)

Doru I. Pop, 4 noiembrie 2022, Baia Mare

45. Incursiune în societatea actuală - Despre lupta dintre generații -

M-au determinat să scriu acest eseu două lucruri: vehemența cu care tânăra și noua generație - cea născută între 1 ianuarie 1991 și 31 decembrie 2007 își proclamă drepturile, spunând: suntem tineri, putem să ne distrăm, dar, mai ales, bărbații: nouă ni se cuvin femeile tinere, pe același motiv, de parcă noi,ăștialalți, n-am fi alcătuiți din aceeași structură biologică ca ei; sau de parcă scroafele, care merg cu tot felul de pierde-vară ar fi zeițe, de n-avem noi, cei serioși, acces la ele. Plus că uită că dacă n-am fi fost noi, cei din fața lor, cu realizările societății pe care le-am făcut, n-ar fi existat nici ei, împruțiții. La asta se mai adaugă și gura lumii, adică ce spune aceasta, bazată pe îngustime - concepția ei - ținând cu nemernicii tinerilor de azi. Plus, faptul că și noi avem sentimente, nevoi, etc. A doua chestiune e că se cuvine analizată temeinic afirmația devenită dogmă, din păcate, despre unitatea contrariilor, adică într-un sistem e necesar și răul, să-l întregască - altfel n-ar exista, funcționa acesta. Nu-i bine să accepți permanența negativului. A lupta împotriva lui, da - duce la eliminarea lui, pe cât posibil. Apoi mai rămâne puțin: eliminarea materiilor fecale, degradarea biologică, frigul din timpul iernii, etc.

Căci - și aici voi întregi tabloul exprimat mai sus, chiar citând o expresie de-a lui Heraclit, filozoful antic, care zicea că tot ce vedem e rezultatul contrariilor, cu care iarăși nu-s de acord, adică trebuie să distrugi ceva - în egală măsură cu ce construiești - ca să apară altceva nou. Sintagmă dragă capitaliștilor, despre

libera inițiativă. Adică sunt câteva magazine pe o stradă, e destul atât și tu mai deschizi unul sau mai multe, numai de dragul de-al păgubi pe cel de lângă tine.

Apoi peste toate - și dincolo de ele - tronează concepția hindusă, veche de mii de ani și care exprimă realitatea lumii, despre Shiva creatorul și distrugătorul, în același timp - poate în egală măsură, care învâрте roata existenței.

Și aici e aceeași problemă: a distruge, dar cât, chiar în cadrul naturii. Nu mai trec la descrierea căcașilor din ziua de azi, deși revin la ei, pe cei tatuați, chei și bărboși, i-am descris în lucrările anterioare, voi menționa o categorie aparte, care inițial par de treabă, cei clasici, cu părul într-o parte. Uneori tunși progresiv, un fel de periută, uscățivi, încât, văzându-le și fața cu linii ferme, ai crede că-s serioși și urmăresc ceva-n viață. Urmăresc, dar porcării.

Au o criminalitate și o violență izvorâte și din caracterul atavic și din moștenirea societății; cu unul am avut de-a face: înalt, cu privire de cocostârc, impulsiv, uneori, i-am zis Mister Cocor - adică figură de pasăre. Acum ascultați ce i-aș face:

În primul rând, dragoste la pielea goală cu aleasa inimii, pe un teren plin de spectatori, cu camere de luat vederi, etc. și sub imperiul fricii. Să i se declanșeze, la porc, simțurile și acolo.

Las la o parte că l-aș pune să înoate într-un bazin cu apă caldută dar plin de mâncare stricată, fecale, pedeapsă pe care ar merita-o și alții, ca patroni, hămesii, curve, etc. - adică toți escrocii capitalismului barbar. Sau legat la picioare cu bile, să se deplaseze pe un teren și pe scări pline de bucăți de moloz, să se tot împiedice și să cadă și stimulat cu bastonul. Dacă ar fi să nu mă ating de sufletul sau nici măcar de trupul lui, ciupindu-l cu cleștele, l-aș pune să sape șanțuri 16 ore pe zi, cu zeamă lungă,

traie în condiții rudimentare, să vadă unde-i luxul și fala, până ar deveni o ruină de om - zece ani la rând.

Nu putem să avem milă față de nemernici, care, numai datorită faptului că se cred zei, deoarece s-au născut în spatele nostru - iar neamurile, acei linge-cur numiți români, i-au și cocoloșit peste măsură - consideră că merită tot din societate - adică crema - de parcă n-ar îmbătrâni niciodată - iar noi, nimic.¹

Doru I. Pop, 12 noiembrie 2022, Baia Mare

---

¹N-aș putea să-nchei acest eseu fără să mă refer și la partea feminină, adică la pedepsele ce le merită, căci urcă atât de grozav peste bărbați. Cineva era profund îngrijorat și mirat, auzind că le-aș băga un fier înroșit în sex și l-aș scoate - atât, apoi le-aș lăsa-n voia sorții. Sunt tentați, unii, să zică: săracele femei, și ele suferă-n viață. Da, deoarece - în unele cazuri, ocaziile se răzbună, ca-n sport, unele comit o dublă greșeală. Merg după toți escrocii, de care se simt atrase, gen valutiști, patroni, bețivi, etc., în dauna celor serioși, clasici. Normal că - aceștia neavând sentimente - suferă apoi. Dar, continuând să-i vadă zei, ca inițial, plus având o optică falsă, strâmbă de a răbda la nesfârșit, românul - și aici e continuarea greșelii - nu se-ndură, odată băgat capul în jug - să se despartă de acești porci ...

46. Reflecții de viață - societate și știință -

Sunt determinat, uneori, să fac o asemănare între o trăire în iubire și un experiment sau, mai mult, o catastrofă nucleară. Dacă în cazul din urmă reziduurile trebuie izolate adânc sub un strat gros de plumb, să nu răzbată radiațiile până la suprafață pentru a mai afecta civilizația - în cazul iubirii - odată episodul terminat - amintirile trăirilor, nuanța sentimentelor, imaginea femeii iubite, care rămâne pivot, idee centrală pentru viitor, pentru și prin partea strict teoretică care se păstrează, toate vin îngropate adânc în suflet, să nu mai răbufnească vreodată. Toate trăirile tumultuoase de cândva, acțiunile terminate, care au fost, pe baza declanșării acelor sentimente, care, la rândul lor, au fost cauzate de existența ființei iubite, încetează. În străfunduri așezate - e un fel de a spune, căci nu se mai manifestă, iar la nivel de conștiință, creier, rămâne doar amintirea lor.

S-ar părea că totu-i rezolvat, pe vecie, dar nu-i așa: e destul o amintire răzleață să urce, cine știe cum, prin stratul gros al protecției, sfidând legile fizicii, să te influențeze iar, ori să vezi iar persoana iubită, cu care ai crezut că ai rupt-o definitiv și iarăși se dezlanțuie totul, încât te miri văzând ce subțire a fost scoarța protectoare.

Să nu mai vorbesc de altă iubire: reiei totul de la început ...

*

E nebun cine crede că morții se-ntorc (învie) din groapă, ori că împărățiile și iubirile pierdute se recâștigă, vorba lui Napoleon, care zicea că nu, dar e bine să creadă omul - rămâne

speranța, ca un ultim balsam și angrenaj al sufletului și eului, atunci când totul e pierdut.

Cert e că la „amintirea” unor izbânzi viitoare omul vede totul în roz - o substanță halucinantă îi dă energie să lupte pentru un lucru râvnit, pe care-l vede - acapararea lui - justificat și înfrumusețat cu capacitatea lui de fabulație. Dar după obținerea lui? Poate substanța aceea a scăzut, doar un sentiment de mulțumire, mai are omul în suflet, când, tihnit, își contemplă realizările.

În cazul nerealizării, lucrurile iar stau roz și ciudat: printr-o ciudată înverșunare - reflex invers al aprecierii situației - omul nu vrea să piardă, vede în continuare izbânda ca și cum ar putea să ajungă la ea, uluitor de aproape, sau ar putea da timpul înapoi. De aici energii nebănuite, chiar și la vârste înaintate, când n-ar trebui să le ai. Zici: dacă n-am avut în tinerețe reușite, le voi avea acum, la bătrânețe, în viitorul imediat, nu importă cum, te mai apropii și de biserică, ce frumoasă o vezi ca lăcaș terestru, real, adică, și ai certitudinea că ești cel care trebuia să fii cândva, trăind în confort, cu persoana iubită alături - să nu-ți lipsească nimic, într-un cuvânt.

Sacră dar cumplită iluzie - ce-i trecut e bun trecut, cum spune o vorbă din popor, apoi cum să schimbi neutralitatea unui popor de porci, să-l faci să vadă alte raporturi între oameni și între lucruri, plus între amândouă aceste chestiuni, când, cu toată civilizația, trăiește ca din moși - strămoși, adică îngust la minte. Dar e bine să speri, pe lângă ce mai poți realiza, practic...

*

Mă nedumerește - de câte ori o fac - analiza următoarelor realități din Univers: dacă o particulă de materie poate fi divizată la nesfârșit, de ce există mișcare și implicit, forțe, dacă poate să apară ceva din nimic, sau să dispară în nimic, presată sau divizată la infinit, deși tot *ar trebui să existe ceva cât de mic, plus ideea de finit: ce-l determină să se sfârșească*, la un moment dat, pe acel ceva, existând - și *ce-i în imediata apropiere* a lucrului sfârșit astfel - în cazul Universului, adică, dar mai ales, problema infinitului: cum poate să nu se termine niciodată ceva, mai ales Universul și, dacă-i așa, *de ce și de unde există această cantitate imensă de materie din el ? ...*

Doru I. Pop, 15 noiembrie 2022, Baia Mare

47. Sentință definitivă

Eu, Dorris Bletterstein, declar cu mâna pe inimă, acum spre sfârșitul Istoriei - alei mele, carevasăzică - c-am căutat peste tot Iubirea, de orice natură ar fi fost ea - dar n-am găsit-o. La fel, peste tot am răspândit bine, lumină, dar nimeni nu m-a-nțeles.

Doar ură, adică mizerie, venin, întuneric - răul în toată plenitudinea splendorii sale, mi s-a oferit de către acest popor de jechoși și escroci.

Mai mult, considerând că arta, iubirea și gândurile bune sunt legate direct de dumnezeire - adică reprezintă tot ce-i mai nobil în om, iar eu, având talentul literar, pe deasupra, am găsit potrivit să mă comport astfel, făcând doar bine. Dar n-am nimerit-o - mi s-a răspuns cu rău.

La fel, dacă femeia-n sine e o artă, am crezut că-i legată de divinitate - adică de bine - să răspândească doar lumină, spre fericirea bărbatului. Dar vai, nu-i așa - îl chinuiește crunt pe acesta - și-i trimisă de diavol pe pământ, mai mult, îl reprezintă chiar pe dracul, aici, între noi.

Moarte ei, speciei feminine!

Așa că n-am nici eu milă de tine, din străfunduri îți ofer ura mea colosală, care, justificat, urcă valuri - valuri - dacă cu fapte bune nu s-a putut; să primești ceea ce meriți, adică să fii distrus - dinăuntru sau dinafara ta - popor de nimic.

După mine potopul, așadar!

Doru I. Pop, 20 noiembrie 2022, Baia Mare

48. Întrebare dublă, pentru știință și religie

Dacă o persoană care a avut câteva căsătorii, legale, de altfel, o femeie, care, să zicem că i-a murit primul bărbat, iar următorul a fost un escroc, divorțând, căsătorindu-se iar, mă rog, toate făcute să nu-nalce legea, altfel n-ar ajunge în Paradis, se pune întrebarea: dacă a avut mai mulți bărbați, aici, pe pământ, cu care va rămâne în rai, în cazul în care și ei vor ajunge acolo?

Chestiune delicată, la fel ca nășitul: mergi cu cineva - perechea ta - de naș, dar apoi te despați. Trebuie să vii cu altcineva la unele petreceri cu finii - nu-i tocmai corect, inițial ai fost cu altcineva .

Apoi, să nu mai pun problema: ce necesități va avea acel corp spiritual, adică mâncare, băutură, sex, bucurii intelectuale - cititul, de exemplu, ca în viața terestră - sau nu?

Despre chip, dacă va exista așa ceva la corpul de slavă, bănuiesc că-l va lua pe cel din tinerețe - așa ar fi normal.

Doru I. Pop, 4 decembrie 2022, Baia Mare

Cuprins

1. Despre capitalism	3
2. Despre Timp	5
3. Despre Timp (continuare)	6
4. Istoria	9
5. Despre forțele din Univers, explozii, mișcare, viteze, particule	11
6. Despre mișcare, forțe, temperatură	14
7. Despre materie, spațiu, timp, finit, infinit	15
8. Istoria 2	19
9. Istoria 3	22
- Capitalismul de azi -	
10. Organizarea societății	25
- încercare de eseu -	
11. Despre comportamentul uman	28
- observații -	
12. Despre Timp (2)	31
13. Despre Timp (3)	34
14. Despre găurile negre	37
15. Despre Timp (4)	39
16. Despre dogmă și inflexibilitate în știință	41
17. Universul	43
- legi, proprietăți, observații, descrieri	
18. Despre forțele din Univers	46
19. Sfârșitul civilizației	48
20. Despre viață, 1.....	51
21. Creația	53
- Religia poporului român -	

22. Despre Univers, 1	54
- Despre mișcare, forță, temperatură, 2 -	
23. Despre Univers, 2	57
24. Despre capitalism, 2	59
- Omul de rând și autoritatea -	
25. Întrebări	62
- despre forțe, mișcare, energie -	
26. Comentariu	63
27. Comentariu, 2	65
28. Întrebare	67
29. Despre Big-Bang și orice început de Univers	68
30. Nedumeriri medicale	70
31. Despre funcții în cultură	72
32. Noi întrebări în domeniul științei	77
33. Întrebare pentru fizică	78
34. Despre războiul din Ucraina	79
35. Observație	81
36. Eseu asupra relațiilor cu femeile trecutului	82
37. Nedumeriri	107
- Două întrebări pentru știință -	
38. Întrebări pentru (ne)liniștea noastră	109
39. Întrebări pentru duminerea științei	111
40. Teroare în capitalism	112
41. Distracție în capitalism	118
42. Scurtă privire asupra societății actuale	120
- curs de inestetică -	
43. Întrebare, 2	123
44. Întrebare, 3	123
45. Incursiune în societatea actuală	124
- Despre lupta dintre generații -	

46. Reflecții de viață	127
- societate și știință -	
47. Sentință definitivă	130
48. Întrebare dublă, pentru știință și religie	131